

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ Ι. Τζορτζ
ΗΜΕΡΟΜ. 16.8.85
ΑΡΙΘ. 36000

Νεογραφία

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΣ 15 (66)
13 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1940.-Δ.

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΝΕΟΛΑΙΑΣ
(Νόμος 334)

Νομικοῦ Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, Διοικου-
μένου ὑπὸ Ἀνωτάτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου
προεδρευομένου ὑπὸ τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχηγοῦ
τῆς Κυβερνήσεως κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ, δότης
καὶ ἐκπρὸς αὐτὴν, ἀναπληρούμενος ὑπὸ
τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου
κ. ΑΛΕΞ. ΚΑΝΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΤΟΣ Β' - ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ ΑΘΗΝΑΙ	ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ
ΓΡΑΦΕΙΑ: Δ/ΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ & ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ 'Οδὸς Λεωχάρους 19 (Β' δρόμος) 'Αριθ. Τηλεφ. 32-094	Μελῶν καὶ μὴ μαθητῶν μελῶν ΕΤΗΣΙΑ (Ἑσωτερικῶν) Δρ. 160 — 200 ΕΞΑΜΗΝΟΣ » 80 — 100 ΤΡΙΜΗΝΟΣ » 40 — 50 ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Διρ. Ἀγγλίας 1 'Αμερικῆς Δολ. 6 Αἰγύπτου Διρ. 1
ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Περιοδικὸν «ΝΕΟΛΑΙΑ» 'Οδὸς Λεωχάρους 19	Διὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιω- τικῶν Δικαίου (Δήμου, Κοινότητος) καὶ Σχολικὰς Ἑσθρίας. ΕΤΗΣΙΑ Δραχ. 300
'Αρ. Τεύχ. 15-13 Ἰανουαρίου 1940 ΤΙΜΗ Δραχ. ΤΕΣΣΑΡΕΣ	ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΝΕΟΛΑΙΑ» ἢ ΣΠ. ΡΟΥΒΑΛΗΝ, Γεν. Γραμματεῖα Ε.Ο.Ν
Διὰ πᾶσαν πληρωμὴν πρέπει νὰ λαμβάνητε ἀποδείξιν φέρουσαν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Γεν. Γραμ- ματέως τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Σ. ΡΟΥΒΑΛΗ Συνταγματάρχου ἑ. ἄ. καὶ τὴν σφραγίδα τῆς Ε.Ο.Ν.	

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ κ.κ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. Διευθυνταὶ τῶν
Σχολείων, Δημοτικῶν, Γυμνασίων κ. λ. π. ὅπως
εἰς τὰς ἐπιστολάς των πρὸς τὸ περιοδικὸν κά-
μνωσι διάκρισιν τῶν ἐγγραφομένων μαθητῶν
τῶν ὡς συνδρομητῶν καὶ τῶν ἀγοραζόντων
τοῦτο καθ' ἑβδομάδα.

Ὅταν δηλ. ζητοῦν ὠρισμένον ἀριθμὸν τευ-
χῶν διὰ διάθεσιν λιανικὴν, ν' ἀναγράφουν «Δι'
ἑβδομαδιαίαν διάθεσιν», ὅταν δὲ
πρόκειται περὶ συνδρομητῶν ν' ἀναγράφουν
τὸν χρόνον διαρκείας τῆς συνδρομῆς αὐτῶν.

Ἐπίσης καθίσταται γνωστὸν ὅτι οἱ συν-
δρομηταὶ ἐγγράφονται ἢ παρὰ τῶν περιοδεύ-
όντων ἀντιπροσώπων μας ἢ ἀπ' εὐθείας δι' ἐπι-
στολῆς.

Ἡ διεύθυνσις τοῦ Σχολείου πρέπει νὰ εἶναι
πλήρης, μετὰ τὴν πόλιν ἢ τὸ χωρίον, τὴν ἐπαρ-
χίαν καὶ τὸν νομὸν εἰς ὃν ὑπάγεται τοῦτο.

(Ἐκ τῆς Δ/σεως τῶν Οἰκον.
ὕπηρεσιων τοῦ περιοδικοῦ)

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ κ.κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Παρακαλοῦμεν θερμῶς ὅπως
οἱ ἀλληλογραφοῦντες μετὰ τὸ
περιοδικὸν μας ἀναγράφωσι
πλήρη τὴν διεύθυνσίν των,
ἤτοι: Πόλιν ἢ χωρίον, ἐπαρ-
χίαν καὶ νομὸν, ὅχι μόνον ἐπὶ
τοῦ φακέλλου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ
τῆς ἐπιστολῆς.

Τοῦτο εἶναι ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΝ
διὰ τὴν ταχυτέραν καὶ ἀσφα-
λεστέραν λήψιν τοῦ περιο-
δικοῦ.

«Η ΝΕΟΛΑΙΑ»

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ & ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΑΧ. 1.205.000.000
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (τῇ 30 Ἰουνίου 1939) ..... » 10.665.000.000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Γ. ΚΟΡΙΖΗΣ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Δέχεται καταθέσεις πάσης φύσεως εἰς δραχμάς. Ἀγοράζει καὶ πωλεῖ μετοχὰς καὶ ὁμολογίας εἰς τὸ ἐν
Ἀθήναις Χρηματιστήριον διὰ λογαριασμὸν τρίτων. Παρέχει δάνεια ἐπὶ ἐνεχρῶν δημοσίων χρεωγρά-
φων, μετοχῶν καὶ ὁμολογιῶν ἐταιρειῶν. Δέχεται πρὸς φύλαξιν χρηματογράφα παντὸς εἴδους. Ἐκμι-
σθοὶ χρηματοκιβώτια πρὸς φύλαξιν τίτλων καὶ τιμαλφῶν ἀντικειμένων.

Η ΑΠΟΓΡΑΦΗ

Δὲν θὰ ποῦμε καμμίαν ὑπερβολὴν ἂν ποῦμε πὼς ἡ
γεωργικὴ ἀπογραφή, ποὺ ἤρχισεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ
τῆς δεκάτης τοῦ μηνὸς αὐτοῦ, εἶναι ἐξαιρετικῆς ἐθνικῆς
σπουδαιότητος ἔργον. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι εἰς
τὸν τόπον μας δὲν ἔχομε ἀκόμη ἀποκτήσει τελείαν συνεί-
δησιν τῆς ἀξίας τῆς στατιστικῆς. Φυσικὰ τὸ πρᾶγμα ἔχει
τὴν ἐξήγησίν του. Ὅσο σημαντικὴ καὶ ἂν εἶναι ἡ ζωὴ
ἐνὸς αἰῶνος, δὲν εἶναι ἀρκετὴ νὰ δημιουργήσῃ οὔτε κρα-
τικὴν παράδοσιν στερεάν καὶ ἐπομένως οὔτε τελείαν ἐμπι-
στοσύνην εἰς τὰς σχέσεις πολιτῶν καὶ Κράτους. Πρέπει
νὰ τὸ ὁμολογήσωμε εὐκρινῶς, — δὲν ἔχομε ἄλλως τε νὰ
χάσωμε τίποτε. Θὰ μᾶς ὠφελήσῃ μᾶλλον ἡ εὐκρίνεια.
Ἡ ὁμολογία τῆς ἀληθείας δὲν βλάπτει ποτέ. Ὑπάρχει εἰς
τὸ πνεῦμα τοῦ Ἕλληνο, εἰς τὸν βυθὸν τῆς συνειδήσεώς
του, ἀκόμη καὶ τώρα, ἔπειτα ἀπὸ ἑκατὸν δέκα χρόνια
αὐτοτελοῦς κρατικῆς ζωῆς, κάποιον ὑπόλειμμα ἀντικρατι-
σμοῦ, ποὺ ἐγεννήθη καὶ ἐπλεόνασε κατὰ τοὺς αἰῶνας τῆς
ξένης καταδυναστεύσεως καὶ ποὺ ἡ νέα κρατικὴ μας ζωὴ
δὲν ἐστάθη ἱκανὴ νὰ τὸ κατακινήσῃ.

Αὐτὸ τὸ ὑπόλειμμα ἡμπορεῖ καὶ τώρα νὰ ζημιώσῃ τὸ
ἔργον τῆς διενεργουμένης ἀπογραφῆς καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ λό-
γος ποὺ τὸ ἐνεθυμήθημεν. Πρέπει νὰ κατανοήσωμεν ὅλοι ὅτι
ἡ ἐπιτυχία αὐτῆς τῆς ἀπογραφῆς εἶναι ἐθνικὴ ἀνάγκη. Καὶ
νὰ κάμωμεν, ὁ καθεὶς ὅπου βρίσκεται, ὅτι εἶναι εἰς τὸ
χέρι μας, κατὰ περισσότερο ἀπὸ κείνο ποὺ εἶναι εἰς τὸ
χέρι μας, διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ αὐτὴ ἡ ἐπιτυχία.

Οἱ γεωργοὶ μας εἶναι δύσπιστοι. Καὶ θὰ εἰμεθα ἄδικοι
ἂν ἐλέγαμε ὅτι ἡ δυσπιστία των εἶναι ὁλωσδιόλου ἀδικαιο-
λόγητος. Καθ' ὅλον τὸν αἰῶνα τῆς ἐλευθερίας μας ζωῆς
δὲν θὰ εἶναι πολλοὶ αἱ περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἡ
ἐπαφὴ των μετὰ τὸ Κράτος νὰ τοὺς ἐνέπνευσε τὴν ἐντύπωσιν
τῆς στοργῆς, τῆς φροντίδος καὶ τῆς προνοίας καὶ πρὸ παν-
τὸς τῆς εὐκρινείας. Ἀπεναντίας εἶναι ἀπειροὶ αἱ ἄλλαι.
Εἶναι ἀπειροὶ αἱ περιπτώσεις ποὺ τὸ Κράτος ἐδείχθη ἀπέ-
ναντί των ἀσυνεπῆς, ἄστοργον, ἀρπακτικὸν καὶ ἄδικον, καὶ
τὸ χειρότερον ἀνεὐκρινές.

Βέβαια αὐτὴν τὴν φορὰν ὑπάρχει ἡ διαβεβαίωσις τοῦ
Ἰωάννου Μεταξᾶ. Καὶ ἡ πεῖρα τριῶν ἐτῶν τίποτε ἄλλο ἂν
δὲν τοὺς ἔμαθε, θὰ τοὺς ἔμαθε τοὺς γεωργοὺς ὅτι ὁ Ἰωάν-
νης Μεταξᾶς ἔχει ἕνα λόγο. Ὅτι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς δὲν
κρύπτει ποτέ τοὺς ἀληθινούς σκοποὺς του ἀπὸ τὸν λαόν.
Ὅτι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς δὲν ὑπόσχεται παρὰ ἐκεῖνο ποὺ
ἔχει ὑπολογίσει καλὰ καὶ εἶναι ἑκατὸ τοῖς ἑκατὸ βέβαιον
ὅτι θὰ τὸ ἐκπληρώσῃ, οὔτε ἐπιχειρεῖ ἔργα ἑκτὸς ἀπὸ
ἐκεῖνα ποὺ θὰ εἶναι χρήσιμα καὶ ὠφέλιμα εἰς τὸν λαόν
καὶ εἰς τὸν τόπον. Ἰδιαιτέρως οἱ γεωργοὶ τῆς Ἑλλάδος
πρέπει νὰ ἔχουν πεισθῇ ὅτι ἔχουν ὅλην τὴν προτίμησιν εἰς
τὴν στοργὴν καὶ εἰς τὴν φροντίδα τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ.
Καὶ τοῦτο ὅχι ἀπὸ λόγους κάποιας ἰδιοτροπίας, ἀλλὰ διότι
εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ — ὅπως τὸ εἶπε
καὶ τὸ ἔδειξε μετὰ πράξεις ὅχι μίαν φορὰν — ἡ γεωργία
εἶναι τὸ θεμέλιον τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς καὶ οἱ γεωργοὶ
καὶ τὸ χωριὸν ἡ ἀστείρευτος δεξαμενὴ ποὺ ἀνανεώνει τὴν
φυλὴν καὶ τῆς δίδει τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἱκανότητα τῆς
συνεχείας.

Θὰ εἴχομεν λοιπὸν ὅλην τὴν διάθεσιν νὰ ἐπαναπαυθώ-
μεν εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην ποὺ ἐμπνέει ὁ λόγος τοῦ Ἰωάν-

νου Μεταξᾶ εἰς τὴν ἐλληνικὴν ὑπαίθρον καὶ θὰ ἐθεωρού-
σαμεν περιττὰς αὐτὰς τὰς γραμμάς ἂν δὲν συνέτρεχε καὶ
ἕνας ἄλλος λόγος. Ὁ λόγος ὅτι οἱ Ἕλληνες καὶ ἰδιαιτέ-
ρως οἱ Ἕλληνες γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι — ἕνα σημαν-
τικὸν διὰ τὴν ἀκρίβειαν μέρος τῶν γεωργῶν καὶ τῶν κτη-
νοτρόφων μας, τὸ περισσότερον καθυστερημένον, — εἶναι
φοβερὰ προληπτικοί. Φοβοῦνται τὸ μέτρημα. Καὶ ἀπο-
γραφή χωρὶς μέτρημα καὶ μάλιστα χωρὶς ἀκριβῆς μέ-
τρημα δὲν ἔχει καμμίαν ἀξίαν. Ἀπογραφή δὲν εἶναι τίποτε
ἄλλο παρὰ ἀκριβῆς μέτρημα. Καὶ εἰς τὴν ἀκρίβειάν της
ὑπάρχει ἡ χρησιμότης της. Οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ κτηνοτρόφοι
μας πρέπει νὰ ξέρουν πρῶτον ὅτι εἶναι ντροπὴ καὶ δυσει-
δαιμονία τὸ νὰ νομίζουν ὅτι θὰ τοὺς ἔλθῃ κακὸ ἂν δώσουν
τοὺς πραγματικοὺς ἀριθμοὺς τῶν παιδιῶν των, τῶν στρεμ-
μάτων ποὺ καλλιεργοῦν, τῶν ζώων των. Οὔτε οἱ Φελλάχοι
δὲν στοχάζονται σήμερα τέτοια πράγματα. Δεύτερον ὅτι
ἀπὸ τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἀριθμῶν ποὺ θὰ δώσουν ἐξαρτᾶται
ἡ ἐπιτυχία τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἡ ἀπογραφή καὶ κοστίζει
καὶ κόπους καὶ ἐξοδα εἰς τὸ Κράτος, κόπους καὶ ἐξοδα
ποὺ κρίμα θὰ εἶναι νὰ πάνε χαμένα ἐξ αἰτίας των. Τρίτον
ὅτι ἡ ἀπογραφή, τὰ στοιχεῖα δηλαδὴ ποὺ θὰ προκύψουν
ἀπὸ τὴν ἀπογραφήν, χρειάζεται πρῶτα-πρῶτα διὰ τὸ κα-
λὸν τὸ ἱδικὸν των. Μετὰ τὰ στοιχεῖα αὐτὰ τὸ Κράτος
θὰ ρυθμίσῃ τὴν γεωργικὴν καὶ τὴν κτηνοτροφικὴν του
πολιτικὴν. Τὰ στοιχεῖα τῆς ἀπογραφῆς θὰ δείξουν εἰς τὰς
ὕπηρεσιν τὸ τί δίδει καὶ τί ἀκόμη εἶναι εἰς θέσιν νὰ δώσῃ
ἡ γεωργία μας εἰς προϊόντα ποὺ καταναλίσκεται ὁ τόπος
καὶ εἰς ἄλλα, ποὺ ζητοῦν αἱ ξένοι ἀγοραῖ. Νὰ κρίνῃ καὶ
νὰ ἀποφασίσῃ ποῶν καλλιεργειῶν ἡ προώθησις ἐπιβάλλε-
ται ἀπὸ τὰς συνθήκας τῶν καταναλωτικῶν ἀγορῶν καὶ
ποῶν ὁ περιορισμός. Νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ ὑποδείξῃ τὸν
καταλληλότερον — τὸν ἀποδοτικότερον δηλαδὴ οἰκονομι-
κῶς — τρόπον ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἐλευθερῶν ἰδιοκτη-
σιῶν τῆς Χώρας, σύμφωνα μετὰ τὴν δύναμιν τῶν ἀνθρωπί-
νων χειρῶν ποὺ ὑπάρχουν, τῶν τεχνικῶν ἱκανότητων των
καὶ τῶν κτηνῶν καὶ ἐργαλείων ποὺ ἔχουν εἰς τὴν διάθεσίν
των. Τὰ ἴδια στοιχεῖα θὰ ἀδηγήσουν τὸ Κράτος εἰς τὴν
κατάστρωσιν τοῦ προγράμματος τῶν βελτιωτικῶν του ἔρ-
γων, τῶν μικρῶν καὶ τῶν μεγάλων. Τοὺς πιστωτικοὺς ὁρ-
γανισμοὺς εἰς τὸν καταμερισμὸν τῶν χορηγήσεων των,
τοὺς ἰδίους τοὺς γεωργοὺς εἰς τὴν κατανομήν των καλ-
λιεργητικῶν τῶν ἐργασιῶν. Πρέπει νὰ ξέρουν οἱ γεωργοὶ
μας καὶ οἱ κτηνοτρόφοι μας ὅτι χωρὶς ἀκριβῆς ἀπογραφήν
καὶ ἡ ἰδικὴ τῶν ἐργασία καὶ τὰ σχετικά μετὰ αὐτὴν μέτρα
τοῦ Κράτους θὰ γίνωνται εἰς τὰ τυφλά καὶ εἰς τὴν τύχην καὶ
ἡ ζημία διὰ τὸ γεγονὸς αὐτὸ θὰ εἶναι κατὰ πρῶτον λόγον
δική των. Εἰς ὅσους δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ τὰ ἀντληθοῦν
μόνοι των, ἔχουν χρέος νὰ τὰ ἐξηγήσουν ὅλα αὐτὰ οἱ
κοινοτικοὶ ἄρχοντες, οἱ ἱερεῖς καὶ διδασκαλοὶ, ἀκόμη καὶ
οἱ νέοι μετὰ τὸ φρέσκο μυαλό. Τὰ παιδιά καὶ αὐτὸν πρῶ-
τον βέβαια λόγον οἱ νέοι καὶ τὰ παιδιά τῆς Ἑθνικῆς
Ὀργανώσεως Νεολαίας, πρέπει νὰ κάμουν ἔργον ἰδι-
κὸν των καθεὺν σὺνθημα τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ. Ἡ
ἀπογραφή ποὺ ἤρχισε τὴν δεκάτην τοῦ μηνὸς πρέπει νὰ
ἐπιτύχῃ. Πρέπει νὰ βοηθήσωμε ὅλοι νὰ ἐπιτύχῃ, μετὰ
τὰ μέσα καὶ μετὰ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς μας.

Κδς

ΕΘΩΗΗΗΗΗ ΤΕΧΗΗΗ - ΕΘΩΗΗΗΗΗ ΦΥΩΗ

Οί αληθινές αναγεννήσεις σ' ένα λαό μοιάζουν σάν τούς κύκλους, πού κάνει ένα λιθάρι πέφτοντας στά νερά μιάς λίμνης. Ο κεντρικός κύκλος γεννά άλλους, πού σέ μυριάδες γεμίζουν όλη τή λίμνη ώς τις παρυφές των άκρων της, έστω κι' αν δέν μάς γίνονται στά μάτια αίσθητοί. Μόνον τότε αποτελούν αληθινές αναγεννήσεις, είδ' άλλως μένουν άπλές αλλαγές καταστάσεων.

Ξέρουμε ότι ή 'Αναγέννησι ενός Λαού γίνεται πάνω σέ όλα τά επίπεδα και σέ όλες τις έκδηλώσεις της ζωής του. Ο πολιτισμός ενός λαού είναι τó σύνολο των πατροπαράδοτων αξιών και ή δύναμι του έσώψύχου του νά τις αίσθανθή και νά τις βίωση, όπως ταιριάζει στην ανθρώπινη του υπόστασι ώρισμένη από τις φυλετικές του προδιαθέσεις.

Η τέχνη είναι ένας από τούς κυρίους παράγοντας και από τις πιό σημαντικές έκδηλώσεις της πολιτιστικής ζωής ενός λαού. Η κατανόησι του σημερινού μας έλληνικού πολιτισμού και ή ψυχική μας δράσι προς εξέλιξί του άπαιτεί και γνώσι όλων των δυνατών κυμάτων, πού υπολανθάνοντα κινούν και ταράσσουν τήν ψυχή του σημερινού 'Ελληνο, φερμένα από τά μακρά της Ιστορίας των λαμπρών ή σκοτεινών του 'Ελληνισμού αιώνων. Η νέα γενεά έχει υποκρῶσι νά γνωρίση όλα αυτά τά σταδια μέ την κίνησι ή τή στάσι των. Πρίν είχαμε κυρίως συνηθίσει στην έπιφανειακή των πραγμάτων εξέτασι. Τώρα ή έποχή μας άπαιτεί βάθος. Κάθε λιθάρι πού προσφέρεται στό μεγάλο παλάτι της μορφώσεως της νέας γενεάς, άς είναι κατάλληλα και φροντιστικά λαξευμένο. Έτσι σιγά σιγά θά καλοδεθί τó οικοδόμημα μέσα στην ψυχή της και κανένας άνεμος δέν θά είναι δυνατός νά τó κουλήση.

***

Όταν μετά από ένα δεκάχρονο πόλεμο, τόν Τρωϊκό, έπρεσε τó βασίλειο του Πριάμου, έλευθερώθηκε από τούς 'Ελληνας και ή αίτια του αίματηρού αυτού πολέμου. Η δώρα 'Ελένη παρουσιάζεται στόν κύκλο των πολεμιστών. Ο Όμηρος δέν περιγράφει στό σχετικό μέρος την όμορφιά της, παρά μόνο την έντύπωσι, πού έκανε σέ όλους τούς γύρω της.

Οί ήρωες εκείνοι, πού είχαμε χάσει σ' όλα αυτά τά δέκα χρόνια αδέρφια και συγγενείς και υπέφεραν στερήσεις και βάσανα, ώμολόγησαν όλοι όμοφωνα ότι άξιζε τόν κόπο νά πολεμήση κανείς για μιά τέτοια ωραιότητα, νά χυθούν πιότεροι άκόμα ποταμοί αίμάτων για μιά τέτοια γοητεία!

Μιά δώρα γυναίκα—όχι ως γυναίκα, αλλά ως δώραία—γίνεται αίτια ενός σκληρού και πεισματικού αγώνος μεταξύ δύο λαών, κι' αυτοί οί λαοί δέν λένε νά κουρασθούν. Ίσως αυτό νά παρουσιάσθηκε κι' άλλες φορές στην Ιστορία. Ένας όμως ποιητής παίρνει την αίτια αυτή ως βάσι ενός μεγαλειώδους έργου, άποδεικνύοντας μ' αυτή του την έκλογή την ψυχική και πνευματική της έποχής του κατάστασι, στην οποία έπαιζε τó μεγαλύτερο ρόλο ή μορφή, ή ωραιότητα θεωρημένη σάν ένα κομμάτι, πού έμπορεύεται από τó Θεϊκό.

Δέν υπάρχει κάτι ωραιότερο και καλλιτεχνικότερο από τόν τρόπο, μέ τόν όποιο ό Όμηρος ανεβάξει τή φύσι στή μορφή της τέχνης. Δέν συναντούμε καμιά μακρά περιγραφή της φύσεως, παρά μονάχα ένα περιεχόμενο διαθέσεως της έν λόγω ύλης συμπυκνωμένο σέ μιά λέξι.

Αυτή ή θαυμάσια συμπυκνωμένη μορφή του Όμηρου αποτελεί τή μαγεία, πού κρατεί αιχμάλωτο άνά τούς αιώνας τó ανθρώπινο πνεύμα. Είναι χυμένη σέ όλο του τó έργο, ζή σέ όλες τις λεπτομέρειές του. Η παράξενή της επίδρασι βρίσκειται στή δημιουργική δύναμι νά μορφοποιή άμέσως και νά φέρνι τις εικόνες κοντά μας μέ μιά γερή έξίσωσι άνάγοντας τις διάφορες καταστάσεις πάνω σέ έντύπωσι. Τούς Αρχαίους άναφέρει πάντα ως «καρηκομώντας», τόν Αχιλλέα ως «ώκπου», τόν Όδυσσέα ως «πολυμήχανον», τήν Ήραν ως «βοώπιν» κλπ. Όλα αυτά είναι σάν δυνατές πινελλιές, πού μέ μιά κίνησι δίνουν σχήμα και ζωή σέ μιά εικόνα. Αυτό είναι ή μορφή στην άπόλυτή της τελειότητα, είναι ή εύφρόνηση άγγελία του έλληνικού πνεύματος.

Σχεδόν όλοι οί φιλόσοφοι, πού έγραψαν για «αίσθητική» ή για την αξιολογία της τέχνης, περассαν χωρίς ν' άγ-

γίζουν τó γεγονός ενός φυλετικού ιδεώδους ωραιότητας φυσικής και μιάς φυλετικά δεμένης άνωτάτης αξίας ψυχικού είδους. Και όμως είναι τόσο φανερή ή διαφορετική επίδρασι, πού κάνει πάνω μας ή καθαρά ψυχική παράστασι, π. χ. ενός 'Ελληνο έφήβου από την εικόνα ενός Κινέζου αυτοκράτορος. Κάθε γραμμή στην Κίνα παίρνει μιάν άλλη λειτουργία παρά στην 'Ελλάδα. Έτσι χωρίς τή γνώσι και την κατανόησι της μορφοποιήσεως και φυλετικά ώρισμένης θελήσεως δέν μπορεί ή έλληνική τέχνη—και κάθε τέχνη—νά έρμηνευθή και νά παράσχη αισθητική άπόλαυσι. Δέν μπορεί νά έκτελέση τόν προορισμό της.

Κάθε έργο τέχνης μορφοποιεί ένα ψυχικό περιεχόμενο. Τό ψυχικό αυτό φαινόμενο θά τó νοιώσουμε όταν μπορούμε νά νοιώσουμε την από τόν τεχνίτη δοσμένη μορφή του, πάνω στή βάσι των διαφόρων φυλετικών της ψυχής ιδιοτήτων. Η μέχρι τούδε μελέτη της αισθητικής μας είναι λοιπόν έλλιπή και σκορπίζεται και κουράζεται σέ λεπτομέρειες. Χωρίς τή βάσι αυτή δέν μπορεί ή Τέχνη νά έξετασθή ως σύνολο. Κάθε γνώσις καλλιτέχνης, και ό άνίδεος και ό συνειδητός, έργασθησαν πάντα φυλετικά. Μορφοποιούν και ένσωματώνουν ψυχικές ιδιότητες χρησιμοποιώντας εκείνους τούς τύπους της φυλής, πού τόν περιέβαλλον και πού ήσαν στην πρώτη γραμμή οί κύριοι φορείς ώρισμένων λαϊκών ιδιοτήτων. Και μόνον όταν νοθήση ή φυλή και κυκλώσουν τόν καλλιτέχνη ξένα προς τή δική του και του λαού του τήν ψυχή στοιχεία, τότε ή θά άγωνισθή και μέσα στό φυλετικό χάος νά διατηρήση την ψυχή του λαού του ή θά πέση κι' αυτός θύμα του χάους αυτού και θά εξαφανισθή.

***

Ο 'Ο'Ελλην έχει αλλιώτικο ψυχικό κέντρο από τόν 'Ινδό, Ρωμαίο ή Γερμανό, πού όρίζει τó ρυθμό της ζωής του. Ο 'Ελλην μέσα στους αιώνας ήτανε μιά αισθητική αξία. Η ωραιότητα ήτανε τó μέτρο έλληνικής ζωής. Στό συμπόσιον καθότανε σέ κύκλο «μέ κεκερασμένο» κρασί, θέτοντας σκοπό όχι τó ξεφάντωμα, αλλά την άνάλυσι ενός θέματος. Η ωραιότητα ήτανε τó κινητήριο μοτίβο όλου κλήρου της «Ιλιάδος». Η ωραιότητα νίκησε άκόμα, όταν ή φτωχή κουρελιασμένη 'Ελλάδα αντιμετώπισε έναν Ρωμαίο στρατηλάτη, πού ή ύψι του ζύπνησε στην ψυχή της την άνάμνησι των ίδιων της προγόνων. Ο Κθίντιος Φλαμίνους. Τόν χαιρετούσαν για την αξιοπρέπεία του και την ωραιότητά του ως έθνικόν ήρωα και ή 'Αθήνα τόν τιμούσε σάν δικό της. Αυτή ήτανε ή έλληνική λαχτάρα στό ζενίθ της έλληνικής ζωής, χωρίς νά πάψη νά ύφίσταται και στην πώσι. Μόνο από τή θέσι αυτή μπορούμε νά κατανοήσουμε και νά ζήσουμε την αρχαία έλληνική τέχνη και την αρχαία έλληνική ζωή.

Ένας αληθινά δώρας μπορούσε στην 'Ελλάδα μετά τó θάνατό του νά τιμάται ως ήμίθεος. Τού έχτιζαν ήρώα, τού έφικιαν αγάλματα και τού προσέφεραν θυσίες. Συνέθι νά σεβασθούν και νά μη χτυπήσουν ένα άνδρα έχθρόν σέ άνοιχτή μάχη μόνο και μόνο γιατί τούς έκανε έντύπωσι ή όμορφιά του.

Δέν ήθελαν νά πληγώσουν τó θεϊκό κομμάτι, πού πίστευαν μέσα στην ωραιότητα. Γι' αυτό συντηγνικά μάς μιλάει ό Πλούταρχος. Όταν σκότωσαν τόν Πέρση στρατηλάτη Μασίστιο, φρόντισαν νά μήν ταράξουν και νά μήν χαλάσουν την όμορφιά του. Τόν περιέφεραν στίς σκηνές για νά δουν και νά γνωρίσουν όλοι την όμορφιά του. Για τόν Ξέρξη έκήρυτταν ότι έχει δικαίωμα νά είναι κυρίαρχος, γιατί είναι τόσο δώρας!

Τό έξωτερικό αυτό γνώρισμα έθεωρείτο πάντα ως αντιστάθμισμα δώρας ψυχής «Οία ή μορφή, τοιάδε και ή ψυχή». Ο ήρωας λοιπόν ήτανε πάντα δώρας στην αίσθητική του 'Ελληνο παράστασι. Ποτέ όμως δέν ξεχνούσε τά φυλετικά του γνώρισμα.

Ο Όμηρος και ή δημιουργία του σφραγίζει τή μεγάλη της 'Ελλάδος τέχνη πάνω σέ φυλετική βάσι. Όταν φεύγη ό Τηλέμαχος από την μητέρα του, τού στέλνει ή «δώρα γλαυκόπις του Διός θυγατέρα» εύνοϊκόν άνεμον. Όταν τó μαντείο λέγει την τύχη στό Μενέλαο, τó προφητεύει μιά θεϊκή ζωή, πού θά τόν οδηγήση στά πέρατα της γής, εκεί πού «ό δώρας ξανθός Ραδάμανθος» κατοί-

Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

Όπως κάθε χρόνον δεκάδες παιδιών από όλην την 'Ελλάδα, ίδια όμως από την Βόρειον 'Ελλάδα, άνήλθον κατά τας έορτάς των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς εις τά σύνορα, διά νά φέρουν τόν χαιρετισμόν του 'Εθνους όλου προς τούς πληθυσμούς πού δικαίως χαρακτηρίζονται άκριτικοί. Μακριά από τά κέντρα οί πληθυσμοί ύφιστάμενοι τας μοιραίας έλλείψεις της σκληρής ζωής του βουνού και του ύπαιθρου, άνασυνδένουν την βυζαντινήν έλληνικήν παράδοσιν προς την σημερινήν 'Ελλάδα. Όπως μίαν φοράν πρό πολλών αιώνων οί άκρίται των συνόρων άπετέλουν την προφυλακήν της 'Ελληνικής Αυτοκρατορίας, έτσι και εις την σημερινήν 'Ελλάδα οί πληθυσμοί πού ξέρουν πολύ καλά τί σημαίνει άγών υπέρ έλευθερίας, έθνους και πατρίδος, μένουν εκεί εις τά σύνορα, ν' άποσπούν από ένα έδαφος άγονον εις έπί τó πολύ τó ψωμί των, αλλά και έτοιμοι εις κάθε άπρόοπτον διαρκώς κινητοποιημένοι. 'Ανάλογοι πληθυσμοί ύπάρχον εις τά όρια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και αυτοί έγραψαν τó θρυλικόν έπος πού ζωντανεύει ό κύκλος των άκριτικών τραγουδιών.

Και οί σημερινοί άκριτικοί πληθυσμοί προέρχονται ως έπί τó πολύ από τά έδάφη εκείνα, εις τά όποια διτηρήθη ζωντανή, εις την γλώσσαν, εις τά έθιμα, εις τά τοπωνύμια, εις τας παραδόσεις, εις την ψυχήν, ή άνάμνησις της 'Ελληνικής Αυτοκρατορίας των μέσων αιώνων. Οί Ιστορικοί λόγιοι πού όλοι, μικροί και μεγάλοι, ξεύρομεν, έφεραν εις την μεταφύτευσιν των πληθυσμών αυτών εις τά έδάφη της Μητρος Πατρίδος. Χαρακτηρίζει όμως και την αιωνίως προκινδυνεύουσαν έλληνικήν φυλήν και ιδιαιτέρως τούς πληθυσμούς αυτούς, τó γεγονός ότι

κεί. Ο Όμηρος παρουσιάζεται ως συνειδητός κυρίαρχος, άνθρωπος μέ την άνωτερότητα της φυλής του, όταν λέγει τά λόγια: «Γιατί ό άποφασιστικός άνδρας περαίνει καλύτερα κάθε έργο κι' όταν άκόμα έργεται ξένος από μακρίαν». Ο Θεοσίτης όμως παρουσιάζεται αντίθετος προς τόν «ξανθόν ήρωα», έχθρικός, άσχημος, μαύρος, κακοφτιασμένος, προδοτής, παρουσιάζοντας την παρουσία του άσιατικού προδοτικού στοιχείου στόν έλληνικό στρατό. Τούς άδελφούς του Θεοσίτου, τούς Φοίνικας, περιγράφει ό Όμηρος «άπατεώνας, πού κουβαλούν άμετρα στολίδια χωρίς αξία και περιττά στά μαύρα τους και σκοτεινά καράβια».

Κατά τόν τρόπον αυτόν ό Όμηρος δημιούργησε μιά ψυχικά φυλετική τέχνη και γέννησε τις εικόνες εκείνες πού άκούομεν ξανθοί 'Αχιλλέως» και «της γλαυκόπιδος του Διός κόρης», πού ώδήγησε άργότερα τó πινέλλο των ζωγράφων, δινόντάς τους, έκτός από τó καθαρό ύψος, τó έλληνικό και τó ξένο, τó έχθρικό προς τó έλληνικό στοιχείο στην φυλετική του μορφή.

Ο Σειληνός δέν είναι μιά «χαρκτηριστικά ζωγραφισμένη, κακοφτιαγμένη μορφή» όπως μάς λέγουν οί Ιστορικοί μας, αλλά ή πλάστική παράστασι των ιδιοτήτων μιάς ξένης φυλετικής ψυχής, όπως την έβλεπε τότε ό 'Ελλην.

Μόνο κάτω από τή δημιουργική αυτή δύναμι του Όμηρου τó συνειδητό ξεκαθάρισμα των φυλών, των ήρώων και δειλών, των κυρίων και σκλάβων δημιουργήθηκε χρυσός αιώνας, ή αιωνία άθανασία και ή άθάνατη νεότης του 'Ελληνισμού. Υψώθηκε ή λάμψι του Παρθενώνα παντοδύναμη, άκατάλυτο δείγμα της ξεχωρης έλληνικής φυλής και της έλληνικής τέχνης.

άντι νά επιδιώξουν μίαν έγκατάστασιν εις τά κέντρα ή εις γονιμότερα έδάφη, καθηυθύνθησαν ούτοι εις τά σημεία εκείνα εις τά όποια θά ήμπορούσαν νά συνεχίσουν την προαιωνίαν ύπέρ του 'Εθνους ζωήν των, την διαβίωσιν των μέσω κινδύνων και έν διαρκεί συναγερωμώ.

Ποιάς ύποχρεώσεως δημιουργεί διά τó όλον του 'Εθνους ή άποφασιστικότητα και ή έλληνικωτάτη αυτή έκδηλωσις των άκριτικών πληθυσμών, ήμπορεί ό κάθε Έλλην νά τó κατανοήση. Είναι όμως εύχάριστον όσον κανένα άλλο πράγμα ότι τά έλληνόπουλα πού αποτελούν τó καύχημα, την έλπίδα και τó μέλλον του 'Εθνους τó κατανοούν και τó άντιλαμβάνονται όσον και οί μεγάλοι. Και είναι αληθινή έγγύησις διά τó μέλλον τó γεγονός ότι βλέπομεν τά έλληνόπουλα πάντοτε, ιδίως όμως κατά τας ήμέρας αυτές κατά τας όποιας ό άνθρωπος αίσθάνεται περισσότερο την άνάγκην νά περιβάλλεται από την φιλίαν και την αγάπην των όμοίων του, άνάμεσα τών άκριτικών πληθυσμών. Δέν κομίζουν μόνον προς αυτούς την άγνότητα εύχην, αφού ύψώνεται από τά παιδικά χείλη, αλλά και την στοργήν όλου του 'Εθνους, όλου του 'Ελληνισμού, όπουδήποτε της γής άν κοπιάζη και μοχθή. Διότι όλος ό 'Ελληνισμός άντιλαμβάνεται καλά τί άντιπροσωπεύει τó προκεχωρημένον φυλακίον πού λέγεται άκριτικός πληθυσμός και ποίαν σημασία έχει ή διατήρησις του εις πλήρη άκμήν και εις διαρκή έπαγρύπνησιν. 'Αλλά τά ίδια αυτά παιδιά πού κομίζουν τας εύχας και την στοργήν του 'Ελληνισμού, έμποτίζονται από τó πνεύμα πού έμπνέει τούς άκρίτας των συνόρων, παίρνουν κάτι από την προαιωνίως έλληνικήν ιδεολογία των, κάτι από τó πνεύμα του ήρωϊσμού

των, κάτι από τó ψυχικόν των μεγαλείον, από την ήθικήν των άντίληψιν διά την άποστολήν και τόν προορισμόν του 'Ελληνισμού. Ο 'Ελληνισμός δέν έστάθη ποτέ ό μέγας έθνικός όγκος, δέν είχε σαράντα, πενήντα, έξηντα έκατομμύρια, διότι έχρειάσθη νά προσφέρη τó αίμά του εις όλον τόν κόσμο, εις την οικουμένην διά τόν έκπολιτισμόν και την διαφώτισιν της. 'Αλλά διά τούτο και δέν έπραξεν όλιγώτερα από όσα θά έπραττεν άν του ήτο και ό όγκος συμπαραστάτης. 'Αντικατέστησε τόν όγκον διά της ποιότητος και συνήθως δέν είναι οί πολλοί, άλλ' οί έκλεκτοί οί όποιοι κυβερνοούν τόν κόσμο. 'Επί των ήμερών μας άκόμη άπεδείχθη ή αξία της ποιότητος, έναντι της ποσότητος.

Είς την άκραίαν εκείνην χώραν του βορρά, την Φινλανδία, διεξάγεται ένας άπεγνωσμένος άγών, ό όποιος ύψώνει τόν βιβλικόν Δαυίδ έναντι τού Γολιάθ, την ποιότητα έναντι του όγκου. Και διά μίαν άκόμη φοράν νικά ό Δαυίδ και μαζί του ή ποιότης. 'Αλλά άς μή τó λημονώμεν, έλάχιστοι λαοί έφήρμοσαν τά αρχαία έλληνικά ιδεώδη, εις τόν πολιτισμόν, την παιδείαν, τόν άθλητισμόν και την βυζαντινήν έπινόησιν των άκριτικών πληθυσμών. Αυτοί έκράτησαν εις την Φινλανδίαν τας πρώτας ήμέρας όλον τó βάρος της ξενικής εισβολής και τó έκράτησαν τόσο καλά, ώστε νά παρασκευάσουν τας έπακολουθήσασ νίκας του Φινλανδικού στρατού.

Ημείς δέν έχομεν διαφοράς μέ κανένα, έχομεν όμως πάντοτε άγρόπνους τούς άκριτικούς πληθυσμούς, πού δικαιώνουν την έλληνικήν στρατιωτικήν παράδοσιν, αυτούς τούς πληθυσμούς μέ τούς όποιους τά έλληνόπουλα έπέρρασαν Χριστογένεια και Πρωτοχρονία.

Όταν όμως άργότερα ό Περικλής, ό ίδιος πού δημιούργησε τόν αώστηρόν περί φυλής νόμον, παρακαλούσε τó αθηναϊκό δικαστήριο νά παραχωρήση στόν από έξην γυναίκα υιόν του τó δικαίον του 'Αθηναίου πολίτου, τότε άρχισαν νά ξεπέφτουν από κίνησι τή στιγμή και αί 'Αθηναί χάνοντας την βεβαιότητά των κάτω από ξένες ψυχικές επιδράσεις.

Ο σοφός Σωκράτης όμως, ξένος στην ψυχική φυλετική του 'Ελληνο όντότητα, της έδωσε τó μεγάλο σπρώξιμο, έστω κι' αν σέ μιά έποχή γεμάτη άγωνία διδασκή την κοινότητα των καλών. Μιά νέα κατάταξι ανθρώπων άρχισε νά παρουσιάζεται. Δέν κυριαρχούσε πιά ή έννοια λαός και φυλή, αλλά ή έννοια άτομον. Η σωκρατική διδαχή βοηθού την κατάπτωσι της αθηναϊκής φυλετικής άνωτερας δημοκρατίας. Ο μαθητής του 'Αντισθένης (γυιός μιάς 'Ασιατίας σκλάβας) διακηρύττει τó γκρεμίσμα των φυλών και των λαών, ως άναγκαία ανθρωπινή πρόοδο.

'Ανακεφαλαιώνοντας βγάζουμε τά συμπεράσμα: Η τέχνη καθορίζεται από τó φυλετικό ψυχικό περιεχόμενο ενός λαού. Η λαχτάρα του αρχαίου 'Ελληνο προς τó δώρα από τόν Όμηρο κυβέρνησε και έπηρεασε την έλληνική ψυχή ως τó καταστάλαγμα της σόν χρυσόν αιώνα. Ο Παρθενώνας είναι άποτέλεσμα της ομηρικής ώραιοπαθείας βασισμένης πάνω στίς φυλετικές διαθέσεις της έλληνικής φυλής. Η τέχνη ένόσω θέλει νά είναι γνήσια και αληθινή πρέπει νά στηρίζεται πάνω στή φυλετική ψυχή. Όταν ξένα στοιχεία θαμπώσουν τή λάμψι της φυλετικής αυτής ψυχής θολώνει και ή τέχνη, γίνεται ψεύτικη και άνάξια για την άθανασία της Ιστορίας.

Σ. Καραϊσκάκης

Στο αφιέρωμα

ΑΙ ΕΥΧΑΙ ΤΟΥ ΚΥΒ. ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ

Ο Κυβερνητικός Έπι-
τροπος της Ε. Ο. Ν. κ. Άλ-
ξάνδρος Κανελλόπουλος,
έπωφελούμενος της άδειας,
της οποίας έτυχε διά τας
ήμερας αυτές υπό της Σχο-
λής 'Εφέδρων 'Αξιωματι-
κών 'Αεροπορίας, εις την
οποίαν ύπηρετεί, έδέχθη την
Ιην του έτους της Συν-
αγωνιστάς του της Κεντρι-
κής Διοικήσεως Ε. Ο. Ν.,
εις την μεγάλην αήθουσαν
των τελετών και τους ηύ-
χθη διά τὸ νέον έτος.

ΧΕΛΙΔΟΝΙΣΜΑ

Είναι μήπως ανάγκη νά
επαινέσωμε τὸ παράδειγμα
τῶν μικρῶν παιδιῶν πού
εἰς τὸ δημοτικὸν τοῦ πει-
ραματικῶ καὶ εἰς ἄλλα
σχολεῖα ἔκαμαν καὶ αὐτὰ
τοὺς μικροὺς τῶν ἐράνων
διά τὰ μαθητικά συστήια;
Δὲν μετράται βέβαια μετὰ
τάς ὀλίγας δραχμὰς ἡ ἄ-
ξια αὐτῆς τῆς ἐκδηλώσεως.
Μετράται μὲ τὴν διάθεσιν
τῆς προσφορᾶς, τῆς οποίας
τὸν σπόρον ἔρριψεν ἡ ἔκ-
κλησις τοῦ 'Αρχηγοῦ καὶ
τὸν ὅποιον ἐδέχθησαν συγ-
κινητικώτατα αἱ παιδικαὶ
καρδίαι.

Χαιρετίζομεν εἰς τὸ πρό-
σωπον τῶν μικρῶν ἐρανι-
στῶν τὸ χελιδόνισμα πού
ἀγγέλλει μίαν καλλιτέραν
ἐλληνικὴν αὐρίον.

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΓΡΑΦΟΝΤΑΣ

Καὶ ἄλλοτε μᾶς ἐδόθη ἡ εὐκαι-
ρία νά τονίσωμεν ὅτι αἱ σελίδες
τοῦ περιοδικοῦ καταμεμνημένα εἰς
κύκλους γνώσεων ὀρίσμενων αἱ ὁ-
ποῖαι καὶ ἔχουν χαραχθῇ προ-
γραμματικῶς, δὲν ἐπαρκοῦν δυ-
στυχῶς διὰ τὴν δημοσίευσιν ἁρ-
θρῶν πολιτικῆς φύσεως, πλὴν
τῶν προερχομένων ἐκ τῆς
συντάξεως τῆς Ε. Ο. Ν. ἄλλ' οὕτε
καὶ λόγους ἐκφωνηθέντας ἢ προσ-
φωνήσεις ἢ μακράς περιγραφὰς
ἐορτῶν καὶ τελετῶν, διότι ἡ δη-
μοσίευσιν αὐτῶν θὰ ἐχρειάζετο δι-
πλασίας καὶ τριπλασίας σελίδας
ἀπὸ ἐκείνας τὰς οποίας διαθέτου-
με καὶ ἂν ἀκόμη ἀπεφασίζε τὸ περιο-
δικὸν νά παρατηρῇ ἀπὸ ἐκεῖνο
πού ἀποτελεῖ τὸν σκοπὸν τῆς ἐκ-
δόσεώς του, τὴν ὑπεύθυνον δηλα-
δὴ διεργήνευσιν τῶν κατεβύθου-
σαν τῆς ὀργανώσεως.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ ΜΑΣ

Ἡ πρώτη: "Ενα χιονισμέ-
νο τοπίο τοῦ Βερμίου.
Ἡ τελευταία: "Απὸ τὴν
ἀγροτικὴν ἐξόρμησιν τῆς Ε. Ο.
Ν. Φαλαγγίται τοῦ χωρίου
Νέον Πετρίτσιον Σερρών μετὰ
τοῦ κ. Νομάρχου κατὰ τὸν πα-
νηγυρικὸν ἐρτασμόν τῆς μά-
χης τῆς Αὐτάρκειας.

ΚΟΙΝΟΝ ΦΩΤΕΙΝΟΝ ΜΕΛΛΟΝ

Αἱ ἐλληνικαὶ ἐκδηλώσεις συμπαθείας καὶ συμμετοχῆς
εἰς τὰς δοκιμασίας αἱ ὁποῖαι ἐπληξάν σκληρῶς τοὺς πλη-
θυσμούς τῆς βορειοανατολικῆς Μικρασίας, συνεπέα τῶν
φοβερῶν σεισμῶν, συνεκίνησαν ὅλως ἐξαιρετικῶς τὴν δη-
μοσίαν γνώμην τῆς φίλης καὶ συμμάχου πρὸς ἀνατολὰς
γείτονος. "Εχομεν ἀφθόγους καὶ πηγαίας τὰς ἀπηχήσεις
αὐτῆς τῆς ἰδιαίτερας συγκινήσεως, ὅχι δὲ μόνον εἰς τὰς
ἐπίσημους διασθεβαίσεις ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ σχόλια τοῦ τύ-
που. Ὁ τουρκικὸς λαὸς, μὲ τὴν δέξιαν ἀνθρωπίνην του διαί-
σθησιν, ἀντιλαμβάνεται ὅτι δὲν εἶναι τὸ κοινὸν αἶσθημα ἁ-
προσώπου φιλανθρωπίας αὐτὸ πού κάμνει κάθε ἀνθρωπίνην
ὑπάρξιν νά συμπάσῃ μετὰ τοῦ πλησίον εἰς τὴν δυστυ-
χίαν του, ἐκεῖνο πού ἐκίνησε τὴν ἐλληνικὴν συμπάθειαν.
Γνωρίζει ὁ τουρκικὸς λαὸς ὅτι ἐκτός ἀπὸ τὴν λύπην διὰ
τοὺς ἀνθρώπους πού ἐδοκιμάσθησαν, ἡμᾶς μᾶς συγκινεῖ
ἐξ ἴσου βαθιὰ καὶ γνήσια ἡ δοκιμασία τῆς χώρας. Μιάς
χώρας μὲ τὴν ὁποίαν ἔχουν συνδεθῇ τὰ πεπωμένα ἀπεί-
ρων ἐλληνικῶν γενεῶν, τῶν ὁποίων οἱ τόποι πού συνετά-
ραξαν οἱ θυμοὶ τῶν σεισμῶν κρατοῦν πάντοτε τὰ μνημεῖα
καὶ τοὺς τάφους. Μέγα τιμῆμα ἐξ ἄλλου τοῦ σημερινοῦ
πληθυσμοῦ τῆς 'Ελλάδος εἰς πᾶσαν μνείαν τῶν περιοχῶν
τῶν ὁποῖας γεμάζει ἡ θεομηνία ἀναπολεῖ πατρῶας ἐστίας
καὶ ἱερὰ τιμιώτατα, τὰ ὁποῖα ἡ νοσταλγία τὰ κάμνει προσ-
φιλέστερα. Καὶ εἶναι τὸσον φυσικὸν ἡ στοργικὴ ἀνάμνη-
σις τῶν ἐστιῶν καὶ τῶν ἱερῶν νά συνδέεται ἀδιάρρηκτα
καὶ νά ἐκτείνεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου πληρώματος,
πού ἐξακολουθεῖ νά παραμένῃ ἐκεῖ, νά συνεχίζῃ τὴν ἱστο-
ρίαν καὶ νά ζωντανεύῃ μὲ τὴν παρουσίαν καὶ μὲ τὰ ἔργα
του τὴν φύσιν καὶ τὰ τοπία. Κάποτε — πόσον μακρινὴ
φαίνεται τώρα ἐκείνη ἡ ἐποχὴ — ἐγεννήθησαν φόβοι ὅτι ἡ
νοσταλγία καὶ ἡ ἔλξις τῆς γῆς ἦτο πολὺ ἐνδεχόμενον νά
γίνῃ ἀφορμὴ διακωλύσεως τῶν ἱστορικῶν διενέξεων τῶν
δύο λαῶν. Σήμερα οἱ φόβοι αὐτοὶ ἔχουν τελείως κατα-
κηθῇ. Καὶ εἶναι ἡ κατανίκησις τῶν καρπὸς τῆς βαθείας
συνέσεως, ἡ ὁποία ἐπεβλήθη εἰς τὴν 'Ελλάδα καὶ εἰς τὴν
Τουρκίαν ἐξ ἴσου. Χάρις εἰς αὐτὴν τὴν σύνησιν, ἀπὸ τὸ μέ-
ταλλον τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν ἀναμνήσεων ἐσφυρηλα-
τήσαμε πᾶνίσχυρον φιλικὸν δεσμόν, τοῦ ὁποῖου κάθε ἡμέρα
πού περνᾷ αὐξάνει καὶ πολλαπλασιάζει τὴν ἀξίαν καὶ τὸν
ἀναδεικνύει ἀκατάλυτον. Αὐτοῦ τοῦ δεσμοῦ τὴν γονιμώ-
τητα διεκῆρυξε τὸσον εὐγλωττα ὁ ὑπουργὸς τῶν 'Εξωτε-
ρικῶν τῆς Τουρκίας εἰς τὸν πρωτοχρονιάτικον χαιρετι-
σμόν του πρὸς τὸ ἐλληνικὸν "Εθνος. Ὄντως, ὑπεράνω τῶν
προσκαίρων δοκιμασιῶν καὶ τῶν θλίψεων, τῶν ὁποίων ἡ
σκληρότης πρᾶνεται διότι τὰς μοιράζονται ἐξ ἴσου αἱ
καρδίαι ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν τοῦ Αἰγαίου, παναρμόνιαι
ὑψώνονται αἱ φωναὶ τῶν παιδιῶν τῆς Τουρκίας καὶ τῆς
'Ελλάδος, χαιρετίζουσαι τὸ μέλλον. "Ενα μέλλον κοινόν,
φωτεινόν, πλούσιον εἰς παντοειδῆ ἀνθίσιν.

Ἀπὸ τὸν ἀγιασμόν τῶν ὑδάτων

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος, Α. Α. Β. Β. Υ. Υ. ὁ Διάδοχος Παῦλος
καὶ ὁ πρίγκηψ Γεώργιος κατὰ τὴν ἀγιασμόν τῶν ὑδάτων εἰς Πειραιᾶ

Στο αφιέρωμα

Η ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΠΙΣΤΙΣ

Ἐξαιρετικὰ ἀπλῆ, καθαρὰς
λαϊκῆ καὶ εἰς τὸν τόνον τῆς
ἀππλάγμενῃ τελείως ἀπὸ τὸν
στόμφον καὶ τὴν ψυχρότητα τῆς
ἐπιστημότητος, ἡ ὀνομαστικὴ ἐορ-
τὴ τοῦ 'Αρχηγοῦ τὴν περασμένην
Κυριακὴν ἐπῆρε εἰς ὅλην τὴν 'Ελ-
λάδα μορφήν ἀνυποκρίτου, πη-
γαίας καὶ αὐθορμήτου παλλαϊκῆς
ἐκδηλώσεως.

Εἰς τὴν 'Ελλάδα ἀπὸ τὴν πολ-
λὴν κατάχρησιν ἡ λέξις λαϊκῆ
εἶχεν ἀποχρωματισθῇ κατὰ τὴν
περίοδον ἰδίως τῆς κοινοβουλευ-
τικῆς παρακμῆς. Διὰ τοῦτο πρέ-
πει νά σημειώσωμε ὅτι μὲ τὰς
ἐκδηλώσεις τῆς 7ης 'Ιανουαρίου
ἡμποροῦμε νά πούμε ὅτι ἡ λέ-
ξις ἀνέκτησε πάλιν μετὰ αὐτὰς ὁ-
λοκληρὸν τὸ γνήσιον τῆς νόημας.
Ὄντως ἦσαν λαὸς ἀληθινός, αὐ-
τὰ τὰ ἀτελείωτα πλῆθη τῶν ἀν-
θρώπων πού ἐξεσηκώθησαν μόνοι
τῶν, χωρὶς καμμίαν προτροπὴν,
νά πανηγυρίσουν κατὰ τὸν πα-
τροπαράδοτον ἐλληνικὸν τρόπον,
μὲ ἀρτοκλασίας εἰς τὰς ἐκκλη-
σίας καὶ μὲ ἐπισκεψὶν μέχρι τῆς
Κηφισιάς τὴν ἐορτὴν τοῦ Κυβερ-
νήτου. Ἡμποροῦμε μάλιστα νά
πούμε ὅσοι ὑπῆρξαν μάρτυρες
τῶν ἐκδηλώσεων τῆς Κυριακῆς
ὅτι σπανίως εἰς τὴν νεωτέραν
μας ἱστορίαν ἐορτὴ δημοσίου ἀν-
δρός παρουσίασε τόσο γνησίαν
λαϊκότητα. Σπανίως ἡ πίστις
τοῦ ὁληθινοῦ λαοῦ ἐξεδηλώθη τό-
σον βαθεῖα καὶ ἀκλόνητος πρὸς
τὸν Κυβερνήτην καὶ σπανίως ὁ Κυ-
βερνήτης ἠσθάνθη νά τὸν ἐμπνεῖ,
νά τὸν ἐμψυχώσῃ ἡ λαϊκὴ πίστις.
Αὕτῃ ἡ ἀμοιβαία πίστις τοῦ λαοῦ
πρὸς τὸν Κυβερνήτην καὶ
τοῦ Κυβερνήτου πρὸς τὸν λαόν
εἶναι τὸ πολυτιμώτερον μᾶς κε-
φάλαιον κατὰ τὴν περίοδον αὐ-
τὴν τῆς ἱστορίας. Μὲ τὴν λαμ-
πάδα αὐτῆς τῆς ἀμοιβαίας πί-
στεως προχωρεῖ ἡ 'Ελλάς μὲ βή-
μα σταθερὸν καὶ μὲ αὐτοπεποι-
θῆσιν μέσα εἰς τὸ πυκνὸν σκό-
τος τῆς ἀνασφαλείας καὶ τῆς αἰ-
ματηρᾶς ἀγωνίας πού συνέχει τὴν
Εὐρώπην καὶ τὸν Κόσμον.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Ἡ «Νεολογία», ἀποβλέπουσα
μαζὶ μὲ τὴν ἄλλην τῆς προσπά-
θειαν εἰς τὸν πλουτισμὸν τῶν ἀ-
ναγνώστων τῆς διὰ γνώσεων πρα-
κτικῶν, πού νά ἔχουν ἄμεσον ἐφ-
φορμὴν εἰς τὴν ζωὴν, δὲν
παύει ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐκδό-
σεώς τῆς νά παρέχῃ τοιαύτας
χρησίμους εἰς τοὺς ἀναγνώστας
τῆς. Ἰδιαίτερας τὰ μέλη τῆς
ὀργανώσεως, τὰ ὁποῖα εἶναι ἁ-
μέσως συνδεδεμένα μὲ τὸ ὑπαί-
θρον, ὀφείλουσαν νά εἶναι ἐφωδι-
σμένα μὲ πλῆθὺν ἐιδικῶν γνώ-
σεων διὰ νά μποροῦν νά ζοῦν τὴν
ζωὴν τοῦ στρατοπέδου χωρὶς ἐλ-
λείψεις, τὰς οποίας θὰ ἀναπλη-
ροῦν μὲ τὴν πρακτικὴν ἀσκήσιν
τῆς χρησιμοποιοῦσε ὅλων τῶν
προχείρων μέσων πού τοὺς δίδει
τὸ περιβάλλον τοῦ ὑπαίθρου, ὥ-
στε ἡ διαμονὴ τῶν νά καθίσταται
εἰς αὐτὸ ἀνετός. Τὸ ζήτημα ἰ-
διαίτερος τῆς παρὰσκευῆς συσσι-
τίων διὰ προχείρων μέσων εἶναι
μία ἐκ τῶν σπουδαιωτέρων δεξι-
ότητων, τὴν ὁποίαν τὰ μέλη μᾶς
ὀφείλουσαν νά ἀποκτήσουν.

Ἀπὸ τοῦ παρόντος τεύχους ὁ
γνωστὸς ἀνὰ τὴν 'Ελλάδα διὰ
τὴν ἐιδικότητά του εἰς τὴν μαγε-
ρικὴν κ. Ν. Τσελεμεντές παρε-
κλήθη νά δώσῃ εἰς τοὺς νέους
μας μίαν σειρὰν τοιούτων γνώ-
σεων τῆς ἐιδικότητός του, τῶν ὁ-
ποίων τὴν ἀνάγνωσιν συνιστᾷμεν
εἰς πάντας.

Στο αφιέρωμα
ΛΟΓΟΣ ΝΕΟΥΣ

ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ

Ἄγαπῆτοί μου φίλοι,

Αὐτὲς τὶς μέρες χάρηκα ἕνα ἐλληνικὸ βιβλίον. Ἑλλη-
νικὸ ὅχι γιατί εἶναι γραμμένο στὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα,
ἀλλὰ γιατί ἔχει μέσα τοῦ Ἑλληνικῆς ζωῆς, Ἑλληνικῆς
"Ελλάδας. Κι' εἶναι δυστυχῶς τόσο λίγα τὰ Ἑλληνικά βι-
βλία πού ἔχουν μέσα τοὺς Ἑλλᾶδες!

"Αν ἔλειπε τὸ ἐξώφυλλο ἀπὸ τὰ περισσότερα βιβλία
μας καὶ τὰ διαβάξαμε χωρὶς νά ξέρομε τὸν συγγραφέα,
θὰ μπορούσαμε εὐκολώτατα νά τὰ πάρουμε γιὰ μετα-
φράσεις ἀπὸ τὰ Γαλλικά, ἀπὸ τὰ Ρωσσικά κι' ἀπὸ τὰ Νορ-
βηγικά! Τοῦ κάκου θ' ἀναζητούσαμε λίγο φῶς ἀπὸ τὸν
ἥλιο μας, ἕνα γαλάζιο χαμόγελο ἀπὸ τὸν οὐρανὸ μας,
ἕνα ζεστὸ κομμάτι ἀπὸ τὴ ζωὴ μας, ἕναν ζωντανὸ τύπο
ἀπὸ τὸ λαὸ μας. Ὅλα σκοτεινὰ, βλοσυρά, ξένα κι' ἄρ-
ρωστα. Γι' αὐτὸ καὶ μένουν μακριὰ μας, δὲν μποροῦν
νάγγιξουν τὴν ψυχὴ μας, δὲν τὰ νοιώθουμε.

Κι' ὅταν ὕστερα δοῦμε τὸ ἐξώφυλλο καὶ διαβάσουμε
τὸ ἐλληνικὸ ὄνομα τῶν συγγραφέων, ἀναρωτιώμαστε: μὰ
ἀπὸ ποῖες τάχα πηγὲς ἔχουν ἀντλήσει οἱ συγγραφεῖς αὐ-
τοὶ τὶς ἐμπνεύσεις τους; Ἀπὸ ποιά ζωὴ παίρνουν τὶς ὑπο-
θέσεις καὶ τοὺς τύπους τῶν ἔργων τους; Ποιὰν ψυχὴ ἐρ-
μηνεύουν; Καμιά!

Γι' αὐτὸ σὰς εἶπα ὅτι χάρηκα αὐτὲς τὶς μέρες ἕνα ἄλ-
θινὰ Ἑλληνικὸ βιβλίον. Ὁ τίτλος του εἶναι: «Ἐμᾶθετέ
τα;» καὶ συγγραφεὺς του ὁ Γ. Μαράντης. Ἡ ὑπόθεσις
του εἶναι ἀπλουστάτη: ἡ ἱστορία μιᾶς ἐρωτικῆς ἀπαγω-
γῆς στὴν Κρήτη, πού καταλήγει σὲ γάμο. Τίποτε ἄλλο.
Κι' ὅμως τίποτε ἄλλο δὲν ἐχρειάστηκε ὁ συγγραφεὺς,
γιὰ νά μᾶς δώσῃ ἕνα ζωντανὸ κομμάτι Ἑλληνικῆς ζωῆς,
νά μᾶς κάμῃ ν' ἀκούσουμε καθαρά τὸν παλμὸ τῆς Ἑλλη-
νικῆς ψυχῆς, νά δοῦμε ἀπὸ κοντὰ καὶ νά γνωρίσουμε βα-
θύτερα ἕνα μέρος ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ κι' ἀπὸ τὸν
ἴδιο τὸν ἑαυτὸ μας, νά χαροῦμε μιὰ μορφή τῆς Ἑλλά-
δος μας.

— Ἡθογραφία! θὰ ποῦν μερικοὶ περιφρονητικά. Γι'
αὐτὸ τὸ κατώτερο λογοτεχνικὸ εἶδος μιλάτε;

Γι' αὐτὸ, ναί. Μὰ δὲν εἶναι καθόλου «κατώτερο». Κα-
τώτερο εἶναι κάθε εἶδος τέχνης στὰ χέρια ἐνὸς κατώτε-
ρου συγγραφέως. Στὰ χέρια ἐνὸς ἀνώτερου, ὅπως ὅλα
τὰ λογοτεχνικά εἶδη, κι' ἡ ἥθογραφία γίνεται μιὰ ἀνώ-
τερη μορφή τέχνης. Ἡθογραφίες ἔγραψε κι' ὁ Παπαδια-
μάντης, μὰ εἶναι ἀριστουργήματα. Γιατί μιὰ καλὴ ἥθο-
γραφία εἶναι μιὰ ἀληθινὴ καὶ ζωντανὴ ἐκδήλωσις τῆς ψυ-
χῆς τοῦ Λαοῦ, καὶ δὲν χρειάζεται τίποτε ἄλλο γιὰ νά θε-
ωρηθῇ ἀνώτερη μιὰ τέχνη πού κατορθώνει νά ἐκφράζῃ
γνήσια καὶ ὠραία τὴν ψυχὴ ἐνὸς Λαοῦ.

Καὶ τὸ βιβλίον τοῦτο τὴν ἐκφράζει γνήσια καὶ ὠραία.
Εἶχα τὴν εὐτυχίαν ὅχι μόνο νά τὸ διαβάσω, ἀλλὰ καὶ νά τὸ
ἀκούσω νά τὸ διαβάζουν φωναχτά. "Ε λοιπόν, τὴν ὥρᾴ
πού ἄκουα τὶς κουβέντες τῶν προσώπων του, ἐνοιώθα κα-
θαρά ὅτι δὲν ἄκουα ἀπλῶς ἕναν διάλογο, ἀλλὰ ἄκουα
τὴν βοή τῆς ἰδίας τῆς ζωῆς, τῆς δικῆς μας, τῆς ἐλληνι-
κῆς ζωῆς, πού κυλοῦσε ἐκεῖ μπροστά μου ὁλοκρόντη.
Καὶ κλεινόντας τὰ μάτια, παρακολουθοῦσα, αἰσθανόμουν,
ἐβλεπα, ἐζοῦσα κι' ἐγὼ ὁ ἴδιος τὰ περιστατικά τῆς καὶ
τὰ πρόσωπά της, ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς, νοιώθοντάς τὰ
ὅλα τόσο γνῶριμα, τόσο κοντὰ μου, τόσο δικά μου.

Ὁ ἔθνικός μας ποιητής, ὁ Σολωμός, εἶπε: «Κλείσε
μέσα στὴν ψυχὴ σου τὴν Ἑλλάδα καὶ θὰ αἰσθανθῇς κάθε
εἶδος μεγαλείου». Καὶ ὁ Ἄρχηγός, ἀπευθυνόμενος στοὺς
Ἑλλᾶδες λογοτέχνες καὶ χρησιμοποιοῦντας τὰ ἴδια αὐτὰ
λόγια τοῦ Ποιητοῦ, εἶπε: «Βοηθήστε τὸ Λαὸ μας νά
κλείσῃ μέσα στὴν ψυχὴ του τὴν Ἑλλάδα, γιὰ νά νοιώσῃ
κάθε εἶδος μεγαλείου». Αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν σκοπὸ ἐκ-
πληρώνει ἡ καλὴ Ἑλληνικὴ Ἡθογραφία, αὐτὸν τὸν σκοπὸ
πρέπει νά ἐκπληρῶνῃ καὶ γενικώτερα ἡ καλὴ Ἑλληνικὴ
Τέχνη.

Μὲ ὅλη μου τὴν ἀγάπην
Μελῆς Νικολαΐδης

ΤΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Ὁ Ἄρχηγός, ἡ κ. Λέλα Μεταξᾶ, ἡ Περιφερειακὴ Διοικήτρια Θε-
λεῶν Πρωτεύουσας κ. Α. Μαντζούφα καὶ ἡ Διοικήτρια τῆς Δ. Α. Σ.
Δις Κλειῶ Μαντζούφα, κατὰ τὸ κόψιμο τῆς πῆττας εἰς τὰ γρα-
φεῖα τῆς Διοικήσεως Ἀνωτάτων Σχολῶν.

Ὁ Ἄρχηγός κόπτει τὴν πῆττα τῆς Κεντρ. Διοικήσεως τῆς Ε. Ο. Ν.

Αἱ Φαλαγγίσσαι τῆς Π. Δ. Θ. Π. υποβάλλουσαι τὰς εὐχὰς τῶν
εἰς τὸν Ἄρχηγόν εἰς τὴν ἐν Κηφισίᾳ οἰκίαν του τὴν ἡμέραν τοῦ
ἁγίου Ἰωάννου.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ ΘΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΘΗΚΟΝΤΟΣ

Ένα επάγγελμα πλήρες κινδύνων

Όπως θα θυμούνται, ασφαλώς, τα μεγαλύτερα από τα παιδιά που διαβάσουν την «Νεολαίαν», δεν ήταν λίγοι οι πολεμικοί ανταποκριτές που έσκοτώθηκαν στην Ισπανία κατά τον εμφύλιο πόλεμο. Το ίδιο συμβαίνει και με τον σημερινό πόλεμο. Από τα διάφορα μέτωπα — και χθές ακόμα — αναγγέλλονται θάνατοι πολεμικών ανταποκριτών, στην προσπάθεια να γυρέσουν την εδμήνη στην εφημερίδα τους, για το άδηφάγον κοινό που δεν ξέρει τί θα πη κινδύνους και το μόνο για το οποίο ενδιαφέρεται είναι η είδηση.

Το δημοσιογραφικό επάγγελμα απαιτεί ένα διαρκή ήρωισμό, όσο ίσως κανένα άλλο. Σε σεισμούς, καταποντισμούς, πλημμύρες, σ' οποιοδήποτε θεομηνίες, σε πολέμους, στη δίωξη κατοπιών, όπου εμφωλεύει ο κίνδυνος εκεί πρέπει να βρεθεί ο δημοσιογράφος, έτοιμος να εκτεθεί σε κάθε στιγμή σαν τον γενναίότερο στρατιώτη. Κι είναι προς τιμήν του δημοσιογραφικού επάγγελματος ότι δεν εδμήνη ποτέ δημοσιογράφος να όρρωδήση πρό του κινδύνου. Τα αναφερόμενα παραδείγματα είναι ίσως τα δραματικότερα και η συγκέντρωσής τους εις ένα βιβλίο θ' αποτελούσε την πιο ενδιαφέρουσα και την πιο συναρπαστική ιστορία.

Από όλα αυτά που είναι σποραδικώς δημοσιευμένα θ' αναφέρω με κι' εμείς έδω μερικά, γιατί αποδεικνύουν έναν ψυχραίο και αληθινά ανδρικό ήρωισμό και διότι διατρανώνουν ακόμη ότι ο δημοσιογράφος πρέπει να είναι ένα είδος Όδυσσέως, άνδρας δηλαδή γενναίος και ήρωικός, αλλά και μαζί εύφυς και παρατηρητικός. Ας αρχίσωμεν από τον Ρωσοϊαπωνικό πόλεμο το 1904.

Έξεδίδετο τότε στην Πετρούπολη, στην αγία Πετρούπολη, όπως έλεγαν, η εφημερίς «Ρούσκοϊε Σλόβο» (Ρωσικός λόγος), της οποίας ο αρχισυντάκτης μόλις ανηγγέλθη η έκρηξη του πολέμου έκάλεσε τον συνεργάτη της, κ. Κραϊέβσκυ και είχε μαζί του την ακόλουθη στιχομυθία.

— Έχω να σοο κάνω μία πρόταση, για την οποία πριν απαντήσετε σάς παρακαλώ να σκεφθήτε καλά.

— Σας ακούω.

— Θέλω να στείλωμε έναν ανταποκριτή, όχι σε ξένους τόπους, αλλά σ' αυτόν τον έχθρό μας. Θα πάη στην Ιαπωνία, θα την επισκεφθή απ' άκρου σ' άκρον, θα ιδή τι γίνεται εκεί και όταν επιστρέψη θα μάς περιγράψη τι είδε ως αυτόπτης μάρτυς.

— Πολύ ενδιαφέρον.

— Αν αναλαμβάνετε την αποστολή; Ο Κραϊέβσκυ έσκέφθη δυο λεπτά και απάντησε άπλως:

— Μάλιστα, μ' ευχαρίστησι.

Όταν ο αρχισυντάκτης είπε δυο λέξεις για τους κινδύνους της αποστολής, ο συνεργάτης του τον παρε-

κάλεσε να μιλήσουν μάλλον για τα σχέδια του ταξιδιού.

— Έστω! Πότε λογαριάζετε να φύγετε;

— Σε μισή ώρα θαμια έτοιμος.

— Ακούστε με, είπε πάλι ο αρχισυντάκτης, που έδισταζε να εκθέση σε βέβαιον σχεδόν θάνατο τον Κραϊέβσκυ, ένα νέον μόλις τριάντα έτών, έκάματε το γυρο της Εύρώπης, έζησατε στη Σαγγάη, στη Σιγγαπούρη, στο Χαρμπίν, στο Μοϋκδεν, στο Πόρτ Άρθουρ... Ίσως κανείς γνωστός...

— Βέβαια, το έγχειρημα, είπε ο Κραϊέβσκυ, παρουσιάζει κινδύνους, έχει όμως και θέλητρα.

Οι κίνδυνοι αυτοί συνίσταντο απλούστατα εις το να συλληφθή ως κατάσκοπος και να κρεμασθή, χωρίς πολλές

διαδικασίας. Το μόνο που παρείχε μερικές ελπίδας επιτυχίας εις τον Κραϊέβσκυ ήτο ότι είχε ζήσει πολύν καιρόν μαζί με Άγγλους και Άμερικανούς και θα μπορούσε κατά συνέπειαν να προσποιηθή τον Άγγλον ή τον Άμερικανόν.

Δυο ημέρας μετά την συνομιλία αυτή, στις 18 Σεπτεμβρίου 1904, έφυγε από την Πετρούπολη στη Μόσχα. Μετά δέκα μέρες, δηλαδή στις 28 Σεπτεμβρίου έτηλεγραφοϋσεν από την Νέαν Υόρκη: «Έφθασα, συμμορφούμαι προς οδηγίαν». Αι οδηγίαι αυτές συνίσταντο εις την μεταμόρφωσιν του εις Άγγλον. Άλλαξε όνομα, ταυτότητα, ρούχα και την 22αν Οκτωβρίου ήταν στον Άγιο Φραγκίσκο. Έκει όμως δεν ήτο πλέον ο Ρώσος Κραϊέβσκυ, αλλά ο σέρ Πέρσυ Πάλμερ. Και αν βρισκόταν κανείς περιέργος να τον ρωτήση τι έζητούσε στην Άμερική, είχε πρόχειρη την απάντησι:

— Οί Πάλμερ είναι Άγγλοι, κατάγονται όμως από την Άμερικανική Πενσυλβανία. Ο αδελφός μου Τζαίμς έχει εργοστάσια στην Πενσυλβανία. Και αν ο περιέργος τηλεγραφοϋσε και στον Τζαίμς Πάλμερ θαπαίρνε την απάντησι:

— Ναί, έχω έναν αδελφό Πέρσυ, που ταξιδεύει συχνά στην Ανατολή, δεν έχω όμως άλληλογραφία μαζί του.

Με άλλους λόγους είχε τακτοποιήσει το ζήτημα με τον Τζαίμς Πάλμερ.

Και έτσι, στις 25 Οκτωβρίου, ο Πέρσυ Πάλμερ έφευγε με το υπερωκεάνειο «Κίνα», από τον Άγιο Φραγ-

κίσκο και μετά δεκαοχτώ ημέρες έφθανε στην παραλία της Ιαπωνίας. Κανείς δεν τον ανενώρισε. Κατά τα συμφωνημένα με τον αρχισυντάκτη του έτηλεγράφησεν από την Γιοκοχάμα στο Λονδίνο σ' ένα φίλο της εφημερίδος: «Aggrieved Palmer» (Έφθασα Πάλμερ). Όπως καταλαβαίνει ο καθείς το γεγονός και μόνο να παίρνη μία εφημερίδα ρωσική τηλεγράφημα από την Ιαπωνία ενώ εξακολουθούσεν ο πόλεμος δεν ήταν πράγμα τόσο εύκολο.

Στις 17 Νοεμβρίου έφθανε νέον τηλεγράφημα, από το Τόκιο τη φορά αυτή και περισσότερο ένθαρρυντικό ακόμη: «Συνεχίζω, Πάλμερ», πράγμα που έσήμαινε κατά τα συμφωνημένα ότι τα πάντα ετήγαιναν καλά και ότι ο Πάλμερ έθεωρείτο παντούνας Άγγλος περιηγητής και τίποτε άλλο.

Μετά όκτώ ημέρες ένα άλλο τηλεγράφημα από την Ναγκασάκι ανήγγελλε: «Συγχαρητήρια Πάλμερ». Αυτή τη φορά ήτο ο πλήρης θρίαμβος. Το τηλεγράφημα έσήμαινε εις την πραγματικότητα: «Η αποστολή έπραγματοποιήθη απ' άκρου εις άκρον». Ο Πάλμερ έπεσκέφθη κατόπιν άλλες πόλεις Ιαπωνικές, παρηκολούθησε τα πάντα έν λεπτομερεία και άφοϋ έμεινε δυο μήνες στην Ιαπωνία, έγύρισε ήσυχα και χωρίς καμμία ένόχλησι στον Άγιο Φραγκίσκο, στις 31 Δεκεμβρίου. Έκει μόλις έπάτησε το πόδι του στο άμερικανικό έδαφος, έξηφανίσθη ο Άγγλος Πάλμερ και τη θέση του κατέλαβε ο ρώσος Κραϊέβσκυ πολεμικός άπεσταλμένος του «Ρούσκοϊε Σλόβο», ο όποιος έτηλεγράφησε αυθημερόν στην εφημερίδα του: «Άγιος Φραγκίσκος, 21 Δεκεμβρίου, διέμεινα έν Γιοκοχάμα, Τόκιο, Σιμονοσάκι, Ναγκασάκι, Ματσουγιάμα, έφωτογράφησα τους Ρώσους αιχμαλώτους, έπεσκέφθη νοσοκομεία, φρούρια, στρατώνες. Παρηκολούθησα συλλαλητήρια, έλαθα συνεντεύξεις με Ιάπωνας βαθμούχους. Μεταφέρω πλήθος φωτογραφιών. Επιστρέφω εις Ρωσίαν. Κραϊέβσκυ».

Επέστρεψε, πράγματι και έτσι έτερματίσθη η αποστολή αυτή, που άπήτησεν ήρωισμόν, άποφασιστικότητα και εύφυαν.

***

Ας τελειώσουμε, για σήμερα τουλάχιστον, μ' ένα ακόμη έπεισόδιο που δείχνει πόσο ήρωισμό χρειάζεται η έξάσκηση του επαγγέλματος του δημοσιογράφου. Ήρας του έπεισοδίου είναι ο Άμερικανός Στάγχοπ, άπεσταλμένος διαφόρων άμερικανικών εφημερίδων στην Εύρωπη, την εποχή που το Άμβούργο το έθέρριζε η χολέρα. Δεν έδιστασεν ο άθεόφοβος όχι μόνο να πάη στο Άμβούργο, αλλά και να έπιδιώξη να προσβληθή από την φοβερή αρρώστεια, για να μπορέση να περιγράψη έκ του φυσικού τι αίσθάνεται ο χολεριών.

Εύτυχώς δεν προσεβλήθη, παρ'ότι την... λύπη του ίδιου.

A.

Τις λένε κλάπες.

Είναι κάτι στεφάνια φτιασμένα από δυνατές βέργες και πλεγμένα στη μέση με άλλες βέργες ή με σχοινιά. Προσαρμόζονται αυτά τα στεφάνια εις τα παπούτσια και οι άνθρωποι των όρεινών χωριών της Ελλάδος, έκει που τα χιόνια διατηρούνται πολλούς μήνας, κατορθώνουν και περπατούν. Ίδιως τα χρησιμοποιούν οι κυνηγοί.

Είναι το παλαιότερο είδος των χιονοπέδιλων. Αυτό το είδος χρησιμοποιείται και εις πολλά μέρη της Εύρώπης και οι Φινλανδοί μεταχειρίζονται επίσης ανάλογον είδος. Τα άλλα έυλινα χιονοπέδιλα, που λέγονται σκι, δεν τα ξέρουν οι Έλληνες χωρικοί. Είναι μακρόστενα και χρησιμοποιούνται εις τας χιονοδρομίας. Και έχομε και εις την Ελλάδα ομάδας χιονοδρόμων και γίνονται κάθε χρόνο άγώνες χιονοδρομίας με σκι εις το Βέρμιον όρος της Μακεδονίας ή εις τα Τρίκαλα της Κορινθίας που είναι εις το όρος της Κυλλήνης. Λέγεται δε η Κυλλήνη, κοινώς Ζήρεια και είναι το ύψηλότερο βουνό της Πελοποννήσου. Έχει ύψος η Κυλλήνη 2375 μέτρα. Το Βέρμιον έχει ύψος 2060. Οί χωρικοί όμως χιονοδρόμοι ούτε έχουν ιδή αυτά τα άριστοκρατικά σκι. Χρησιμοποιούν από πάππου πρός πάππου τις κλάπες. Δεν το κάνουν για άγώνισμα. Μόνο με το μέσον αυτό μπορούν να πάνε εις το κυνήγι, ή να βγούν έξω και να αναζητήσουν ανθρώπους που έχαθησαν μέσα εις το χιόνι.

Από τα όρεινότερα χωριά της Ελλάδος είναι το Μέτσοβο της Ήπείρου. Θά είπομε το Μέτσοβο όμως μεγάλην καμώπολιν. Χρησιμοποιούν οι Μετσοβίται τις κλάπες και πηγαίνουν κυνήγι ή βγαίνουν να σώσουν ανθρώπους που έχαθησαν στα χιόνια εις τα βουνά του Ζυγοϋ.

Όρεινότατα χωριά γεμάτα χιόνι είναι πολλά εις τον νομόν Τρικκάλων. Τα χωριά του δήμου Άργιθέας σκεπάζονται επί μήνες από χιόνι και τον χειμώνα σταματά ή συγκοινωνία. Από το καλοκαίρι προμηθεύονται οι άνθρωποι τρόφιμα, ίδιως δε καλαμπόκι. Γιατί στα όρεινά χωριά της Ελλάδος το ψωμί το κάνουν κυρίως από καλαμπόκι. Σιτάρι τρώνε και οι ποιμενικοί πληθυσμοί. Το ψωμί από καλαμπόκι, λέγεται συνηθώς μπομπότα. Όταν είναι ανακατεμένο με σιτάρι ψήνεται εις τον φούρνο. Όταν είναι μόνο, ανακατεύεται το άλευρι του καλαμποκιού με νερό. Γίνεται πολτός και τον χύνουν σε ένα ταψί. Βάζουν το ταψί στην φωτιά και σε λίγο το ψωμί αυτό είναι έτοιμο. Τρώγεται δε την ίδια ημέρα ζεστό. Και την άλλην ημέρα πάλι ψήνουν άλλο ψωμί.

Είναι ή μπομπότα το ψωμί των όρεινών χωριών που τα πιάνει πολύ κούο και χιόνι. Το καλαμπόκι θεωρείται ότι είναι θερμαντικό. Αυτή ή ιδέα επικρατεί. Μάλλον όμως το προτιμούν τα φτωχά όρεινά χωριά ως φθηνότερο. Αυτό το ξεύρει το Κράτος και φροντίζει έγκαίρας και στέλλεται εις τα όρεινά χωριά που τα άποκλείνει το χιόνι καλαμπόκι, σε φθηνή τιμή.

Για να άντεπεξέλθουν οι κάτοικοι των όρεινών χωριών κατά του κρύου και του χιονιού, χρησιμοποιούν πολλά μάλλινα και τρίχινα στρωσίματα και ύφασματα. Η φωτιά καιει διαρκώς εις το τζάκι. Δεν σταματά ούτε ήμέρα ούτε νύχτα. Εις τας πόλεις που είναι λιγώτερο κρύο, κρυνόμε περισσότερο. Δεν έχουν όλα τα σπία των πόλεων θερμανσι και στρωσίματα. Εις τα όρεινά όμως χωριά και τα πιο χύτερα σπία είναι στρωμένα με μάλλινες έγχυριες κουβέρτες. Και τα έυλα είναι άφθονα, και οι άνθρωποι φορούν μάλλινες μακριές κάλτσες, χονδρές μάλλινες φανέλλες, χονδρούς άμπάδες από μαλλί ή μανδύας και οι τοσπάνηδες κάπες τρίχινες. Το τρίχινο ύφασμα έχει την ιδιότητα να μη δέχεται νερό. Η βροχή γλυστρά και φεύγει. Και εις τους χωροφύλακας των άποσπασμάτων της υπαίθρου και εις τους φρουρούς χορηγούνται πολλάκις κάπες από τρίχα. Οί μανδύα όμως είναι από μαλλί. Και αι σκηνά των ποιμένων είναι συνηθως από τρίχινο ύφασμα. Και εις τους όρεινους σταθμούς της χωροφυλακής και των συνόρων υπάρχουν χονδρές κάπες από τρίχα.

Άλλα το κρύο χρειάζεται πολλά όπλα για να πολεμηθή. Οί σωφέρ εις πολλά μέρη της Μακεδονίας που το κρύο είναι δυνατότερο, φορούν μανδύας με φόδρα από δέρμα λύκου. Είναι πολύ ζεστό το δέρμα του λύκου και ή τρίχα άνθεκτική. Πολύ κρύο κάνει εις την Κοζάνη και εις την Φλώρινα, και είναι συνηθισμένο πράγμα αυτό να βλέπτε ανθρώπους που έχουν παλά ή μανδύας φοδραρισμένους με δέρματα λύκων ή με δέρματα προβάτων. Παλαιότερα δε που υπήρχαν πολλοί άγωναίται, έχρησιμοποιούντο ακόμη περισσότερο τα δέρματα των ζώων εις τους μανδύας

και τα παλά και πολύ άνεπτυγμένο ήτο το έπαγγέλμα του γουναρά.

Έχομε λοιπόν τα φορέματα και τα στρωσίματα για να προφυλαχώμεν από το κρύο έχομε την άφθονη φωτιά έχομε και την ζεστή τροφή και τα ζεστά ποτά.

Άλλα υπάρχουν εις τα χωριά και άλλα μέσα θερμάνσεως. Ένα άδύπανο και άρχαιότατο μέσο είναι ή θερμότης που βγαίνει από τα ζωα.

Όπως σε μία αίθουσα που είναι μαζεμένος πολλός κόσμος λιγοστεύει το κρύο, από την θερμότητα των ανθρώπων, έτσι δημιουργείται μεγαλύτερα ακόμη ζέση εις τα χωρικά σπία από την θερμότητα των ζώων. Γιατί εις πολλά χωριά εις το ίδιο σπία είναι και ο σταύλος. Συνήθως εις το κάτω πάτωμα είναι ο σταύλος που βάζουν τα βόδια και τα άλογα και τα μικρότερα ζωα. Εις το έπάνω πάτωμα μένουν οι άνθρωποι. Αν το σπία έχει ένα πάτωμα, ένα χώρισμα διατίθεται διά τα ζωα. Μεγάλη δε ή ζέση που βγαίνει από τα ζωα τον χειμώνα. Είναι σαν να υπάρχει μία σόμπα εις το σπία. Τότε βλέπετε με άλλο μάτι τα άγαθα βόδια και τα άλογα και τις κατσίκες και τα πρόβάτα, που εκτός της άλλης όφελιμότητος των προσφέρουν και την ζέση των δωρεάν.

Χρησιμοποιείται δε και ή κόπρος των βοδιών ως καύσιμος ύλη εις πολλά μέρη της πεδινής Θεσσαλίας και εις την πεδινήν Μακεδονίαν και την Θράκην, εις τα χωριά που τα δάση είναι μακριά.

Ο χειμώνας και τα χιόνια εις τα χωριά μας δεν είναι τόσο δυσάρεστα όσον εις τας πόλεις. Γύρω δε από το τζάκι μαζεύονται τα παιδιά και ή γιαγιά ή ο παππούς τους λένε παραύθια, ενώ οι γυναικες γνήθουν ή πλέκουν. Ψήνουν δε κάστανα, καλαμπόκια, κουκιά, ρεθύθια...

Η ποιήσις του χειμώνας είναι εις τα χωριά περισσότερη παρά εις τας πόλεις. Και πρέπει μεν πολύ χιόνι, εις τα όρεινά χωριά, αλλά οι άνθρωποι από το καλοκαίρι έχουν φροντίσει για όλα. Έχουν λάβει τα μέτρα των από το καλοκαίρι. Όσοι καθονται εις τας πόλεις δεν είναι τόσο προβλεπτικοί.

K. Φαλταίης

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Όταν συνάπτης χρέος δίδεις εις άλλον το δικαίωμα να προσβάλη την έλευθερίαν σου. Αν δεν δυνηθής να πληρώσης εις την προθεσίαν θά έντρέπσαι τον δανειστήν σου. Όταν θά όμιλης προς αυτόν θά τρέμης και θά έξευτελισθής λέγων προς αυτόν ψεύδη.

Όταν συνάπτης χρέος δεν άνησυχείς δια την πληρωμήν. Νομίζεις ότι ή ημέρα της έξοφλήσεως του χρέους δεν θά έλθη ποτέ. Και όμως έρχεται αυτή πολύ συντομώτερον από ό,τι φαντάζεσαι. Νομίζεις τότε ότι ο χρόνος είχε φτερά. Δι' εκείνον όστις όφειλε να πληρώσει κατά το Πάσχα ή σαρακοστή είναι πολύ σύντομος.

Ο Μεθώνης Ιηγόριος Παπαδεοδώρου

(Συνέχεια έκ του προηγούμενου)

Οι Έλληνες δεν άργησαν να τους βάλουν μαχαίρι. Τα γιαταγάνια άστραψαν στον Αύγουστιάτικο ήλιο, τα καρποφύλλια ξαναφρόντηξαν, και οι φαρμακερές τους γλώσσες θανάτων με μιάς τους αιχμαλώτους. Δεν είχε περάσει ώρα από την παράδοσι που και άρχισε κιόλας η σφαγή, που μένει αληθινή σημάδι μαύρο στην Ιστορία και που θυμίζει κάτι παρόμοιες Βυζαντινές σελίδες.

Οι Μανιάτες πέρασαν πάνω στους Τούρκους και τους περάσανε πέρα για πέρα με τα γιαταγάνια τους. Τριάντα ξεκοίλιασε με το γιαταγάνι του ο σημαιοφόρος του Μαυρομυχήλη.

Ο κάθε Έλληνας έπιανε τον Τούρκο, που τον είχε αδικήσει, τον Άγιο που του είχε άτιμιάσει την αδερφή και τη γυναίκα και τον πετσόκοβε. Όσοι πέθαιναν άμέσως, γλύτωναν. Όσοι λαθωνόνταν έτρεχαν όπως μπορούσαν για να γλυτώσουν. Πώς όμως να προφυλαχτεί κανείς σε τέτοιες ώρες από τα άρματα του δαίμονα; Πολλοί αναγκάστηκαν τότε να πέσουν στη θάλασσα. Άλλα και μέσα σ' αυτήν τα βόλια των Έλλήνων τους κυνηγούσαν. Οι γυναίκες φώναζαν, γύρευαν έλεος. Άλλα λτασούν, ατζιχνίς μπενί.

Κανένας όμως δεν τις άκουγε. Καμμία ψυχή δεν λύγιζε, και κανένα μάτι δεν δάκρυζε. Σαν έδελαν τότε κι αυτές τη σκληράδα, κλείνανε τα μάτια και πέφτανε στη θάλασσα, κρατώντας σφιχτά στην άγκαλιά τα παιδιά τους.

Όλοι είχαν παραφρονήσει και κανένας δεν ήξερε τι έκανε. Στο έγκεφαλικό αυτό θόλωμα πολλοί πιάνανε τα παιδιά τους και τα χτυπούσαν δυνατά πάνω στις πέτρες για να πεθάνουν μια ώρα αρχύτερα και να γλυτώσουν από τα μαρτύρια. Γής και θάλασσα είχανε κοκκινίσει από το άφθονο αίμα, μάς διηγείται ο ακριβοδίκαιος Φραντζής.

Πάνου σ' αυτές τις φρικιαστικές στιγμές ο Παπαδεώρης έτρεξε στο Κάστρο για να βρή τον Μεθώνη. Τούπε βιαστικά τα θλιβερά και μακάβρια νέα.

Κέρωσε ο Δεσπότης. Πάγωσε το αίμα του, σταμάτησε η καρδιά του. Τίποτα δεν έδλεπε. Τίποτα δεν άκουγε. Στη θέση αυτή έμεινε άρκετά δευτερόλεπτα. Μετά συνήλθε κάπως και έτρεξε κατά το μέρος που άκούγονταν ντουφεκιές και κλάματα. Από ψηλά φώναξε: «Άδερφια για το Θεό! Σταματήστε τις σφαγές! Μη τρωπιζέστε τη Χώρα μας. Μη λερώνετε τον ελκονόμιο μας άγώνων».

Πολλοί από άκουσμα της φωνής του Δεσπότη σταμάτησαν. Μία και πολλοί έρακολύθησαν. Πηλαλόντας, έφτασε στο μέρος που γίνονταν οι σφαγές. Έπεσε πάνω σ' έναν, που σημάδευε να ρίξει σε μία τουρκάλα, που έσφιγγε στην άγκαλιά το σπλάγνιο της. Τον άρπαξε από το σέβριο και τον έφερε σθούρα σαν κοκορόπουλο.

Στο λεφτό διαδόθηκε ο έρχομός του Δεσπότη κι η όργη του. Έτρεξαν όλοι και σά λαγοί κρουτήκανε δώδεκα και κείθε, για να άποφύγουν το άργισμένο του βλέμμα.

Η γής όμως τώρα ήτανε πτωματοπαρμένη. Άνοιγμένα κεφάλια, σκορπισμένα μυαλά, χέρια σπασμένα και πόδια κομμένα. Ο Μεθώνης δεν φανταζότανε ποτέ ότι θάβλεπε με τα μάτια του τέτοιες φριχτές εικόνες.

Δεν είχε χαρή σαν άρχηγός το πέσιμο του Νικόκαστρου, που έπεσε τόσο γρήγορα και διατηρήθηκε τόσο σφιχτά η πολιορκία του, πράγμα που δε συνέβηκε με άλλα Κάστρα, και να τώρα το λέρωμα των άγώνων, το μαύρο συντρίφεια στην Ιστορία.

Νόμιζε κελνή τη στιγμή πώς άνοιξαν οι ούρανοι. Και πώς ακίστηκαν στα δυο. Κι' άκόμα πώς ξεπρόβαλε ο Ίδιος ο Θεός. Κι' έλεγε, όλο έλεγε. Και κουνούσε το χέρι του σαν πυρωμένο σπαθί πάνω κάτω.

Δεν είχε η μορφή του τώρα κελνή τη θεϊκή γλώκα. Φαινότανε άργυριμένος, πολύ άργυριμένος. Και ζύγωνε προς τη γή, όλο και ζύγωνε. Σαστισμένα κύτταγε ο Δεσπότης το όραμα. Είχε δεθή η γλώσσα του, είχε σβήσει η λαλιά του. Βούδος νόμιζε πώς ήτανε και σά φάντασμα νόμιζε πώς έμοιαζε. Ένα φάντασμα που το βραίνουν χίλιες δυο άμαρτίες και που δε βρσκει γαλήνη πουθενά. Που γυρίζει αδιάκοπα στις σκοτεινές νύχτες, τις νύχτες που δεν έχουνε άστέρια και φεγγάρι.

Μιά Ιστορική μονογραφία του κ. ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΑΝΤΖΗ

Άεσφνα από τη θάλασσα άκούστηκε μία φωνή. Ήταν η φωνή που τον έφερε στα συγκαλά του. Γυναίκες λαθωμένες γύρευαν βοήθεια.

Έβγαλε τα παπούτσια του, πέταξε τα ράσα του και ρίχτηκε με μιάς στο πέλαγος. Τράβηξε μία γυναίκα. Το παιδί της μόλις τόχαν άρπάξει από την άγκαλιά της τα κύματα και το είχανε κάνει παιχνιδι. Τόπιασε και κείνο και τόβγαλε στη στεριά.

Μιά ώρα σωστή πάλαιψε με τα κύματα, έσωσε πολλούς λαθωμένους και με στοργή τους άπλωσε στα χείλια της θάλασσας. Τους πρόσφερε κάθε βοήθεια. Τους νεκρούς τους έκλαψε. Άπειρα δάκρυα χυθήκανε απ' τα μάτια του, που μοιάζανε σαν άστέρες βρύσες.

Μετά θέλησε να βρή τον υπεύθυνο. Έκανε ανακρίσεις. Κάλεσε τους άρχηγούς. Κάλεσε τους στρατιώτες. Κανένας όμως δεν παραδεχότανε ένοχη. Όλοι σηκώνανε τους ώμους.

Μετά άπ' αυτά, κλείστηκε ο Μεθώνης στη Μητρόπολή του. Άδικα άγωνίζονταν οι δικαί του να τον τωνώσουν και να τον αναγκάσουν να ήγηθί και πάλιν των ηρωικών του πολέμιστων. Μά κείνος από τη μέρα κελνή δεν άνεμείθηκε πουθενά. Συχάχηκε τους ανθρώπους που κάνανε τους πολέμους. Τώρα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, θυμώτανε εκείνα τα σοφά και καλοζυγισμένα λόγια του Ναζωραίου. Κείνο το «Είρηνη υμίν» τούρχονταν πάντα στο νοῦ και το τριέλιζε νύχτα μέρα τη σκέψη. Άχ έλεγε. Γιατί έτσι άδικα να σκοτώνονται οι άνθρωποι? Γιατί ο Ένας να παίρνει την εύτυχία του άλλου, και γιατί να μη ζουνε άγαπημένοι δίχως εσενιές, δίχως κακίες και μισή? Ένας Θεός τους έπλασε. Ένας ήλιος τους φωταίει. Κι' όλοι ζούνε κάτω από την ίδια στεγή.

Τούτα τα θεωρήματα πύστευε μετά την σφαγή και πέρασε μ' αυτά κάμποσα χρόνια.

ΤΟ ΦΤΑΣΙΜΟ ΤΟΥ ΙΜΠΡΑΗΜ

Οι έμφύλιοι πόλεμοι, που έμεσολάβησαν από το 22 μέχρι το 25, είχανε στο έξωτερικό τον αντίχτυπό τους. Οι ζένες έφημερίδες σχολίασανε έρωρικά τα γεγονότα, και οι έθελαι της Έλλάδος και πιστοί φίλοι της Όθωμανικής Αυτοκρατορίας διέδιδαν παντού πώς οι Έλληνες δεν είναι λαός που μπορεί να ζήσει χωρίς κηδεμονία. Να κυβερνηθί μόνος του. Να δημιουργήσει πολιτισμό και να βρή στην ίδια μοίρα με τα άλλα κράτη.

Η κίνηση αυτή έδωκε θάρρος στο Σουλτάνο. Και άποφάσισε να την έκμεταλλευτή και υποδουλώσει ξανά τους αντάρτες Έλληνες. Θά έκανε τώρα μία καινούργια έκστρατεία. Και μ' ένα του διάταγμα διάταξε τον Μεχμέτ Άλη της Αιγύπτου να έκστρατεύει για τον Μωριά με τις ισχυρότερες δυνάμεις του.

Οι Αιγύπτιοι βρισκόντανε σε δειλία. Τα Έλληνικά κατορθώματα τους είχαν φοβίσει. Το τραγικό τέλος τόσων και τόσων στρατηγών τους έτρόμαζε. Ένας Δράμαλης, ένας Κεχαγιά μπέης, ένας Μαχμούτ και ένας Χουρσίτ και να μη μπορούσαν να κάνουν τίποτα το σοβαρό δια την Όθωμανική Αυτοκρατορία. Άλλά το φιλόδοξο παιδί του Μεχμέτ, ο Ίμπραημ, ήθελε να δημιουργήσει Ιστορία. Και τώρα μία μεγάλη ευκαιρία. Σπάνια δίνοντε τέτοιες στούς ανθρώπους. Σκέφτηκε πώς μπορούσε μ' αυτή να επιδελθή σε μία άλακρη χώρα, που άρχιζε από την Άνατολή και τελείωνε στη Δύσι.

Κείνο που άλλοι Πασάδες δε μπορούσαν να το φέρουν σε πέρας, θά το κατόρθωνε αυτός. Για μία άκόμα φορά θά υποδούλωνε αυτός την Έλλάδα. Το μυαλό του Ίμπραημ πέταξε πίσω, σε παλιούς Ιστορικούς χρόνους. Θυμήθηκε τις άλλες έκστρατείες των στρατηγών της Άνατολής. Θά γινότανε τώρα κι αυτός ένας Ξέρξης. Άλλά με περισσότερες έπιτυχίες από κείνον. Γι' αυτόν το νεαρό στρατηγό δεν ήτανε δυνατό να υπάρεθον στρατηγική σαν το Μιλτιάδη και ναύαρχοι σαν το Θεμιστοκλή. Θά τους ταπεινώσε όλος, αυτός ο τολμηρός και θερμός Αιγύπτιος. Θά τους συντρίψει. Θά τους έκανε σκόνη, ψιλή σκόνη που να διαλυθί στο άπειρο και να μη μπορεί ποτέ πια να ξαναγινή σάμα.

Με δραστηριότητα έτοιμάσε τα χρειαζόμενα για την έκστρατεία. Μίσθωσε πλοία για και η σφαγή των αιχμαλώτων σχολιάστηκε. Και πολλοί, δίχως να πολυσκεφτούν, έρριξαν την εύθυνη στις πλάτες του Μεθώνης. Αυτό ήτανε άρκετό για να του χαρίση τον ήθικό θάνατο. Αυτός, Ένας Δεσπότης, να άνομάζεται δολοφόνος!

Ο Άμέρσιος Φραντζής, που σε δική του πρωτοβουλία άφείλεται και το κάψιμο των πτωμάτων που θά χολέριάζαν τον τόπο, παράστησε πώς είχαν τα γεγονότα, διέλυσε όσο μπορούσε τη συκοφαντία. Πολλοί πιστήθηκαν. Μά κείνοι, που πρόγραμμά τους έχουνε να μαυρίζουν σελίδες και να σκεπάζουν ήρωες ξερνάγανε άδιάκοπα κατηγορίες. Άνακάτεψαν κι άλλους άρχηγούς που τόσα ήρωικά και άνυστερόβουλα πολέμησαν κεί κάτω.

Γιατί οι πολιορκητές του Νικόκαστρου δεν ήτανε πλάτσικα, δεν ήτανε τσιφλίκια, ούτε εξαιρετικά άξιώματα. Κι' άς είχανε κερδίσει ένα τόσο σπουδαίο κάστρο. Μετά άπ' αυτά, κλείστηκε ο Μεθώνης στη Μητρόπολή του. Άδικα άγωνίζονταν οι δικαί του να τον τωνώσουν και να τον αναγκάσουν να ήγηθί και πάλιν των ηρωικών του πολέμιστων. Μά κείνος από τη μέρα κελνή δεν άνεμείθηκε πουθενά. Συχάχηκε τους ανθρώπους που κάνανε τους πολέμους. Τώρα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, θυμώτανε εκείνα τα σοφά και καλοζυγισμένα λόγια του Ναζωραίου. Κείνο το «Είρηνη υμίν» τούρχονταν πάντα στο νοῦ και το τριέλιζε νύχτα μέρα τη σκέψη. Άχ έλεγε. Γιατί έτσι άδικα να σκοτώνονται οι άνθρωποι? Γιατί ο Ένας να παίρνει την εύτυχία του άλλου, και γιατί να μη ζουνε άγαπημένοι δίχως εσενιές, δίχως κακίες και μισή? Ένας Θεός τους έπλασε. Ένας ήλιος τους φωταίει. Κι' όλοι ζούνε κάτω από την ίδια στεγή.

Τούτα τα θεωρήματα πύστευε μετά την σφαγή και πέρασε μ' αυτά κάμποσα χρόνια.

ΤΟ ΦΤΑΣΙΜΟ ΤΟΥ ΙΜΠΡΑΗΜ

Οι έμφύλιοι πόλεμοι, που έμεσολάβησαν από το 22 μέχρι το 25, είχανε στο έξωτερικό τον αντίχτυπό τους. Οι ζένες έφημερίδες σχολίασανε έρωρικά τα γεγονότα, και οι έθελαι της Έλλάδος και πιστοί φίλοι της Όθωμανικής Αυτοκρατορίας διέδιδαν παντού πώς οι Έλληνες δεν είναι λαός που μπορεί να ζήσει χωρίς κηδεμονία. Να κυβερνηθί μόνος του. Να δημιουργήσει πολιτισμό και να βρή στην ίδια μοίρα με τα άλλα κράτη.

Η κίνηση αυτή έδωκε θάρρος στο Σουλτάνο. Και άποφάσισε να την έκμεταλλευτή και υποδουλώσει ξανά τους αντάρτες Έλληνες. Θά έκανε τώρα μία καινούργια έκστρατεία. Και μ' ένα του διάταγμα διάταξε τον Μεχμέτ Άλη της Αιγύπτου να έκστρατεύει για τον Μωριά με τις ισχυρότερες δυνάμεις του.

Οι Αιγύπτιοι βρισκόντανε σε δειλία. Τα Έλληνικά κατορθώματα τους είχαν φοβίσει. Το τραγικό τέλος τόσων και τόσων στρατηγών τους έτρόμαζε. Ένας Δράμαλης, ένας Κεχαγιά μπέης, ένας Μαχμούτ και ένας Χουρσίτ και να μη μπορούσαν να κάνουν τίποτα το σοβαρό δια την Όθωμανική Αυτοκρατορία. Άλλά το φιλόδοξο παιδί του Μεχμέτ, ο Ίμπραημ, ήθελε να δημιουργήσει Ιστορία. Και τώρα μία μεγάλη ευκαιρία. Σπάνια δίνοντε τέτοιες στούς ανθρώπους. Σκέφτηκε πώς μπορούσε μ' αυτή να επιδελθή σε μία άλακρη χώρα, που άρχιζε από την Άνατολή και τελείωνε στη Δύσι.

Κείνο που άλλοι Πασάδες δε μπορούσαν να το φέρουν σε πέρας, θά το κατόρθωνε αυτός. Για μία άκόμα φορά θά υποδούλωνε αυτός την Έλλάδα. Το μυαλό του Ίμπραημ πέταξε πίσω, σε παλιούς Ιστορικούς χρόνους. Θυμήθηκε τις άλλες έκστρατείες των στρατηγών της Άνατολής. Θά γινότανε τώρα κι αυτός ένας Ξέρξης. Άλλά με περισσότερες έπιτυχίες από κείνον. Γι' αυτόν το νεαρό στρατηγό δεν ήτανε δυνατό να υπάρεθον στρατηγική σαν το Μιλτιάδη και ναύαρχοι σαν το Θεμιστοκλή. Θά τους ταπεινώσε όλος, αυτός ο τολμηρός και θερμός Αιγύπτιος. Θά τους συντρίψει. Θά τους έκανε σκόνη, ψιλή σκόνη που να διαλυθί στο άπειρο και να μη μπορεί ποτέ πια να ξαναγινή σάμα.

Με δραστηριότητα έτοιμάσε τα χρειαζόμενα για την έκστρατεία. Μίσθωσε πλοία για

και η σφαγή των αιχμαλώτων σχολιάστηκε. Και πολλοί, δίχως να πολυσκεφτούν, έρριξαν την εύθυνη στις πλάτες του Μεθώνης. Αυτό ήτανε άρκετό για να του χαρίση τον ήθικό θάνατο. Αυτός, Ένας Δεσπότης, να άνομάζεται δολοφόνος!

Ο Άμέρσιος Φραντζής, που σε δική του πρωτοβουλία άφείλεται και το κάψιμο των πτωμάτων που θά χολέριάζαν τον τόπο, παράστησε πώς είχαν τα γεγονότα, διέλυσε όσο μπορούσε τη συκοφαντία. Πολλοί πιστήθηκαν. Μά κείνοι, που πρόγραμμά τους έχουνε να μαυρίζουν σελίδες και να σκεπάζουν ήρωες ξερνάγανε άδιάκοπα κατηγορίες. Άνακάτεψαν κι άλλους άρχηγούς που τόσα ήρωικά και άνυστερόβουλα πολέμησαν κεί κάτω.

Γιατί οι πολιορκητές του Νικόκαστρου δεν ήτανε πλάτσικα, δεν ήτανε τσιφλίκια, ούτε εξαιρετικά άξιώματα. Κι' άς είχανε κερδίσει ένα τόσο σπουδαίο κάστρο. Μετά άπ' αυτά, κλείστηκε ο Μεθώνης στη Μητρόπολή του. Άδικα άγωνίζονταν οι δικαί του να τον τωνώσουν και να τον αναγκάσουν να ήγηθί και πάλιν των ηρωικών του πολέμιστων. Μά κείνος από τη μέρα κελνή δεν άνεμείθηκε πουθενά. Συχάχηκε τους ανθρώπους που κάνανε τους πολέμους. Τώρα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, θυμώτανε εκείνα τα σοφά και καλοζυγισμένα λόγια του Ναζωραίου. Κείνο το «Είρηνη υμίν» τούρχονταν πάντα στο νοῦ και το τριέλιζε νύχτα μέρα τη σκέψη. Άχ έλεγε. Γιατί έτσι άδικα να σκοτώνονται οι άνθρωποι? Γιατί ο Ένας να παίρνει την εύτυχία του άλλου, και γιατί να μη ζουνε άγαπημένοι δίχως εσενιές, δίχως κακίες και μισή? Ένας Θεός τους έπλασε. Ένας ήλιος τους φωταίει. Κι' όλοι ζούνε κάτω από την ίδια στεγή.

Τούτα τα θεωρήματα πύστευε μετά την σφαγή και πέρασε μ' αυτά κάμποσα χρόνια.

ΤΟ ΦΤΑΣΙΜΟ ΤΟΥ ΙΜΠΡΑΗΜ

Οι έμφύλιοι πόλεμοι, που έμεσολάβησαν από το 22 μέχρι το 25, είχανε στο έξωτερικό τον αντίχτυπό τους. Οι ζένες έφημερίδες σχολίασανε έρωρικά τα γεγονότα, και οι έθελαι της Έλλάδος και πιστοί φίλοι της Όθωμανικής Αυτοκρατορίας διέδιδαν παντού πώς οι Έλληνες δεν είναι λαός που μπορεί να ζήσει χωρίς κηδεμονία. Να κυβερνηθί μόνος του. Να δημιουργήσει πολιτισμό και να βρή στην ίδια μοίρα με τα άλλα κράτη.

Η κίνηση αυτή έδωκε θάρρος στο Σουλτάνο. Και άποφάσισε να την έκμεταλλευτή και υποδουλώσει ξανά τους αντάρτες Έλληνες. Θά έκανε τώρα μία καινούργια έκστρατεία. Και μ' ένα του διάταγμα διάταξε τον Μεχμέτ Άλη της Αιγύπτου να έκστρατεύει για τον Μωριά με τις ισχυρότερες δυνάμεις του.

Οι Αιγύπτιοι βρισκόντανε σε δειλία. Τα Έλληνικά κατορθώματα τους είχαν φοβίσει. Το τραγικό τέλος τόσων και τόσων στρατηγών τους έτρόμαζε. Ένας Δράμαλης, ένας Κεχαγιά μπέης, ένας Μαχμούτ και ένας Χουρσίτ και να μη μπορούσαν να κάνουν τίποτα το σοβαρό δια την Όθωμανική Αυτοκρατορία. Άλλά το φιλόδοξο παιδί του Μεχμέτ, ο Ίμπραημ, ήθελε να δημιουργήσει Ιστορία. Και τώρα μία μεγάλη ευκαιρία. Σπάνια δίνοντε τέτοιες στούς ανθρώπους. Σκέφτηκε πώς μπορούσε μ' αυτή να επιδελθή σε μία άλακρη χώρα, που άρχιζε από την Άνατολή και τελείωνε στη Δύσι.

Κείνο που άλλοι Πασάδες δε μπορούσαν να το φέρουν σε πέρας, θά το κατόρθωνε αυτός. Για μία άκόμα φορά θά υποδούλωνε αυτός την Έλλάδα. Το μυαλό του Ίμπραημ πέταξε πίσω, σε παλιούς Ιστορικούς χρόνους. Θυμήθηκε τις άλλες έκστρατείες των στρατηγών της Άνατολής. Θά γινότανε τώρα κι αυτός ένας Ξέρξης. Άλλά με περισσότερες έπιτυχίες από κείνον. Γι' αυτόν το νεαρό στρατηγό δεν ήτανε δυνατό να υπάρεθον στρατηγική σαν το Μιλτιάδη και ναύαρχοι σαν το Θεμιστοκλή. Θά τους ταπεινώσε όλος, αυτός ο τολμηρός και θερμός Αιγύπτιος. Θά τους συντρίψει. Θά τους έκανε σκόνη, ψιλή σκόνη που να διαλυθί στο άπειρο και να μη μπορεί ποτέ πια να ξαναγινή σάμα.

Με δραστηριότητα έτοιμάσε τα χρειαζόμενα για την έκστρατεία. Μίσθωσε πλοία για

και η σφαγή των αιχμαλώτων σχολιάστηκε. Και πολλοί, δίχως να πολυσκεφτούν, έρριξαν την εύθυνη στις πλάτες του Μεθώνης. Αυτό ήτανε άρκετό για να του χαρίση τον ήθικό θάνατο. Αυτός, Ένας Δεσπότης, να άνομάζεται δολοφόνος!

Ο Άμέρσιος Φραντζής, που σε δική του πρωτοβουλία άφείλεται και το κάψιμο των πτωμάτων που θά χολέριάζαν τον τόπο, παράστησε πώς είχαν τα γεγονότα, διέλυσε όσο μπορούσε τη συκοφαντία. Πολλοί πιστήθηκαν. Μά κείνοι, που πρόγραμμά τους έχουνε να μαυρίζουν σελίδες και να σκεπάζουν ήρωες ξερνάγανε άδιάκοπα κατηγορίες. Άνακάτεψαν κι άλλους άρχηγούς που τόσα ήρωικά και άνυστερόβουλα πολέμησαν κεί κάτω.

Γιατί οι πολιορκητές του Νικόκαστρου δεν ήτανε πλάτσικα, δεν ήτανε τσιφλίκια, ούτε εξαιρετικά άξιώματα. Κι' άς είχανε κερδίσει ένα τόσο σπουδαίο κάστρο. Μετά άπ' αυτά, κλείστηκε ο Μεθώνης στη Μητρόπολή του. Άδικα άγωνίζονταν οι δικαί του να τον τωνώσουν και να τον αναγκάσουν να ήγηθί και πάλιν των ηρωικών του πολέμιστων. Μά κείνος από τη μέρα κελνή δεν άνεμείθηκε πουθενά. Συχάχηκε τους ανθρώπους που κάνανε τους πολέμους. Τώρα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, θυμώτανε εκείνα τα σοφά και καλοζυγισμένα λόγια του Ναζωραίου. Κείνο το «Είρηνη υμίν» τούρχονταν πάντα στο νοῦ και το τριέλιζε νύχτα μέρα τη σκέψη. Άχ έλεγε. Γιατί έτσι άδικα να σκοτώνονται οι άνθρωποι? Γιατί ο Ένας να παίρνει την εύτυχία του άλλου, και γιατί να μη ζουνε άγαπημένοι δίχως εσενιές, δίχως κακίες και μισή? Ένας Θεός τους έπλασε. Ένας ήλιος τους φωταίει. Κι' όλοι ζούνε κάτω από την ίδια στεγή.

Τούτα τα θεωρήματα πύστευε μετά την σφαγή και πέρασε μ' αυτά κάμποσα χρόνια.

ΤΟ ΦΤΑΣΙΜΟ ΤΟΥ ΙΜΠΡΑΗΜ

Οι έμφύλιοι πόλεμοι, που έμεσολάβησαν από το 22 μέχρι το 25, είχανε στο έξωτερικό τον αντίχτυπό τους. Οι ζένες έφημερίδες σχολίασανε έρωρικά τα γεγονότα, και οι έθελαι της Έλλάδος και πιστοί φίλοι της Όθωμανικής Αυτοκρατορίας διέδιδαν παντού πώς οι Έλληνες δεν είναι λαός που μπορεί να ζήσει χωρίς κηδεμονία. Να κυβερνηθί μόνος του. Να δημιουργήσει πολιτισμό και να βρή στην ίδια μοίρα με τα άλλα κράτη.

Η κίνηση αυτή έδωκε θάρρος στο Σουλτάνο. Και άποφάσισε να την έκμεταλλευτή και υποδουλώσει ξανά τους αντάρτες Έλληνες. Θά έκανε τώρα μία καινούργια έκστρατεία. Και μ' ένα του διάταγμα διάταξε τον Μεχμέτ Άλη της Αιγύπτου να έκστρατεύει για τον Μωριά με τις ισχυρότερες δυνάμεις του.

Οι Αιγύπτιοι βρισκόντανε σε δειλία. Τα Έλληνικά κατορθώματα τους είχαν φοβίσει. Το τραγικό τέλος τόσων και τόσων στρατηγών τους έτρόμαζε. Ένας Δράμαλης, ένας Κεχαγιά μπέης, ένας Μαχμούτ και ένας Χουρσίτ και να μη μπορούσαν να κάνουν τίποτα το σοβαρό δια την Όθωμανική Αυτοκρατορία. Άλλά το φιλόδοξο παιδί του Μεχμέτ, ο Ίμπραημ, ήθελε να δημιουργήσει Ιστορία. Και τώρα μία μεγάλη ευκαιρία. Σπάνια δίνοντε τέτοιες στούς ανθρώπους. Σκέφτηκε πώς μπορούσε μ' αυτή να επιδελθή σε μία άλακρη χώρα, που άρχιζε από την Άνατολή και τελείωνε στη Δύσι.

Κείνο που άλλοι Πασάδες δε μπορούσαν να το φέρουν σε πέρας, θά το κατόρθωνε αυτός. Για μία άκόμα φορά θά υποδούλωνε αυτός την Έλλάδα. Το μυαλό του Ίμπραημ πέταξε πίσω, σε παλιούς Ιστορικούς χρόνους. Θυμήθηκε τις άλλες έκστρατείες των στρατηγών της Άνατολής. Θά γινότανε τώρα κι αυτός ένας Ξέρξης. Άλλά με περισσότερες έπιτυχίες από κείνον. Γι' αυτόν το νεαρό στρατηγό δεν ήτανε δυνατό να υπάρεθον στρατηγική σαν το Μιλτιάδη και ναύαρχοι σαν το Θεμιστοκλή. Θά τους ταπεινώσε όλος, αυτός ο τολμηρός και θερμός Αιγύπτιος. Θά τους συντρίψει. Θά τους έκανε σκόνη, ψιλή σκόνη που να διαλυθί στο άπειρο και να μη μπορεί ποτέ πια να ξαναγινή σάμα.

Με δραστηριότητα έτοιμάσε τα χρειαζόμενα για την έκστρατεία. Μίσθωσε πλοία για

και η σφαγή των αιχμαλώτων σχολιάστηκε. Και πολλοί, δίχως να πολυσκεφτούν, έρριξαν την εύθυνη στις πλάτες του Μεθώνης. Αυτό ήτανε άρκετό για να του χαρίση τον ήθικό θάνατο. Αυτός, Ένας Δεσπότης, να άνομάζεται δολοφόνος!

Ο Άμέρσιος Φραντζής, που σε δική του πρωτοβουλία άφείλεται και το κάψιμο των πτωμάτων που θά χολέριάζαν τον τόπο, παράστησε πώς είχαν τα γεγονότα, διέλυσε όσο μπορούσε τη συκοφαντία. Πολλοί πιστήθηκαν. Μά κείνοι, που πρόγραμμά τους έχουνε να μαυρίζουν σελίδες και να σκεπάζουν ήρωες ξερνάγανε άδιάκοπα κατηγορίες. Άνακάτεψαν κι άλλους άρχηγούς που τόσα ήρωικά και άνυστερόβουλα πολέμησαν κεί κάτω.

Γιατί οι πολιορκητές του Νικόκαστρου δεν ήτανε πλάτσικα, δεν ήτανε τσιφλίκια, ούτε εξαιρετικά άξιώματα. Κι' άς είχανε κερδίσει ένα τόσο σπουδαίο κάστρο. Μετά άπ' αυτά, κλείστηκε ο Μεθώνης στη Μητρόπολή του. Άδικα άγωνίζονταν οι δικαί του να τον τωνώσουν και να τον αναγκάσουν να ήγηθί και πάλιν των ηρωικών του πολέμιστων. Μά κείνος από τη μέρα κελνή δεν άνεμείθηκε πουθενά. Συχάχηκε τους ανθρώπους που κάνανε τους πολέμους. Τώρα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, θυμώτανε εκείνα τα σοφά και καλοζυγισμένα λόγια του Ναζωραίου. Κείνο το «Είρηνη υμίν» τούρχονταν πάντα στο νοῦ και το τριέλιζε νύχτα μέρα τη σκέψη. Άχ έλεγε. Γιατί έτσι άδικα να σκοτώνονται οι άνθρωποι? Γιατί ο Ένας να παίρνει την εύτυχία του άλλου, και γιατί να μη ζουνε άγαπημένοι δίχως εσενιές, δίχως κακίες και μισή? Ένας Θεός τους έπλασε. Ένας ήλιος τους φωταίει. Κι' όλοι ζούνε κάτω από την ίδια στεγή.

Τούτα τα θεωρήματα πύστευε μετά την σφαγή και πέρασε μ' αυτά κάμποσα χρόνια.

ΤΟ ΦΤΑΣΙΜΟ ΤΟΥ ΙΜΠΡΑΗΜ

Οι έμφύλιοι πόλεμοι, που έμεσολάβησαν από το 22 μέχρι το 25, είχανε στο έξωτερικό τον αντίχτυπό τους. Οι ζένες έφημερίδες σχολίασανε έρωρικά τα γεγονότα, και οι έθελαι της Έλλάδος και πιστοί φίλοι της Όθωμανικής Αυτοκρατορίας διέδιδαν παντού πώς οι Έλληνες δεν είναι λαός που μπορεί να ζήσει χωρίς κηδεμονία. Να κυβερνηθί μόνος του. Να δημιουργήσει πολιτισμό και να βρή στην ίδια μοίρα με τα άλλα κράτη.

Η κίνηση αυτή έδωκε θάρρος στο Σουλτάνο. Και άποφάσισε να την έκμεταλλευτή και υποδουλώσει ξανά τους αντάρτες Έλληνες. Θά έκανε τώρα μία καινούργια έκστρατεία. Και μ' ένα του διάταγμα διάταξε τον Μεχμέτ Άλη της Αιγύπτου να έκστρατεύει για τον Μωριά με τις ισχυρότερες δυνάμεις του.

Οι Αιγύπτιοι βρισκόντανε σε δειλία. Τα Έλληνικά κατορθώματα τους είχαν φοβίσει. Το τραγικό τέλος τόσων και τόσων στρατηγών τους έτρόμαζε. Ένας Δράμαλης, ένας Κεχαγιά μπέης, ένας Μαχμούτ και ένας Χουρσίτ και να μη μπορούσαν να κάνουν τίποτα το σοβαρό δια την Όθωμανική Αυτοκρατορία. Άλλά το φιλόδοξο παιδί του Μεχμέτ, ο Ίμπραημ, ήθελε να δημιουργήσει Ιστορία. Και τώρα μία μεγάλη ευκαιρία. Σπάνια δίνοντε τέτοιες στούς ανθρώπους. Σκέφτηκε πώς μπορούσε μ' αυτή να επιδελθή σε μία άλακρη χώρα, που άρχιζε από την Άνατολή και τελείωνε στη Δύσι.

Κείνο που άλλοι Πασάδες δε μπορούσαν να το φέρουν σε πέρας, θά το κατόρθωνε αυτός. Για μία άκόμα φορά θά υποδούλωνε αυτός την Έλλάδα. Το μυαλό του Ίμπραημ πέταξε πίσω, σε παλιούς Ιστορικούς χρόνους. Θυμήθηκε τις άλλες έκστρατείες των στρατηγών της Άνατολής. Θά γινότανε τώρα κι αυτός ένας Ξέρξης. Άλλά με περισσότερες έπιτυχίες από κείνον. Γι' αυτόν το νεαρό στρατηγό δεν ήτανε δυνατό να υπάρεθον στρατηγική σαν το Μιλτιάδη και ναύαρχοι σαν το Θεμιστοκλή. Θά τους ταπεινώσε όλος, αυτός ο τολμηρός και θερμός Αιγύπτιος. Θά τους συντρίψει. Θά τους έκανε σκόνη, ψιλή σκόνη που να διαλυθί στο άπειρο και να μη μπορεί ποτέ πια να ξαναγινή σάμα.

Με δραστηριότητα έτοιμάσε τα χρειαζόμενα για την έκστρατεία. Μίσθωσε πλοία για

και η σφαγή των αιχμαλώτων σχολιάστηκε. Και πολλοί, δίχως να πολυσκεφτούν, έρριξαν την εύθυνη στις πλάτες του Μεθώνης. Αυτό ήτανε άρκετό για να του χαρίση τον ήθικό θάνατο. Αυτός, Ένας Δεσπότης, να άνομάζεται δολοφόνος!

Ο Άμέρσιος Φραντζής, που σε δική του πρωτοβουλία άφείλεται και το κάψιμο των πτωμάτων που θά χολέριάζαν τον τόπο, παράστησε πώς είχαν τα γεγονότα, διέλυσε όσο μπορούσε τη συκοφαντία. Πολλοί πιστήθηκαν. Μά κείνοι, που πρόγραμμά τους έχουνε να μαυρίζουν σελίδες και να σκεπάζουν ήρωες ξερνάγανε άδιάκοπα κατηγορίες. Άνακάτεψαν κι άλλους άρχηγούς που τόσα ήρωικά και άνυστερόβουλα πολέμησαν κεί κάτω.

Γιατί οι πολιορκητές του Νικόκαστρου δεν ήτανε πλάτσικα, δεν ήτανε τσιφλίκια, ούτε εξαιρετικά άξιώματα. Κι' άς είχανε κερδίσει ένα τόσο σπουδαίο κάστρο. Μετά άπ' αυτά, κλείστηκε ο Μεθώνης στη Μητρόπολή του. Άδικα άγωνίζονταν οι δικαί του να τον τωνώσουν και να τον αναγκάσουν να ήγηθί και πάλιν των ηρωικών του πολέμιστων. Μά κείνος από τη μέρα κελνή δεν άνεμείθηκε πουθενά. Συχάχηκε τους ανθρώπους που κάνανε τους πολέμους. Τώρα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, θυμώτανε εκείνα τα σοφά και καλοζυγισμένα λόγια του Ναζωραίου. Κείνο το «Είρηνη υμίν» τούρχονταν πάντα στο νοῦ και το τριέλιζε νύχτα μέρα τη σκέψη. Άχ έλεγε. Γιατί έτσι άδικα να σκοτώνονται οι άνθρωποι? Γιατί ο Ένας να παίρνει την εύτυχία του άλλου, και γιατί να μη ζουνε άγαπημένοι δίχως εσενιές, δίχως κακίες και μισή? Ένας Θεός τους έπλασε. Ένας ήλιος τους φωταίει. Κι' όλοι ζούνε κάτω από την ίδια στεγή.

Τούτα τα θεωρήματα πύστευε μετά την σφαγή και πέρασε μ' αυτά κάμποσα χρόνια.

ΤΟ ΦΤΑΣΙΜΟ ΤΟΥ ΙΜΠΡΑΗΜ

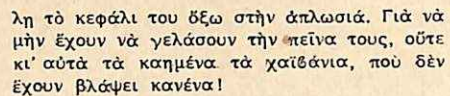
Οι έμφύλιοι πόλεμοι, που έμεσολάβησαν από το 22 μέχρι το 25, είχανε στο έξωτερικό τον αντίχτυπό τους. Οι ζένες έφημερίδες σχολίασανε έρωρικά τα γεγονότα, και οι έθελαι της Έλλάδος και πιστοί φίλοι της Όθωμανικής Αυτοκρατορίας διέδιδαν παντού πώς οι Έλληνες δεν είναι λαός που μπορεί να ζήσει χωρίς κηδεμονία. Να κυβερνηθί μόνος του. Να δημιουργήσει πολιτισμό και να βρή στην ίδια μοίρα με τα άλλα κράτη.

Η κίνηση αυτή έδωκε θάρρος στο Σουλτάνο. Και άποφάσισε να την έκμεταλλευτή και υποδουλώσει ξανά τους αντάρτες Έλληνες. Θά έκανε τώρα μία καινούργια έκστρατεία. Και μ' ένα του διάταγμα διάταξε τον Μεχμέτ Άλη της Αιγύπτου να έκστρατεύει για τον Μωριά με τις ισχυρότερες δυνάμεις του.

Οι Αιγύπτιοι βρισκόντανε σε δειλία. Τα Έλληνικά κατορθώματα τους είχαν φοβίσει. Το τραγικό τέλος τόσων και τόσων στρατηγών τους έτρόμαζε. Ένας Δράμαλης, ένας Κεχαγιά μπέης, ένας Μαχμούτ και ένας Χουρσίτ και να μη μπορούσαν να κάνουν τίποτα το σοβαρό δια την Όθωμανική Αυτοκρατορία. Άλλά το φιλόδοξο παιδί του Μεχμέτ, ο Ίμπραημ, ήθελε να δημιουργήσει Ιστορία. Και τώρα μία μεγάλη ευκαιρία. Σπάνια δίνοντε τέτοιες στούς ανθρώπους. Σκέφτηκε πώς μπορούσε μ' αυτή να επιδελθή σε μία άλακρη χώρα, που άρχιζε από την Άνατολή και τελείωνε στη Δύσι.

Κείνο που άλλοι Πασάδες δε μπορούσαν να το φέρουν σε πέρας, θά το κατόρθωνε αυτός. Για μία άκόμα φορά θά υποδούλωνε αυτός την Έλλάδα. Το μυαλό του Ίμπραημ πέταξε πίσω, σε παλιούς Ιστορικούς χρόνους. Θυμήθηκε τις άλλες έκστ

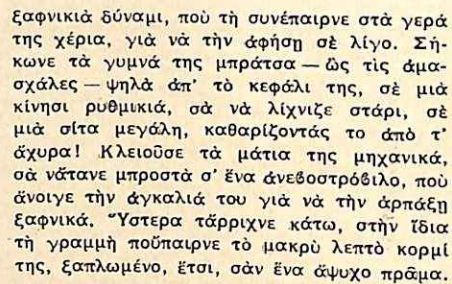

Τραγουδούσε όπου σταματούσε. Καί τὸ νε-
ρὸ πού ζητούσε νὰ πέθῃ ἀπὸ ψιλὰ, όπου τῶ-
ρριخان ἀπάνω της, καλόβουλα, μὲ τοὺς γκου-
θάδες, ἡ κάθε μιὰ γειτόνισσα, γιὰ τὸ καλὸ.
Οἱ πρασιναδες ποῦζαν τὸ νιὸ κορμάκι της
ἔστασαν ἀνὰ νῆχαν βραχὰ καὶ γυαλίζαν στὸν
ἥλιο πού πάσκιζε νὰ τὶς στεγνώσῃ ἀπάνω
της. . . Καὶ αὐτὴ, περπατοῦσε ἀκόμα, γιὰ νὰ
μὴν ἀφήσῃ καμμιὰ πύρτα. Γελοῦσε, μουσε-
μένη δλόκληρη, τινάζονταν τὸ πρᾶσινο ρούχο
της, σὰν ἕνα πουλάκι πού βγαίνει ἀπ' τὸ νερό
καὶ λισιάζει τὰ βρεμένα φτερά του.

Βερβερίτσα πορπατεῖ,
τὸ Θεὸ παρακαλεῖ...

(*) Βερθερίτσα, λέξι σλανική που σημαίνει βροχή. 'Απ' αὐτοῦ πήρε τ' ὄνομα κι' ἡ χωριότοπουλα, πού βγαίνει στίς μεγάλες ἀναθροχίες τοῦ Καλοκαιριοῦ, ντυμένη μέ φυλλωσιά, σά μέ 'Αμφοβράδα, γιά νά παρακαλέσῃ κι' αὐτή γιά τή βροχή.

(**) Παρασπóρια, χωράφια τῶν φτωχῶν κολλήγων, πού δὲν ἔχουν ζευγάρια. Γι' αὐτὸ συγχωριανοὶ τοὺς ἀναλαμβάνουν αὐτοὶ νὰ τὰ ὀργώσουν γιὰ ψυχικὸ τους, τίς Κυριακὲς καὶ τίς γιορτὰδες, πού δὲν ἔχουν δουλειά.

— Ν' αφήσεις λίγα για τις φτωχές σταχολογίστρες, που θα περάσουν, να πάρουν κι' αυτές το μεριδί τους. Θυμάσαι εκείνη τη γριά, που δεν είχε ουτ' ένα σπειρί σιτάρι στο τσουβάλι της; Έκλαιγε ή κακομοίρα, σά νά-χε μη σ' το χωράφι της και τώρισκε θερι-σμένο από τους ξένους! «Νά μη χορτάσουν φαμί! Όπως δέ βρήκα κι' εγώ, να μην άπαν-τίζουν κι' αυτοί στον άλλο θερό τους!» Έ-λεγε κάθε τόσο μουρμουρίζοντας. Κι' εγώ πήρα ένα δεμάτι έτοιμο, άπ' το σωρό κι' όλας, και της τώδωσα να της βουλώσω το στόμα, της καταστρίδας! Κι' έού μέ μάλωνες γι' αυτό, πούδισα στη φτωχολογία!

Σὲ λίγο ἡ σκέψις της, σὰ νάτανε λαγαρινή, ἔμεινε στὸ δρόμο πάλι μὲ κόπο, πρὶν ἔλθει πρὸς τὴν ἴδια ἰδέα πού τὴ βασάνιζε πρωτῆτερα! Κι' ἔλεγε μ' ἓνα τόνο ἀλλοιώτικο, σηκώνοντας τὴ φωνή της, σὰ νὰ μάλυνε μὲ τὴ σκληρότητα τοῦ πατέρα της!

— Νά! τώρα κοίταξε! Δὲν θά βρεθῇ οὔτε καὶ γιὰ τὴ χρονιά αὐτή! Οὐτ' ἓνα σπειρίδι γιὰ σιμοῦδι! Καὶ θά πῶς ἡ πείνα καὶ τὸ θάνατο, νὰ μᾶς ξεπατώσῃ τοὺς! Νὰ μὴν ἀφήσῃ κανένα. Θά φαγωθοῦμε ἀναμεταξύ μας, σὰν πενισμένα λῦκοι!

Τὰ λόγια αὐτὰ τῆς ἀρρώστης ἔκαναν νὰ τρομᾶξουν τοὺς ἀνθρώπους ποῦσαν μαζωμέ-
νην ἐν τῇ ὕρῃ παλαιωμένην κάμαρα, τὴ στρω-
μένην μὲ μιά ψάθα. Τὴν τραβοῦσαν ἀνίσχυρα
μὲ τὰ πόδια τους, ποὺ ἔκαναν ἔτσι νὰ πετά-
γῃναι τὰ βότσαλα τοῦ βάλτου ἀπ' τὴν ἀρά-
δα ποὺ τᾶχαν οἱ ἴδιοι βάλει, πλέκοντάς
μὲ τὰ χέρια τους στὰ μεγάλα νυχτέρια τοῦ
χειμῶνα! Καὶ βούλῳσαν μὲ τὴν παλάμη
τους τ' αὐτὰ τους, νὰ μὴν τ' ἀκούσουν τῶ-
ρα, σὰν ἀπὸ βαρεία βλαστήμια. Κλειδοῦσαν
τὰ μάτια ἀπὸ φόβο, νὰ μὴν ἀντικρύσουν τὸ
σκελετωρῶμεν φάντασμα τοῦ Πέτρου.

γιαννάει δώ, στὸν ξεραμένο κάμπο, κ' ὕστε-
ρα ἔρχεται τρεχάτο, μὲ τὰ σφιγμένα καλα-
μένα πόδια του καὶ τὰ κολλημένα στὸ καύ-
καλο μαλλιά του, μὲ δρασκέλιση σὰ νοικο-
κύρης τὰ ρημαγμένα κατώφλια της... Καί
νὰ κοιτᾷ ἕνα- ἕνα τὰ μενέλα.

πού θάνατον ως απάντη, να βρή κανένα σκου-
ληκισμένο σπειρί σπάρει, για να τὸ μάση-
σὸν τουρῶα του, σὰν ἑνας πεινασμένος ζη-
τιάνος! Κί' ἔπειτα, χαρούμενο, νὰ χτυπή τὰ
σκελετωμένα ξεκλείδια του μ' ἕνα γέλιο σαρ-
καστικό.

Ἄλλα ἡ Βερθερίτσα, σὰ νὰ τοὺς λυπήθηκε
τὴ φορὰ αὐτῇ, σὲ μιὰ κρίσι τοῦ πυρετοῦ,
ποὺ τὴν πετοῦσε μὲ μιὰς στὰ μεσουράνια,
φώναζε τώρα δείχνοντας μὲ τὸ χέρι τῆς σ' ἑ-
να σημάδι μακρινό, ποὺ χανόνταν στὸν
κάμπο.

Κοιτούσε μ' ένα βλέμμα θαμπό, σά νά-
θλεπε πίσω από μιὰ γκριζιά γάζα... Καί
θαύμαζε κι' αυτή, καί δέν πίστευε τὰ μάτια
της τὰ ίδια γιατ' αυτό το πράσινο αυτό θαύμα...
Σώπασε ξαφνικά, ψάχνοντας νά βρῇ κάτι μέ-
σα της, πού ὡς τὰ ὅσα εἶχε ξεχάσει κιόλας,
νά τὸ ζητήσῃ... Κι' ὅποτε, γυρίζοντας πρὸς
τὸ γέρο - πατέρα της, πού στεκόταν ἐκεῖ κον-
τὰ της, βουδός, μὲ σταυρωμένα χέρια, ἀκί-
νητος, τοῦλεγε μ' ἕνα ὕψος ἐμπιστευτικό, πού-
νης κάτι σὰν παράκλησι.

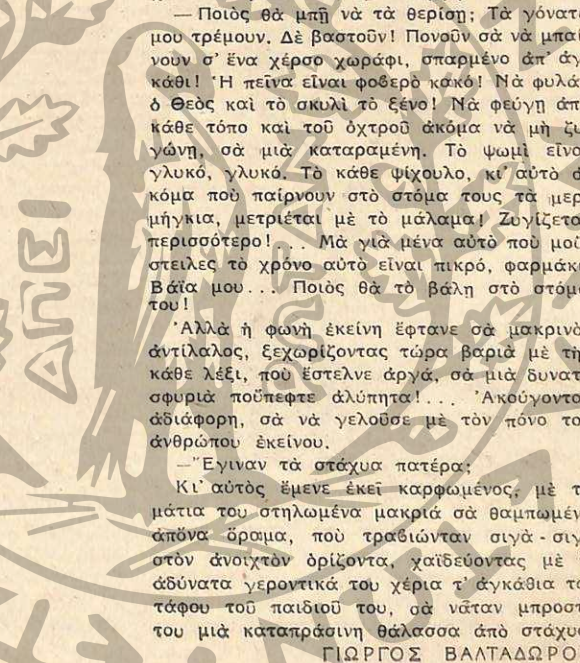
Κι' ἔρριχνε τὰ χέρια της μὲ κούρασι στὸ
πλάϊ της, γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ σὲ λίγο.

— Θά μου δώσεις το λόγο σου! Μήν ξεχά-
σης!... Ἡ ψυχὴ μου ἔ'γ'αλλισίαι ἐκεῖ που
θά βρίσκεται ψηλά! Θέωνι πάντα τὸν πλεу-
ρό σου, στὴν κάθε αὐλακία πού θά μπαίνης
μὲ τὸ δρεπάνι σου χάριτά!... Θά κελεύδῃς
κοινά σου, σάν ἕνα πουλάκι ξέβγαλτο, πού
σηκώνεται ξαφνιασμένο στὸν οὐράνῳ!... Κι'
ἀφάνει τὴ φωλίστιν του ἀνυπεράσπιστη στὸ
γῶμα, κάτω ἀπὸ μιὰ μάζα κρυμμένη!...

“Όταν την πήγαιναν στο κοιμητήρι, τὸ χλωμό κρύο μωρό της, μέσα στὸ ξεσκασμένο τὸν τριανταπενθήμενο κοῦτι της, γυάλιζε τώρα, σὰ νᾶχε ἰδρώσει!... Μιὰν ἀόρατη λεπτὴ βροχούλα τᾶχε ραντίσει μουσικά, ποὺ ἔκανε νὰ λάμπουν λιγοστὲς σταγόνες, σάν περὶ μαργαριτάρια, γύρω ἀπ’ τὸ παρνεϊκό, νεκρὸ στέφανο ποδοφύγιζε τὰ μὴλινά της.

Στο γύρισμα άρχισε να ψιχαλίζη... Και την ώρα κούλας που την κατέβαζαν από το μη-
την μάη βροχή αδιάκοπη έπευτε, κι' ένα μαύ-
ρο βουρκομένο σύμφετο, ποδρέο ξαφνικά κυ-
νηγημένο από μίαν άγρια υπόρα, έπλαναίνον-
ταν σούρανό, βαρύ, γιομáτο άπελπισία και
λύπη!... Κι' έσταξε, σά νάτανε μούσκεμα,
άπό δάκρυ.

Τὰ στάχια λύγιζαν τώρα σὰν ἓνας στρατοκόπος διψασμένος, ποὺ γονατίζει στὸ δρόμο του μπροστὰ σὲ μιὰ δροσερὴ πηγὴ, πλάγιαζαν κι' αὐτὰ στὸ βρεμένο χῶμα, γιὰ νὰ ρουφήξουν ἔτσι ἀχόρταγα νερὸ ἀπ' τὴ μητέρα.

ΟΙ ἄνθρωποι τοῦ χωριοῦ της τὸ ξήλησαν
σάν ἕνα θαῦμα πὺ γινόναται μπουστὰ σὰ
μάτια τους. Ὁλοφάνερο! Ἡ μικρὴ Βερε-
ρίτσα πῆγε μονάχη της στὸν οὐρανὸ, γιὰ
νὰ τοὺς στείλῃ βροχὴ, ποὶ ἡ ἴδια παρακαλοῦ-
σε στὸ κάθε σταυροδρόμι. Ἡ ψυχὴ της εἶχε
σκορπιστῇ σ' ἕνα μεγάλο σύγγεγο, ποὶ περ-
νοῦσε τώρα ἀπὸν ἀπὸν ἀπ' τὸν μαρμαμένον ἀπέ-
ραντο κάμπο, σὰ μιά εὐλογία θεοῦ, σάν ἕνα
πλατὺ χᾶδι στὰ σπαρτά τους!

—“Όταν έχουν οι ζωντανοί βέχουν κι' αυτοί το μερτικό τους! Ποιάς θα τους το κρατήση; Ό ο δίκιος τους θάνατι πάντα γιομάτος από στάρι, το καλύτερο θής χρονιάς! Οι πεθαμένοι είναι παραπονηάρδες! Θέλουν κι' αυτοί το δικό τους, και μέ το παραπάνω κιάλας! Νά μη τούς λείψη τίποτε εκεί πού βρίσκονται, σ'αυν κάτω κόσμο! Άλλοιώς έρχονται τί νύχτα οι ίδιοι να τ' ζητήσουν μονάχι τους, γιά να τούς το δώσουνε!”

Κι' ὁ γέρο - πατέρας πῆγε κι' αὐτὸς νὰ τὴ
δῇ κρατῶντας τὸ λόγο του.

Τὰ πόδια του χώνουνταν ὥς τὸ γόνα μέσῳ
 στὸ χορτάρι, ποῦχε θεριέμει ἀπ' τὴ βροχίλῃ.
 Τρόμαξε ὡς γνωρίζῃ τὸν τάφο της! Κ' ἔ-
 σκυψε τώρα νὰ κουθέντισή μ' αὐτὴν ἀπὸ τό-
 σο μακριὰ ποῦ βρισκόταν! Θαροῦσε πῶς
 ἔχτανε ὡς αὐτὸν μὴ φωνῇ ἀπὸ τὰ βῆθ' τῆς
 γῆς, πάντα χαρούμενῃ, μ' ἓνα γέλιο κρυστάλ-
 λινο, σὰ ν' ἄπεφτε νερὸ ἀπὸ μιά καθάρσι-
 μὴ βρύση!

— Έγιναν τὰ στάχυα πατέρα;
Κι' αὐτὸς ἀκούει γιομάτος ἀπὸ κατὰπληξ,
καὶ φόβο, δὲν εἶχε τὴ δύναμι ν' ἀπαντήσῃ
Ἡ φωνὴ τοῦ πνίγοντα μέσα στὸ λαρυγγί-
του! Ὑπότερα, μὲ μιὰ προσπάθεια ὑπέρτατη
ἔβαλε τ' αὐτὰ τοῦ κολλημένα στὸ χῶμα, σὰ
νὰ ἀφουγκράζονταν καὶ κρυφὸ πύρρονταν
ἀπὸ τόσο μακριά, ἀπάναν ἄλλον κόσμον! Ἡ
ἴδια φωνὴ ἀνέβαινε σιγά-σιγά, σὰ νὰ μὴ
ἤθελε νὰ παραδῇ τὴ σωτὴρ πούπεσε στὸ με-
λαγχολικὸ ἐκεῖνο χῶρον καὶ γίνονταν σὲ λίγο
ἀλλοιωτική, παιχνιδιάρικη, γιομάτη ἀπ' ἀ-
γάπη.

—Ἐγέναν τὰ στάχυα πατέρα;
Κι' αὐτὸς ἀνοιξε τὴν καρδιά του γὰρ τῆς

ΣΑΛΠΙΣΜΑΤΑ

Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Δ. Ἀλιμπράντη «Σαλπτισματα», ποὺ ἀπευθύνεται πρὸς τὴν νέαν ἐλληνικήν γενεάν, εἶναι ἀπὸ κάθε ἀποφ. ἀξιοποσκεινόν. Περιέχει πέντε θύλιας ποὺ μετεδίδθησαν κατὰ καιροῦς ἀπὸ τὸν Ραδιοφωνικόν Σταθμόν Ἀθηνῶν: 1) Γιά τὴν ἐπιτυχία τοῦ μεγάλου σκοποῦ, 2) Γιά ἓνα ἀνώτερον πνευματικὸν κόσμο, 3) Γιά τὴν σημασία τῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς στὴ νέα Ἑλληνική γενεά, 4) Γιά τὴν ἠθικὴ ἀποστολὴν τοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογενείας καὶ 5) Γιά τὴν ἐργασία ὡς παράγοντα Ἑθνικῆς ἐξελίξεως καὶ ἀτομικῆς δημιουργίας. Ὁς φαίνεται καὶ μόνον ἀπὸ τὸν τίτλον ποὺ ἔχουν αἱ θύλιας τὸν, ὁ συγγραφεὺς ἀσχολεῖται μὲ τὰ σπουδαιότερα ζητήματα ἐδόσαν ἀποχολοῦν τὸν Μετανουστιανόν κόσμον. Μὲ ὅρους γλαφυρὸν καὶ ρέουσιν γλῶσσαν ἀναπτύσσει σαφῶς τὰς ἰδέας τοῦ καὶ ἐξαγγέλλει τὸ ἐκάστοτε θέμα τοῦ συνδυάζων τὴν γνώσιν τὸν προγμάτων μὲ βαθύ πατριωτικὸν αἰσθημα. Δίδει τὴν δέουσαν σημασίαν εἰς τὴν ἠθικὴν διαπαιδαγγωγίαν τῆς νέας γενεάς, διότι αὐτῇ, ὡς λέγει, «ἐὰ ὑποδείγματις τὴν ψυχικὴν ζωὴν καὶ θὰ τὴν δὴνησάτω» σπαρῶς πρὸς τὸν μεγάλον ἔκρινον προορισμόν, πρὸς τὸν ὅποιον τὸν καλοῦν οἱ αἰώνιοι δραστηριοί καὶ τὰ πεπρωμένα τῆς Ἑθνικῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς».

Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ἀλιμπράντη ἀποτελεῖ πο-
λύτιμον ἐγκόλπιον διὰ τοὺς νέους, οἱ ὅποιοι
ἐπιζητοῦν ὁρθὴν κατεύθυνσιν καὶ ἀξιολόγησι-
σὶν διαφόρων ὑγιάν ἀρχῶν ἐντός τοῦ πλα-
σίου τοῦ Νέου Κράτους.

К.

ΤΑ ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ

Ὁ γνωστός συνεργάτης μας καὶ γνωστό-
τερος λογοτέχνης καὶ ποιητής κ. Πέτρος
Στυλιανὸς ἐξέδωκε μὲ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐν-
δραματικὰ τοῦ ἐμποτισμένου ἀπὸ τὴν δρᾶς
καὶ τὰ ἱδανικά της Ἑθνικῆς Ὀργάνωσης
Νεολαίας, τῆς ὁποίας τυγχάνει καὶ ἐνεργὸς
μέλος. Γιὰ τὸ βιβλίο αὐτὸ θὰ γράψωμε
προσέχοντες τεύχος ἐκτενέστερα.

Μ.

M.

πῇ ὅσα δὲν εἶχε προφτάσει, ὅταν ἀκόμα ἦτα
σιμὰ του!

—Μεγάλωσαν Βαία μου! Έγιναν σαν τ
μποί σου ψηλά!... Χάνεται κανένας μέσα
Τόσα δὲν ξανάγιναν ἄλλη χρονιά! Κρύβου
καὶ τὸν καθ'αλλάρη ἀκόμα.

Κι' ύστερα με μιὰ κλαψάρικη φωνή, πο-
χάνονταν μέσα του, προτοῦ βγῇ...

Α — Ποιος θα μπει να τα βερίση; Τά γόνανα μου τρέμουν. Δέ βαστούν! Πονούν σά να μπαίνουν σ' ένα χέρο χοράφι, σπαρμένο απ' ο καπνί! Ή πείνα είναι φοβερό κακό! Νά φυλάξω θεός καί το σκυλί το ξένο! Νά φεύγη απ' κάθε τόπο καί τού όχτρού ακόμα να μη γυώνη, σά μιά καταραμένη. Τό ψωμί είναι γλυκό, γλυκό. Τό κάθε ψίχουλο, κί αυτό δ' κομά που παίρνουν στό στόμα τους τα μερμυγκία, μετριέται μέ τό μάλαμα! Ζωγίστε περισσότερο! . . . Μά γιά μένα αυτό που μοί στείλες τό χρόνο αυτό είναι πικρό, φαριμακό. Βάξά μου. . . Ποιος θα τό βάλη στό στόμα τού!

‘Αλλά η φωνή εκείνη έφτανε σά μακρινά
άντιλαλος, ξεχωρίζοντας τώρα βαριά με τη
κάθε λέξη, πού έστελνε άργα, σά μιá δυνατή
σφυρία πού πεφτε άλύπητα!... ‘Ακούγοντα
άδιáφορη, σά νά γελοόσε με τόν πόνο το
άνθρώπου εκείνου.

— Έγιναν τὰ στάχια πατέρα;
Κι' αὐτὸς ἔμενε ἐκεῖ καρφωμένος, μὲ τ'
μάτια του σπληνωμένα μακριὰ ἀπὸ θαμπωμέ-
να σπύνα δρομα, ποὺ τραβιάντουσαν σιγά-σιγά
πρὸς ἀνοιχτὸν ὀρίζοντα, χαϊδεύοντας μὲ
ἀδύνατα γεροντικά του χέρια τ' ἀγκάδια τ'
τάφου τοῦ παιδιοῦ του, σὰ νάταν μπροστὴ
τοῦ μιὰ καταποδιστὴν θάλασσα ἀπὸ στάχου.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΛΤΑΔΩΡΟ

ΜΕ ΤΟ ΝΙΚΗΦΟΡΟ ΦΩΚΑ

ὑπό : Μ. ΑΝ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

“Υστερα σηκώθηκε ἀπάνω κι’ ἄρχισε νὰ ξερωτᾷ τὸ Γρηγόρη γιὰ τὸ κάθε τί... Πῶς καταστράφηκε ὁ πύργος τῶν Κομιτάδων, πῶς σώθηκε χυτός, πῶς βρέθηκε στὸ μοναστήρι τοῦ “Αθωνά κλπ.

“Ο Γρηγόρης ἀπαντοῦσε θαρρετὰ μὲ λίγα λόγια μετρημένα χωρὶς νὰ μακραίνει ἀπὸ τὴν οὐσία καὶ κοιτάζοντας μέσα στὰ μάτια τὸ δομέστικο.

Διηγῆθηκε πῶς βρέθηκε στὴν αὐλὴ τοῦ μοναστηρίου τὴ νύχτα πού ριχτήκαν οἱ κουσάρροι· δὲν προσπάθησε καθόλου νὰ κρύψῃ ποῖος ἦταν ὁ πραγματικός του σκοπὸς κ’ οὔτε κἀν ν’ ἀλαφρόνῃ τὴ θέσι του ἀναφέροντας ποιοὶ λόγοι τὸν ἐσπρωξαν σ’ αὐτὴ τὴν ἀπόφασι.

“Ἐτσι ἔφτασε στὸ θαῦμα...

—Τὸ φεγγάρι πῆγαινε νὰ δῦση... Εἶδαν τὸν πᾶτερ Εὐτύχιο τότε πού γύρισε τὰ μάτια του κατὰ τὸν οὐρανὸν κι’ ὅσο κι’ ἂν ἤμουν παιδί κατὰλαβὰ τὴ δύσκολη θέσι μας. Μόνο ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ μποροῦσε νὰ μᾶς σώσῃ, γιατί ὕστερα ἀπὸ λίγο τὸ σκοτάδι θ’ ἀπλωνόταν παντοῦ. Πῶς νὰ ἐμποδίσουμε πιά τοὺς κουσάρρους νὰ σιμώσουν καὶ νὰ πηδήξουν ὀλοῦθε τὸν περιβόλο; Τότε, ἀκριβῶς τότε, ἔλαμψε μπροστὰ στὰ μάτια του τὸ καντήλι τῆς Παναγίας μέσα ἀπὸ τὸ παραθυράκι τῆς κόγχης... “Η σκέψις του ὠδηγημένη ἀπὸ τὴν θεία Πρόνοια πέταξε ἀπὸ τὸ φῶς ἐκεῖνο σ’ ὅλους τοὺς τρόπους πού οἱ ἄνθρωποι σοφίστηκαν γιὰ νὰ φωτίζονται τὶς μεγάλες σκοτεινὲς νύχτες τοῦ χειμῶνα... Εὐτὺς λοιπὸν στράφηκε σὲ μένα: «Κουβάληστε διαδὰ ἀπὸ τὸ ὑπόγειο ὅσο μπορεῖτε περισσότερα... Περιχύστε τὰ μὲ λάδι... Βάλτε φωτιά καὶ ρίχτε τὰ ἔτσι πού νὰ πέσουν ἀνάμεσα στὸν περιβόλο καὶ τὸ δάσος...». Αὐτὸς πρόσταζε καὶ μεῖς ἐκάναμε κατὰ τὴν προσταγὴν του.

Διηγῆθηκε ὕστερα πῶς ἄναψε ἡ πυρκαγιά καὶ φωτίστηκαν οἱ πλαγιὲς μὲ τὴ λάμψη τῆς φλόγας καὶ πῶς ἀναπήδησε ἑαφνικὰ ὁ ὕμνος τῆς Παναγίας ἀπὸ τὶς καρδιὲς κι’ ἀντιλάλησε στὶς ἀκρογιαλιὲς τῆς ἔρημου καὶ τὶς σπηλιὲς τοῦ καταστράγαλου βουνοῦ.

—Κι’ ἦταν συνταιριασμένες ὅλες τοῦτες οἱ φωνὲς, ἐξακολουθῶντες, σὰν ἀπὸ ἀσκήμενο χορὸ πού ἔψελνε... Καὶ ἑχέωρα δυνατές... γιατί ἀκούονταν πάνω ἀπὸ τὸ φουφούλιασμα καὶ τὸ τρίξιμο τῆς πυρκαγιάς. Θαρρεῖς πῶς ἦταν βροντὴ πού κατακυλοῦσε ἀπὸ τὶς ψηλὲς χιονισμένες κορφὲς τοῦ “Αθωνά ὡς κάτω σὴ θάλασσα...

“Ανατριχίσαν οἱ ἄρχοντες καθὼς ἄκουαν τὰ λόγια τοῦτα. Αὐτιά καὶ

μάτια ἦσαν γυρισμένα κατὰ τὸ παιδί πού ἦσυχον στεκόταν ἐκεῖ ἀνάμεσά τους καὶ μιλοῦσε... Τὸ πρόσωπό του τὸ ἐκστατικὸ ἔδειχνε πῶς τὴν ἴδια στιγμὴ ξανάβλεπε ὅλη τὴ σκηνή, σὰν ὄραμα μπροστὰ του, καὶ ὅχι τὸ μυαλό, μὰ ἡ καρδιά εὗρισκε τὰ λόγια καὶ τὰ ταίριαζε τὸ ἓνα πίσω ἀπὸ τ’ ἄλλο μ’ ὅλη τὴν ἑξέωρη ἐκείνη μαστοριά πού ἔχει ἡ ἀφεντιά τῆς σὰν ἀποφασίση νὰ μιλήσῃ.

“Ακόμα καὶ ὁ τυφλὸς τραγουδιστὴς ἀπὸ τὴ γωνιά του σκύβοντας λιγάκι μὲ τὸ πρόσωπο ριγμένο μπροστὰ ἔκουε τὴ διήγησιν, λὲς κι’ ἄκουε κανένα πρωτόβγαλτο τραγούδι καὶ προσπαθοῦσε νὰ τυπώσῃ στὸ νοῦ του τὸ νεῖοφαντο σκοπὸ μέσα στὸν παλμὸ τῆς παιδιαστικῆς φωνῆς εἶχε ἑχέωρησει κείνο τὸ ἀξέτιμητο, πού δίχως του, ὅση μαστοριά κι’ ἂν ἔχης, δὲν ἀξίζει τίποτα· γιατί τὰ λόγια καὶ οἱ ἦχοι πέφτουν ἄχαροι σὰ χοντρά πουλιά πού δὲν τὰ σηκώνουν τὰ φτερά τους... κείνο μὲ μιὰ λέξη πού τ’ ὀνοματίζουν αἰσθημα, μὰ πού εἶναι ἀτόφια ἡ χάση τοῦ Θεοῦ.

“Ο ἑπαρχος σηκώθηκε κι’ ἔκανε τὸ σταυρὸ του ἐπιδεικτικὰ.

—Δόξα σοι Κύριε, δόξα σοι, εἶπε καὶ τὰ χεῖλιά του τρέμαν· μὰ καθὼς τὴν ἄλλη μέρα εἶπαν μερικοὶ πού σχολίασαν μεταξὺ τους ὅλα τὰ περιστατικά τῆς βραδυᾶς αὐτῆς, πολὺ λίγα πράγματα κατάφερε ν’ ἀκούσῃ κι’ ἂν ἄκουσε πολὺ λίγα κατάλαβε στὴν κατάσταση πού βρισκόταν. Γι’ αὐτὸ καὶ τὰ λόγια του δὲν εἶχαν καμμιὰ ἀπήχησιν καὶ ἡ διακοπὴ του πλιότερο δυσσαρέστησε τοὺς ἀκροατὲς σὰν κατ’ ἀκαίριον κι’ ἐνοχλητικὸ.

«Παράξενος εἶναι τοῦτος ὁ ἄγουρος» σκέφτηκε κι’ ὁ Φωκάς. Εἶχε ἀκούσει πολλὰς φορές τὴν ἑξέωρη ἐκείνη ράτσα τῶν παλατιανῶν πού τοὺς

“Ο Γρηγόρης ἀπαντοῦσε θαρρετὰ στὸ δομέστικο.

ἔλεγαν εὐνούχους, νὰ μιλήσῃ γιὰ τὰ ζητήματα τῆς αὐτοκρατορίας, πρῶτον καὶ καλύτερον μάλιστα τὸν παρακοιμώμενον Βρίγκα. Εἶχε θαυμάσει τὴν ἐξυπνάδα καὶ τὴν πονηριά τους· πῶς κατάφεραν μέσα σὲ μαστορεμένα λόγια πού ἔδειχναν ταπεινοσύνη καὶ ὑπακοὴ νὰ σκεπάζουν τὸν ἀληθινὸ σκοπὸ πού τοὺς κινεῖσε... Μὰ τοῦτο δὴν πέρα ἀπόψε—θὲς τὸ λίγο κρασί πούπιε ἔδωσε ψεύτικη θωριά στὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα, θὲς τὸ τραγούδι γήτεψε τὶς καρδιὲς καὶ βλέπανε μὲ μάτια διαφορετικὰ—ὅχι, δὲν ἦταν κάτι συνηθισμένο... “Ἐνα παιδί μιὰ ὥρα σωστὴ κρατοῦσε κρεμασμένους ἀπὸ τὰ χεῖλιά του τριάντα ἀνθρώπους πού εἶδαν κι’ ἀκούσαν καὶ πάσανε τόσα στὴ ζωὴ τους, ὥστε τίποτα πιά δὲν τοὺς ἐζιτάει καὶ μόλις ἀρχίσῃ νὰ τοὺς πῆς κάτι κουνᾶνε βαρετὰ τὸ κεφάλι σὰ νὰ ξέροντε κιόλας τὸ τέλος.

“Ο Γρηγόρης ἑχέωριζε τώρα ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ περιστάτικα τὰ πρόσωπα κι’ ἔδινε στὸ καθένα τὸν πρεπούμενον ἔπαινο. Καὶ θάρρεψε πῶς ἦταν ἡ πιὸ καλὴ στιγμὴ γιὰ νὰ διακηρύξῃ, νὰ ποῦμε, ἔτσι ἐπίσημα τὴν εὐγνώμοσύνην πού κρατοῦσε κλεισιμένη στὴν καρδιά του γιὰ τὸν πᾶτερ Εὐτύχιο... Μὲ τί ὑπομονὴ καὶ ἀγάπην τὸν δασκάλει καὶ πῶς φύτεψε μέσα του τὴ λαχτάρᾳ γιὰ τὰ μεγάλα ἔργα, ὅχι γιὰ ὀφελος προσωπικὸ, μὰ σὰν ἓνα χρέος στὸ Θεό, στὴν Πατρίδα καὶ στὸν Αὐτοκράτορα!

“Η φωνὴ του ἔτρεμε λιγάκι ἀπὸ τὴ συγκίνηση καὶ τὰ μάτια του λάμπανε περισσότερον... Θαρρεῖς καὶ δὲ μιλοῦσε πιά στὸ δομέστικο τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τὸ τρανὸ ἀρχοντολόγι τῆς Θεσσαλονίκης πού ὁ καθένας εἶχε ὀλόκληρη σειρὰ ἀπὸ προγόνους ἐνδοξους ν’ ἀραδιάσῃ, πρωτοσπαθάρριους καὶ δουγγάρριους καὶ κόμητες καὶ ἀκόμα πατρίκιους καὶ συγκλητικούς... Σὰ νὰ εἶχε νὰ κάμῃ μὲ τοὺς δυὸ τοὺς φίλους καὶ τοὺς ἀνοίγει τὴν καρδιά του σὲ μιὰ ὥρα ζεστή, σὰν ἐκείνες πού ἔζησαν στὸ περιβόλι τοῦ κύρου Γρηγορά, ὅταν κατὰ τὸ σούρουπο, τὶς μεγάλες καλοκαιριάτικες μέρες ἑαπλώνονταν κάτω ἀπὸ τὴ φυλλωσιά τοῦ πλατάνου. “Ἐτσι εἶπε καὶ γιὰ τὰ τρία σφραγισμένα πιτάκια πού τοῦδωρε ὁ πᾶτερ Εὐτύχιος καὶ γιὰ τὶς στερνὲς του παραγγελίες μπροστὰ στὴν πόρτα τοῦ μοναστηρίου, τὴν ὥρα πού τὸν ἀποχαιρετοῦσε.

—“Ο,τι καὶ νὰ μοῦ συμβῇ, θαρρῶ πῶς βλέπω πάντα τὰ μάτια του νὰ μὲ κοιτάζουν ἐξακολουθῶντες ὁ Γρηγόρης... “Η ζωὴ εἶναι ἀγώνια» μούλεγε συχνά, «κι’ ἔτσι πρέπει νὰ τὴν ἀντικρύξῃ ὁ ἄντρας σὰν ἀγώνια ἀτέλειωτο ἂν θέλῃ τὴν ὥρα τῆς κρίσις νὰ δικαιωθῇ...».

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ Φωκάς τινάχτηκε μὲ μιὰς ὀρθός.

—Μὰ τὸν τροπαιοφόρο Γεώργιο, φώναζε μὲ τὴ χοντρή του φωνὴ πού

ἀντιλάλησε στὸ τρίκλινο, τὰ λόγια τοῦτα ἔπρεπε ν’ ἀκουστοῦν σ’ ὀλόκληρη τὴν αὐτοκρατορία, κι’ ἔτσι ὅλοι θὰ καταλάβαιναν πῶς πλιότερον ἀπὸ μισθοφόρους καὶ πλεούμενα ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ δασκάλους πού νὰ φυτέψουν τέτοια λόγια χρυσὰ στὶς καρδιὲς τῶν ἄγουρων. Ἐπέσε θαρρεῖς τὸ κράτος τῶν Ρωμαίων καὶ σὰν ἄρχοντας μεθυσμένοι παραμιλᾷ μέσα στοὺς καπνοὺς τοῦ κρασιοῦ καὶ χάνεται σὲ ἀνάξιε ἔγνοιες καὶ σαλιαρίζει. Οἱ καλόγεροι στὰ μοναστήρια κουβεντιάσουν γιὰ τὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ, πού ἂν ρωτήσῃτε τὴ γνώμη μου, δὲ δόθηκε στὸν ἄνθρωπον νὰ ξεδιαλύνῃ, κι’ ἀνάθουν στὴν ἀντιγνώμη τους καὶ γυρίζουν τὴν ἀγάπη, πού εἶναι τὸ κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ, σὲ μῖσος. Οἱ ἄρχοντες πάλι ἀφίνουν τὴ φιλοδοξία, τὴν ἀχόρταγην τοῦτῃ σκύλα τῆς ἁμαρτίας, νὰ οὐρλιάξῃ στὴν καρδιά τους καὶ δὲν ἀκούει πιά καμμιὰ φωνὴ ἐξὸν ἀπὸ τὴ δικτὴ τῆς. Δὲς τους, πῶς καμώνονται μπροστὰ στὸν κύριο κι’ ἀφέντη τους καὶ πῶς δέχνουν νᾶναι τὸ ὑπόδειγμα κάθε ἄρετῆς! Μὰ τὴν ἴδια στιγμὴ θωρεῖς τὸ μάτι τους πῶς κλοθογυρίζει ὀλοῦθε πονηρὸ κι’ ἀνήσυχον, σὰν τῆς ἀλεπούς, πού ξέρει καλὰ τὸν κακοῦργον σκοπὸ τῆς κι’ ὑποψιάζεται τὴ δικαίη τιμωρία...

“Ολοι κοιτάζαν σιωπηλοὶ καὶ παραξενεμένοι τὸ δομέστικὸ καθὼς μιλοῦσε. Προσπαθοῦσαν νὰ μὴ χάσουν οὔτε ἓνα καὶ ἀπὸ τὰ λόγια του... Ποῖος ἦταν ὁ πλοῖς πολὺ καταλαβαίνανε πῶς ἦταν τὸ ἔσπασμα μιᾶς γενναίας ἀπλῆς ψυχῆς... Κρατήθηκε, κρατήθηκε ὅσο μποροῦσε καὶ ἑαφνικὰ ἓνα μικρὸ κι’ ἀσήμαντο περιστάτικὸ στάθηκε ἀφορμὴ νὰ ἑχευλίσῃ πιά καὶ σὰν τ’ ὀρμητικὸ θολὸ ρέμα τοῦ ποταμοῦ νὰ σπᾶσῃ τὰ φράγματα πού θέλησαν νὰ τοῦ βάλουν καὶ νὰ χυθῇ στὴν ἑρῇ κοίτη μὲ βουὴ παρασύροντας πέτρες, κοπιὲς καὶ σάπια κλαδιά...

Πρὶν ἀπὸ λίγο ὁ Πρωτοσπαθάρης δὲν μποροῦσε νὰ πάρῃ μιὰ λέξη ἀπὸ τὸ στόμα του πού νὰ δείχνῃ ποῖα ἦταν ἡ ἀληθινὴ κατάσταση στὴ βασιλεύουσα, καὶ νὰ πού ἑαφνικὰ, ἐκεῖ πού κανένας δὲν τὸ περίμενε, ἄρχισε νὰ ἑχεύῃ ὅλη του τὴν ἀγανάκτησιν γιὰ τὴν παλατιανὴ φάρα... Γιατὶ ὅσο κι’ ἂν δὲν ἀνάφερνε ὀνόματα ὅλοι κατάλαβαν πῶς γι’ αὐτὴν μιλοῦσε.

“Ο Φωκάς σταμάτησε μιὰ στιγμὴ, γέμισε ἓνα ποτήρι μαῦρον κρασί καὶ τ’ ἀδελῆσε μονορούφι... “Υστερα ἑξακολούθησε:

—“Ο δίκαιος καὶ ὁ καλὸς χάνεται ἀνάμεσά τους. Γιατὶ, ἂν εἶναι ἀδύνατος, ἓνα ἀπὸ τὰ δυὸ, ἡ παῖρνει τὰ μάτια του καὶ φεύγει καὶ κλείνεται σὲ μοναστήρι νὰ μὴν ἀκούῃ καὶ νὰ μὴν βλέπῃ τὴν ἀνθρώπινη κατάντια... ἡ ἑχέωρη γίνεται σιγὰ σιγὰ καὶ γίνεται ὄργανό τους... Κι’ ἂν τύχῃ κι’ εἶναι δυνατός, τότε πιά βλέπει ὅλα τοῦτα τὰ τσακάλια νὰ μονιάζουν σὰν ἓνα καταραμένο κοπάδι καὶ νὰ χύνονται κατ’ ἀπάνω του...

Πάλι σταμάτησε... ἔρριξε μιὰ γρήγορη ματιὰ τριγύρω, σὰ νὰθελε νὰ δῇ, ἂν ἀνάμεσα στὰ πρόσωπα πού τὸν ἄκουγαν, βρισκόνταν κάτι τέτοια τσακάλια... Μὰ εἶδε ὅλα τὰ μάτια στυλωμένα ἀπάνω του νὰ τὸν ἐπιδιοκίμωζον βουβὰ καὶ ξανάρχισε:

(“Ακολουθεῖ)

“ΜΗΔΕΝΑ ΠΡΟ ΤΟΥ ΤΕΛΟΥΣ ΜΑΚΑΡΙΖΕ,

Τὴν ἀντιλήψι τοῦ αὐτῆς τὴν γιγάντωναν καθημερινὰ οἱ κόλακες πού τὸν περιτριγύριζαν καὶ πού θαμπαμένοι ἀπὸ τὴν πλοῦτην του, δὲν μποροῦσαν νὰ δοῦν τίποτε ἔξω ἀπ’ αὐτά. Γι’ αὐτὸ κι’ ὅταν ὁ Σόλων ὁ σοφὸς νομοθέτης τῶν “Αθηνῶν, βρέθηκε αὐτοεξόριστος στὶς Σάρδεες καὶ φιλοξενήθηκε ἀπὸ τὸν Κροῖσον, ὁ τελευταῖος ἐμφανίστηκε γιὰ τὴν ἀδυστορία τοῦ σοφοῦ μπροστὰ στὴ λάμψη τῶν πλούτων του καὶ τὸ ἄφθαστον μεγαλεῖο του. Καὶ στὸ τέλος, μὴ μπορῶντας νὰ συγκρατῇ τὴν κατὰπληξιν τοῦ ἀπὸ τὴν ψυχρὴν κι’ ἀσυγκίνητην στάσι τοῦ σοφοῦ “Ελλήνων μπροστὰ στὴν τόση δόξα του, τὸν ρώτησε μὴν τόχα γνώριζε κανένα ἄλλον πλὴ πλοῦστον καὶ πλὴ εὐτυχισμένο πάνω στὴ γῆ κι’ ἂν αὐτὸς ἦταν ὁ λόγος πού ἔμενε ἀδυστορὸς στὸ τόσο μεγαλεῖο πού ἀπλωνόταν μπροστὰ του. Καὶ ὁ σοφὸς “Αθηναῖος, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, τοῦ ἀποκρίθηκε πῶς κανένας θνητὸς δὲν ἤξερε τὸ τέλος του, καὶ ὅλ’ αὐτὰ τὰ πλοῦτῃ ἦταν πρόσκαιρα, πῶς ἡ εὐτυχία δὲν διαρκεῖ. “Μήδενα πρὸ τοῦ τέλους μακάριζε» εἶπεν ὁ σοφὸς στὸν πλοῦστο βασιλῆα.

Πικράθηκε γιὰ τὴν πικρὴ ἀπάντησιν ὁ βασιλῆας καὶ τὴν νόμιζε σὰν παραξενιὰ τοῦ φτωχοῦ σοφοῦ πού δὲν μποροῦσε νὰ νοιώσῃ τὴ δύναμιν καὶ τὴν εὐτυχίαν πού δίνει τὸ χρυσεῖο. “Αλλ’ ἔπειτα πῶς μποροῦσε ἓνας τόσο πλοῦσιος καὶ δυνατὸς βασιλῆας σὰν τὸ Κροῖσον νὰ δυστυχήσῃ.

Τὰ χρόνια περνοῦσαν μὲ καὶ μαζὶ μ’ αὐτὰ ἄλλαξαν τὰ πράγματα. “Ο Κῦρος ὁ βασιλῆας τῆς Περσίας κατακτοῦσε ἔπειτα ἀπὸ λίγα χρόνια τὰ “Εκδάτανα καὶ διέλυε τὸ βασίλειον τῶν Μῆδων. “Ο Κροῖσος πού οἱ Μῆδοι ἦταν σύμμαχοι τοῦ ταρχέτηκε γιὰτὶ ἔβλεπε τὴν ἰσχὺν του νὰ κλονίζεται καὶ ν’ ἀπειλεῖται. “Ἐστειλε λοιπὸν νὰ συμβουλευθῇ τὸ Μαντεῖον τῶν Δελφῶν κι’ ἐκεῖνο τοῦ ἀπήγγειλε πῶς ἂν περνοῦσε τὸν “Αλυ ποταμὸν, κάποια μεγάλη δύναμις θὰ συνετρίβητο. Παρεξήγησε τὸ χρησμὸ ὁ Κροῖσος. Πῆρε λοιπὸν τὰ στρατεύματά του, διέσχεν τὸν “Αλυ καὶ συνεκοιμήθηκε μὲ τὰ στρατεύματα τοῦ Κύρου. Μεγάλῃ ἦταν καὶ φοβερὴ ἡ μάχη. Μὰ πρὶν τελειώσῃ καὶ ἐνῶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ Κύρου ἤταν ἀμείωτο ἀκόμη, ὁ Κροῖσος ἄφηκε τὰ στρατεύματά του καὶ γύρισε στὶς Σάρδεες, γιὰ νὰ ζητήσῃ βοήθειαν ἀπὸ τοὺς συμμάχους τοῦ Σπαρτιάτες.

“Ο Κῦρος ὅμως δὲν ἔχασε καιρὸν. ἐπέτρεψε ἐναντίον τῶν Λυδῶν καὶ γλῆγορα τὸ ἱππικὸν τοὺς σκορπίστηκε ἀπὸ τὰ στρατεύματα τῶν Περσῶν. Οἱ ἱπποὶ τῶν Λυδῶν ἔχουν τρομάξῃ στὴ θωρία τοῦ ἱππικοῦ τοῦ Κύρου πού ἀποτελεῖτο ἀπὸ καμήλες, ζῶσα πού πρῶτὴ φορὰ ἀντίκριζαν οἱ ἱπποὶ τοῦ Κροῖσου. “Η μιὰ ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἄλλη πολλὴ τῶν Λυδῶν κυριεύτηκαν ἀπὸ τοὺς Πέρσας καὶ σὺ τὸ τέλος οἱ ἴδιος οἱ Σάρδεες. “Ο ἴδιος ὁ Κροῖσος πολέμησε στὰ τεῖχη τῆς πρωτεύουσας τοῦ καὶ παρὰ λίγο νὰ φονευόταν ἀπὸ κάποιο Πέρση, ἂν δὲν προλάβαινε νὰ τοῦ φωνάξῃ τὴν ὥρα πού σήκωνε τὸν πέλεκυν ὁ Πέρσης «Μὴν κτείνεις Κροῖσον». “Αν δὲν φονευόθηκε ὅμως δὲν τὸν περίμενε καλύτερη τύχη. Τὸν συνέλαβαν αἰχμάλωτον κι’ ὁ ἀντίπαλός του τὸν καταδίκασε νὰ καὶ ζωντανός. “Όταν ὁ Κροῖσος, νικημένος, δυστυχὴς, φτωχὸς κι’ ἐγκαταλειμμένος ἀπὸ τοὺς φίλους του, ὠδηγήθηκε στὸν τόπον τοῦ μαρτυρίου, τότε θυμήθηκε τὰ λόγια τοῦ σοφοῦ Σόλωνος. Κι’ ὅταν τὸν ἀνέβασαν πάνω στὸ σωρὸ τὰ ἐδῶ καὶ ἐτοιμαζόταν νὰ ἀνάψουν τὴν φωτιά, ἄρχισε νὰ φωνάζῃ τ’ ὄνομα τοῦ σοφοῦ. “Σόλων! “Σόλων!

Οἱ Πέρσες ἀκούοντας τὴν ἐπικλήσιν του, νόμιζαν πῶς καλοῦσε κάποια ἀγνώστη θεότητα καὶ τὸν ἀνέφεραν στὸ Κῦρον. Καὶ ἐκείνος θέλοντας νὰ μᾶθῃ τὴν σημαντικὴν τὰ λόγια τοῦ ἀντιπάλου του, διέταξε καὶ τὸν ὠδηγήσαν μπροστὰ του. “Ο Κροῖσος, τότε διηγῆθηκε στὸν νικητὴ τὸ ἐπεισόδιον μὲ τὸν σοφὸ καὶ τὰ λόγια του πού ἐκρῆσαν μιὰ μεγάλη ἀλήθεια.

“Ο Κῦρος, σοφὸς καθὼς ἦταν, ἄκουσε μὲ προσοχὴ τὴν ἱστορίαν τοῦ νικημένου βασιλῆα. Ζύγισε στὴ σκέψιν του τὰ λόγια τοῦ σοφοῦ, σκέφθηκε πῶς ὅλα ἐδῶ πέρα ἦταν ἐφήμερα, πῶς ἴσως κι’ αὐτὸς μιὰ μέρα ἀπὸ ἰσχυρὸς καὶ τιμημένος ν’ ἀντίκριζε τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν καταστροφὴν καὶ χάρις τὴ ζωὴν τοῦ Κροῖσου, πού τοῦδωκε μιὰ τόση σοφὴ εἰκόνα τῆς πραγματικότητος τῆς ζωῆς, τὴν ὁποῖαν ὁ ἴδιος εἶχε παραγνῶρισει ὅταν ζοῦσε μέσα στὰ πλοῦτη καὶ τὴν εὐτυχίαν.

“Ἐπειτα λοιπὸν ἀπ’ αὐτὰ, ἦταν φυσικὸ ὁ βασιλῆας ὁ Κροῖσος, νὰ νομίσῃ τὸν ἑαυτὸν πού σὰν τὸν πλὴ εὐτυχισμένο θνητὸ πάνω στὴ γῆ.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΙΣΤΑΚΗΣ

Μεγάλος είναι ο θαυμασμός που είχε η Αρχαιότητα για τον Ιπποκράτη. Την καταγωγή του την ανεβάζουν εις τον Ασκληπιό, το Θεό της Ιατρικής, όπως έκαμαν για όλους τους μεγάλους βασιλιάδες ή ήρωες, όχι τόσο για να τους τιμήσουν, όσο για να δικαιολογήσουν το έργο τους, που το έκριναν υπεράνθρωπο. Είναι λοιπόν ο Ιπποκράτης ένας ημίθεος και συμβαίνει τουτό το εξαιρετικό, ότι μόνος αυτός υψώνεται σ' αυτή τη θέσι εξ αίτιας της καθαρά επιστημονικής του σοφίας, ενώ οι άλλοι, που τιμήθηκαν παρόμοια, είναι νομοθέτες ή πολεμιστές ή ιδρυτές διαφόρων αποικιών.

Μά και σήμερα ακόμη, που η Ιατρική έχει κάνει τόση πρόοδο, το έργο του, το τόσο ογκώδες και πολυμερές, κάνει κατάπληξι και μεγάλες σύγχρονες Ιατρικές σχολές δεν διστάζουν να διακηρύξουν πως πρέπει να ξαναγυρίσουμε, σε ώρισματά τουλάχιστον σημεία, στον Ιπποκράτη.

Ο Ιπποκράτης είχε σπάνια μόρφωσι και θαυμαστή παρατηρητικότητα: τα δύο αυτά προσόντα είναι απαραίτητα για τον επιστήμονα, που δεν αρκεί να συγκεντρώσει μόνο, τι είναι γνωστό σχετικά με την επιστήμη του, μά και στηριζόμενος επάνω σ' αυτά να προχωρήσει πέρα, να παρατηρήσει, να πειραματίζεται, να συνδυάζει.

Ός τότε η Ιατρική δεν ήταν επιστήμη, μά τέχνη. Μά για να καταλάβουμε ποιά σημασία έχει το έργο του Ιπποκράτη είναι ανάγκη να ξεχωρίσουμε πρώτα τι είναι τέχνη και τι επιστήμη.

Ο τεχνίτης λοιπόν συγκεντρώνει διάφορες ικανότητες και γνώσεις, που απόκτησε έτσι πρακτικά απ' το δασκαλό του και ενεργεί μηχανικά, χωρίς να ξέρη γιατί ενεργεί έτσι. Η τέχνη είναι κάτι στάσιμο, έπειδη ο τεχνίτης αρκείται σ' αυτό που ξέρει, το σέβεται απόλυτα και το θεωρεί σά μια θείκη αποκάλυψη, να πούμε, μά και δεν μπορεί να το εξηγήσει, δεν τολμά να κάνει ένα βήμα πέρα. Πριν από τον Ιπποκράτη π.χ. την Ιατρική την είχαν στα χέρια τους οι γόητες, οι Ιερείς του Ασκληπιού, διάφοροι πρακτικοί, οι γυμναστές κλπ. Ο Ιπποκράτης δεν καταφρόνεσε τίποτα. Έτρεξε παντού, τα έμαθε όλα, μελέτησε ύστερα τον ανθρώπινο οργανισμό και τον άνθρωπο, σαν ένα δν που ζή στη φύσι και έπηρεάζεται από τη φύσι, προσπάθησε να βρή την αιτία του κάθε φαινομένου, την εξακρίβωσε με το πείραμα και, συνδυάζοντας ύστερα με θαυμαστή μεγαλοφυΐα όλα τούτα, κατάφερε να φτάσει σε γενικές αρχές, σε αιώνιες αλήθειες.

Ο Πρύτανης του Έθνικού Πανεπιστημίου κ. Φατερινός, προλογίζοντας μία έκδοσι του Ιπποκράτη, γράφει: «Την μέχρι τοῦδε πολλαπλήν, πολυσχιδή και πολύμορφον Ιατρικὴν κατέστησεν ὁ δαιμόνιος οὗτος ἀνὴρ μίαν ἐνιαίαν και αὐστηρῶς οὐχὶ τέχνην και ἐμπειρίαν, ἀλλὰ καθαράν ἐπιστήμην,

Ο ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ

τοῦτ' αὐτὸ διὰ τοῦ λόγου ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας».

Γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἀνθρώπου ξέρουμε πολὺ λίγα πράγματα δυστυχῶς. Ἐξῆσε φαίνεται περὶ τὸ 460 ἕως 375 π. Χ. καὶ γεννήθηκε στὴν Κῶ· πολλὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του εἶναι Ἀσκληπιάδες, δηλαδὴ ἱερεῖς τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Πέθανε στὴ Λάρισα σὲ ἡλικία 85 χρόνων. Ὅλα τὰ ἄλλα ποὺ ἀναφέρονται γι' αὐτὸν ἀπ' τοὺς βιογράφους του εἶναι θρυλοὶ μονάχα καὶ δείχνουν τὸ σεβασμὸ τῆς ἀρχαιότητος γιὰ τὸν ἥρωα αὐτόν, ποὺ ἀφιέρωσε τὴ ζωὴ του καὶ τὴ μεγαλοφυΐα του γιὰ νὰ εὐεργετήσῃ τὸν ἄνθρωπο.

Ὡς τόσο ἀνάμεσα στοὺς θρύλους αὐτοὺς εἶναι καὶ μερικοὶ ποὺ θίγουν

Ο Ιπποκράτης (μικρογραφία τοῦ ΙΔ' αἰῶνος, κοσμοῦσα χειρόγραφον τῶν ἔργων του).

τὴν ὑπόληψί του. Λέγεται δηλαδὴ πὼς ὁ Ιπποκράτης, ἀφοῦ μελέτησε ὅλα τὰ ἱατρικὰ βιβλία ποὺ ὑπῆρχαν στὸ Ἀσκληπιεῖον τῆς Κῶ, τὰ ἔκαψε ὕστερα γιὰ νὰ μὴν μποροῦν οἱ μεταγενέστεροι νὰ εξακριβώσουν ἀπὸ ποῦ προμηθεύτηκε τόση σοφία καὶ νὰ φαντάζῃ αὐτὸς γιὰ κάτι ὑπεράνθρωπο. Μιὰ τέτοια κατηγορία δὲ στέκει καθόλου στὸ χαρακτῆρα τοῦ Ιπποκράτη.

Λέγεται ἀκόμη πὼς ὁ Ιπποκράτης πρόσφερε μεγάλες ὑπηρεσίες στοὺς Ἀθηναίους στὴν ἐποχὴ τοῦ λοιμοῦ, γιατί πρόσταξε ν' ἀνάψουν μεγάλες φωτιές στὴν πόλι, ἐπειδὴ παρατήρησε πὼς, ὅσοι εἶχαν νὰ κάνουν μετὰ φωτιά, ὅπως π.χ. οἱ χαλκιάδες, δὲν προσβάλλονταν ἀπὸ τὴν ἀρρώστια. Ἀκόμα πρόσταξε νὰ κρεμάσουν παντοῦ στεφάνια καμωμένα μετὰ λουλούδια ποὺ ἔχουν πολὺ δυνατὴ μυρωδιά. Ὡς τόσο ὁ Θουκυδίδης δὲν ἀναφέρει τίποτα σχετικὸ, κι' αὐτὸ πάλι μᾶς κάνει νὰ

πιστέψουμε πὼς καὶ τοῦτο εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πολλὰ παραμῦθια ποὺ ἔπλασαν γύρω ἀπὸ τ' ὄνομά του.

Τὰ ἔργα τοῦ Ιπποκράτη ἄλλοι λένε πὼς εἶναι 53, ἄλλοι 59, κι' ἄλλοι τ' ἀνεβάζουν σὲ 72. Δὲν εἶναι ὁμῶς ὅλα γνήσια δικά του. Μερικὰ ἀπ' αὐτὰ γράφτηκαν ἀπὸ μαθητὲς του, κι' ἄλλα πάλι, φαίνεται, πρὶν ἀπ' αὐτόν. Ἐπειδὴ ὁμῶς τ' ὄνομά του συνδέθηκε τόσο πολὺ μετὰ τὴν Ιατρικὴ, συνέβη τοῦτο, ποὺ δὲν εἶναι ἄλλως τε καὶ μοναδικό, ὅλα τὰ ἱατρικὰ βιβλία δηλαδὴ, ποὺ εἶναι σύμφωνα μετὰ τὸ πνεῦμα τῆς σχολῆς του, νὰ τ' ἀποδίδουν σ' αὐτόν.

Τὰ ἔργα τοῦ Ιπποκράτη ἀφοροῦν ὅλους τοὺς κλάδους τῆς Ιατρικῆς. Τὴν ἐπιστήμην τὴ θεωρεῖ ἱερὴ κι' ἐκεῖνος ποὺ τὴν ἀσκεῖ πρέπει νὰ στολίζεται φυσικὰ μετὰ ἀνάλογες ἀρετές. Ἰδιαιτέρως ὁ γιατρός ποὺ συγκεντρώνει στὰ χέρια τεράστια δύναμι, γιατί σ' αὐτόν καταφεύγουν ὅλοι σὲ στιγμὲς κρίσεως νὰ τοῦ ἐμπιστευθοῦν, τι πολυτιμότερο ἔχουν, τὴν υγεία τους καὶ τὴ ζωὴ τους. Ἡ γνῶσι καὶ ἡ δύναμι ποὺ πηγαίνει ἀπὸ τὴ γνῶσι εἶναι ἐπικίνδυνη ὅταν βρίσκεται στὰ χέρια ἀνθρώπων ποὺ δὲν κανονίζουν τὰ ἔργα τους σύμφωνα μετὰ μιὰ ἀνώτερη ἠθική, μετὰ μιὰ ἀγάπην ποὺ δὲν ἔχει πιά ἀντικείμενό της τὸ φίλο καὶ τὸ συγγενὴ μονάχα καὶ τὸν συμπατριώτη, μά γενικώτερα τὸν ἄνθρωπο.

Θαυμαστὰ εἶναι τὰ παραγγέλματα ποὺ δίνει στοὺς νέους γιατροὺς. Ὁ γιατρός, λέει, πρέπει νὰ εἶναι σεμνός, καλὸς τρόπος, ἀπλός. Τὸ ἐπάγγελμα εἶναι ἅγιο κι' ἔτσι ὁ φθόνος ἀνάμεσα στοὺς συναδέλφους καὶ ἡ φιλοχρηματία εἶναι ἔγκλημα. Δὲν μπορεῖ ὁ καθένας νὰ εἶναι γιατρός. Ξέχωρα ἀπὸ τὴν κλίσιν, χρειάζεται νὰ ἔχη, ἢ νὰ μπορῇ ν' ἀναπτύξῃ μέσα του τὴν ἀνώτερη τοῦτη ἠθική... Τὰ δύο αὐτὰ πράγματα ὁ Ιπποκράτης τὰ θεωρεῖ ἐξ ἴσου ἀπαραίτητα.

Νὰ καὶ ὁ ὅρκος ποὺ πρέπει κατὰ τὸν Ιπποκράτη ὁ νέος γιατρός νὰ δίνει:

«Ὁρκίζομαι στὸ μεγάλο Θεὸ ποὺ βρίσκεται ἀνάμεσα στοὺς ἀθάνατους πὼς δὲ θὰ μολύνω ποτὲ μετὰ ἀρρώστια κανένα οὔτε ξένο οὔτε ντόπιο κάνοντας καταραμένο ἔργο. Οὔτε θὰ με πείσῃ ποτὲ κανεὶς μετὰ χρήματα νὰ βγῶ ἔξω ἀπὸ τὸ χρέος μου καὶ νὰ δώσω σὲ ἄνθρωπο φαρμάκι, ποὺ θὰ τὸν θανατώσῃ» μά καὶ οὔτε θ' ἀνεχθῶ χάριν φιλίας νὰ δοθῇ ἀπὸ ἄλλον. Σηκώνω τὰ καθαρά μου χέρια πρὸς τὸ λαμπρὸ οὐρανὸ καὶ μετὰ τὴν καρδιά καὶ τὴ σκέψιν ἀμόλεπτη ἀπὸ κακία, ὀρκίζομαι νὰ κάνω, ὅτι χρειάζεται γιὰ νὰ ξαναδῇ ὁποῖος καὶ νᾶναι τὴν ποθητὴ του υγείαν».

***

Τέτοια λόγια ἀκούστηκαν τώρα καὶ δούμισιν χιλιάδες χρόνια ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ἑλλήνα γιατροῦ. Καὶ ζοῦν ἀκόμα τὰ λόγια αὐτὰ καὶ θὰ ζοῦν ὅσο ὑπάρχουν ἄνθρωποι ἀπάνω στὴ γῆ.

μ. α.

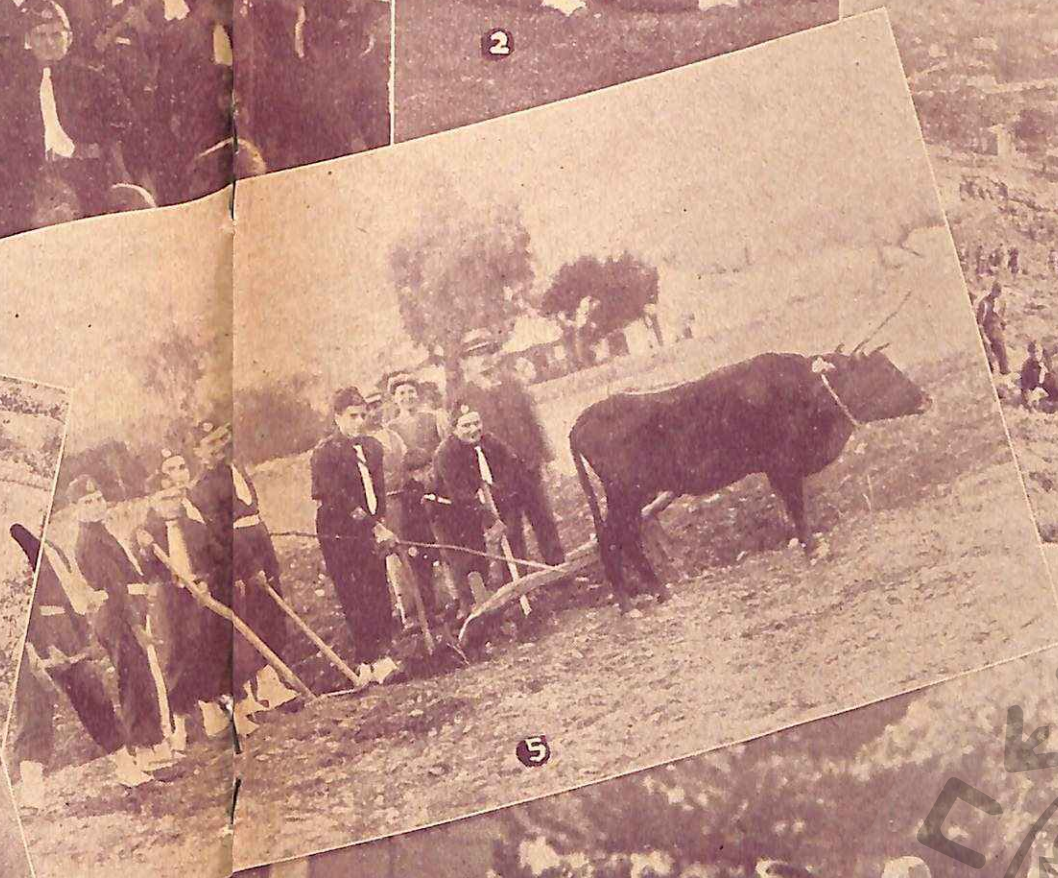
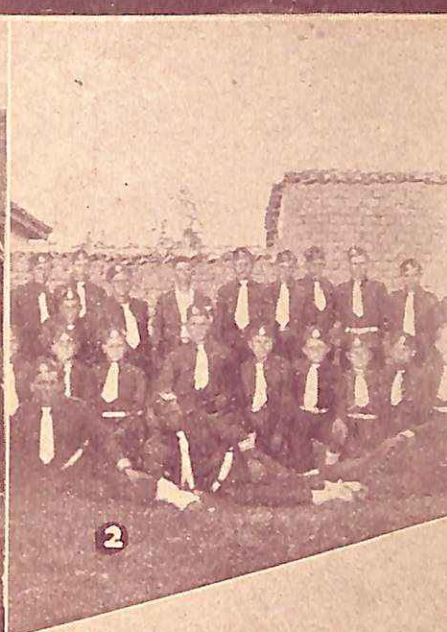

Ἐνα χαρακτηριστικὸ ἐνσταντανέ τριῶν ἀκριτῶν μας τὸ ὁποῖο μᾶς ἐστάλη ἀπὸ τὰ σύνορα μετὰ τὴν ἀκόλουθη σημείωσι: «Στὸ μόνο μας σύντροφο, τὸ ἐκλεκτὸ μας περιοδικό, «Νεολαία». Τρεῖς Ἀκρίτες».

Ἀπὸ τὴν ἐκδρομὴν τῆς Ὑποδιοικήσεως Ἀθηνῶν εἰς Οἶον (Μπογιάντι). Ἡ εἰκὼν μας παρουσιάζει τοὺς Φαλαγγίτας ἀσκουμένους στὸ στήσιμο σκηνῶν.

- 1) Έορτή δειροφυτεύσεως υπό της Ε.Ο.Ν. Κυπαρισσίας.
- 2) Φαλαγγίται Παιδιά Κορινθίας.
- 3) Φαλαγγίτισσαι Προσωπείας Δράμας.
- 4) Καλλιερητική ομάδα Ναυτοπροσκόπων "Υ" δρας επί το έργον.

- 5) Φαλαγγίται Καταπόλων Αμφογού εργαζόμενοι εις το εκεί πρότυπον κτήμα.
- 6) Φαλαγγίται Χίου εις την αναβάσασιν.
- 7) Παρέλασις τμημάτων Ε. Ο. Ν. εις το χωρίον Μαρκόπουλον της Αττικής.
- 8) Από την επέτειον της ίδρύσεως της Ε. Ο. Ν. εις Τρίπολιν.

ΠΡΩΤΗ: Οι Περιφερειακοί Διοικητές Λέσβου και Χίου μετά των επιτελείων των. ΔΕΥΤΕΡΑ: Η δρκωμοσία των εκ της Σχολής έξελεθόντων βαθμοφόρων Ε.Ο.Ν. Αργυροτολίου. ΤΡΙΤΗ: Είς το Ιστορικό Κουγκί. Ο Νομάρχης Θεσπρωτίας μετά του Περ. Διοικητού και Υποδιοικητού Παραμυθιάς έν μέσω Φαλαγγιτών τμήματος Σουλίου.

Το Όπιο των νέων

Τ' ΑΓΝΑΝΤΕΜΑ

Τό λιμάνι της πατρίδας μου έχει γύρω του όλο βράχια. Έκει τό κύμα ξεσπά και ξεθυμώνει.

Σ' ένα άπ' αυτά τά ψηλά βράχια έδλεπες πάντα έκεινά κάθεται μία γρηούλα, άγναντεύοντας την θάλασσα.

Τό σούρουπο κατέβαινε ρίχνοντας μία τελευταία ματιά στον άνοιχτό όρίζοντα, και πήγαινε στην καλύβα της, κοντά στην άκροθαλασσιά, να κοιμηθώ. Πολλές φορές τη μέρα ψηλά έκει στο βράχο κοιτάζοντας την θάλασσα, της ξεφύγανε από τά γέφυρά της μάτια ένα δάκρυ, άλλα κοιτάζε το βάθος γεμάτη έλπίδα. Περιμένει!! Περιμένει χρόνια να ρθώ ένας που δεν έρχόταν, μά ούτε θά έρχόταν!!

Ο ήλιος έπεφτε και ξανάδενε. "Ετσι περνούσαν μέρες και μέρες, χρόνια και χρόνια, κι' ή γρηά περιμένει με μία κρύφια έλπίδα ότι θά έδωγαινε και γι' αυτή κάποια μέρα ο ήλιος της χαράς. Άράγε άρχόταν κάποια μέρα; Κάθε καπνός, κάθε πανί στο βάθος του όριζόντα της φούντωνε μέσα στην ψυχή της μία λέξη. "Μπορεί". Πού ξέρεις καμιά φορά; Κι' έτσι καράβια και καράβια πέρασαν. Μά τίποτα! Κι' ή νύχτα έπεφτε, κάθε φορά στην καρδιά της, άκόμη βαρύτερη.....

Όσοπου ένα σούρουπο δεν την είδα να κατεβαίνει από τά απόκρημνα βράχια!! Τι είχε γίνει; Η θάλασσα, που τόσα κρύβει μέσα της, την είχε πάρει και αυτή. Άνεδαίνοντας μία μέρα στον ψηλό τό βράχο, γλίστρησε κι' έπεσε μέσα στην βαθειά τη θάλασσα.....

Μερικοί βαρκάρηδες πήραν τό πτώμα της και τώσαν στην παρολία. Άκόμα και τώρα μένει εκεί περιμένοντας ν' άρθή εκείνος. Δεν τον βρήκε άράγε;;

Α. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΘΕΑ

Έμπρός στο άκυβερνητο πλοίο, πριν από τέσσερα χρόνια, έπρόβαλε ξαφνικά και στάθηκε άγέρωχη κάποια άγνωστη θεά και ύψωνοντας τό γίγαντιαίο ανάστημά της, έρώναξε μ' όλη τη δύναμη της ζωούγου φώνης της προς τους τρομοκρατημένους και άπροστατέτους έπιβάτες το πλοίο:

"Όχι, τό καράβι σας δεν θά χαθώ μέσα στις τρικυμίες, δεν θά ναυαγήσει έπάνω στους κρυφούς σκοπέλους του τωρινού του δρόμου, θά σας δώσω έναν Κυβερνήτη, έναν άγιο πλοίαρχο, που θά σας οδηγήση μακριά από τους σκοπέλους, στα καθαρά νερά, πέρα από τις φορτούνες, στη γαλήνη, στο λιμάνι της Εύτυχίας και της Δόξης".

Οι έπιβάτες, βλέποντας την πανώρια θεά να ξεπροβάλλει έμπρός τους, με πίστι, ζητούν να

μάθουν τό όνομα του πλοίαρχου που θά τους χαρίσει ή άθάνατη.

Και τ' όνομα άκούσθηκε:

"Ιωάννης Μεταξάς".

Μία μεγάλη ζητωκραυγή κι' ένα δόρυχο "τόν άκολουθούμε" ήταν ή άπάντησι του ταραγμένου πλήθους στα πύρινα, άλλα ζωούγονά λόγια της θεάς.

Τό πλοίο, στην άρχή αιγά-αιγά και κατόπιν γρηγορότερα, άλλαξε δρομολόγιο κάτω από τά στίδαρά χέρια του Κυβερνήτου του, προς τό άγαπημένο του λιμάνι της ήσυχίας, προς τό λιμάνι της εύτυχίας και της δόξης.

Δέν πιστεύω να ρωτά κανείς ποιο ήταν τό πλοίο και ποιοι οι έπιβάτες του, όλοι τό ξέρουμε, ή "Ελλάς", ή Πατρίς μας, έμείς.

Ποιά όμως ήταν ή θεά;

Η 4η Αυγούστου.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΗΝΙΑΔΗΣ

ΠΕΤΑΛΟΥΔΙΤΣΑ

Μέσ' στα λουλούδια του κήπου ξεχωρίζει ένας άνθος. Μοιάζει με τη μαργαρίτα, μά είναι άκόμη πιο ξανθός.

Μ' άσπρολούλουδα ταιριάζει μά έχει πιότερη όμορφιά. Κι' είναι μέσ' στα χορτάρια κεντημένη ζωγραφιά.

Πάω τό χέρι μου ν' άπλώσω να τό κόψω, μά πετάξ. Ήταν μετ' αλυσίδα πεταλούδιτσα με φτερά μεταξωτά.

ΒΑΡΒΑΡΑ Γ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΝΙΚΗ ΜΑΣ ΑΓΚΑΛΙΑΖΕΙ

Είμαστε οι νέοι! Άγκαλιάζουμε με "Εθνική άγάλλισι" τό παρόν. Σφυρηλατούμε άνεξίτηλα στην σφραγίδα των "Εθνικών" και των κοινωνικών μας επιδιώξεων τό μέλλον. Είμαστε άνυπόκλητοι σε πίστι προς όλες τις αιώνες "Εθνικές" μας αξίες και άκατάθλητοι σε ψυχικό δυναμισμό.

Γεμάτοι ένθουσιασμό, αντίκρύζουμε θαρρετά την ζωή και εργαζόμαστε να άνεξάρτησουμε τις ήθικές και τις πνευματικές αξίες στο μεγάλο ύψος τους, δίδοντας έτσι σ' αυτή ένα βαρύτερο νόημα και μία άνώτερη ποιήσι.

Σωσμένοι άπ' τό βάρος, στο όποιο μάς ώθηγούσαν άσφαλώς οι πριν, άπ' την Ιστορική ήμέρα της 4ης Αυγούστου του 1936 καθοδηγητές μας, με την έγκληματική τους διάσπαρσία, βγαλμένοι άπ' τον βορβόρο του πιο χυδαίου

ου όλισμού και βαλμένοι στον δρόμο, που τό διάβα του τό οδηγεί στην πραγματώσι των πιο τρανών Ιδανικών της άνθρωπίνης ζωής, στρέφουμε τά μάτια και την ψυχή μας προς "Εκείνον, που στάθηκε ο σωτήρας μας και ο πραγματικός και σωστός καθοδηγητής μας για να του είπούμε: "Υμνος σ' "Εσέ, που δεν φοθήθηκε κανένα έμπόδιο και καμιά αντίεσθησι κι' άρπαξες στα δυνατό σου χέρια τό πολύτιμο, πλην άκατέργαστο, πετράδι, που λέγεται "Ελληνική νείτη, για να τό δουλέψης και να τό δώσης την όμορφότητά του μορφή!"

Δόξα σ' "Εσέ, που φώτισες με τις ευεργετικές προβολές της ήθικής όμορφιάς χιλιάδες νεανικές ψυχές κι' έδωσες την σταθερή κατεύθυνσι στην τρεμουλιαστή βελόνα της ήθικής πυλίδας του χαρακτήρα των και τις ώπλιες για της ζωής τό άντίκρυσμα τό άφοδο!

Πιστι σ' "Εσέ, που έναρκασες τά μεγαλύτερα Ιδανικά της φυλής μας, σόν άληθινός "Αρχηγός, και με τόν προβόλο στα χέρια έρριξες άπάνω μας πλούσιο "Εθνικό, αιώνιο "Ελληνικό φάος!"— Κι' αυτός είναι ο λόγος, για τόν όποιο σε ακολουθήσαμε. Ναί! Βεληματικά σε ακολουθήσαμε— άς τ' άκούσουν όλοι εκείνοι, που δεν θέλουν να τό πιστέψουν— πρόθυμα κι' όλόψυχα, γιατί τά λόγια σου, και μονάχα αυτά, μίλησαν βαθιά στο έσωτερικό μας και στα κηρύματά σου βρήκαν την άποκρυστάλλωσι και τόν αντίλαλο οι άμορφοποίητες ακόμα Ιδέες μας, προίοντα του άγνού μας ψυχικού κόσμου!

Ύπακοή σ' "Εσέ, που μάς έδωσες δλόκληρη την άκεανώδη πνοή σου κι' άκούραστος πάντοτε έπάνω άπ' τό κεφάλι μας μάς έπιθέλειες και μάς καθοδηγείς στο άριστοτεχνικό χτίσιμο του οικοδομήματος του Τρίτου "Ελληνικού πολιτισμού!"

Φανατικά πιστοί των αιώνων διδαγμάτων, που εξαγγείλε σ' όλόκληρο τον κόσμο ή πεμπτούσια της άρχαίας "Ελληνικής σκέψης, με άφρονικά συντηριασμένη, πλάι στην πίστι αυτή, και την πίστι στην θρησκεία του Ναζωραίου, δίνουμε πρόθυμα κι' άποφασιστικά τόν έαυτόν μας στην όπηρεσία της Πατρίδας, της Κοινωνίας, του άνωτέρου πολιτισμού.

Και καθημερινά βλέπουμε καθαρά ότι άλλαζουμε, βλέπουμε ότι δίνουμε μία καινούργια άχτιδοδόλα μορφή στον έαυτό μας.

Και τό φαινόμενο αυτό είναι, θαρρούμε, τρανό σημάδι ότι ή Νίκη μάς άγκαλιάζει!

ΑΠΟΣΤ. ΣΤ. ΣΚΛΕΙΔΗΣ

Ο ΟΥΡΑΝΟΣ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ

Κατά τόν μήνα 'Ιανουάριον του άρξαμένου έτους θά δύνανται οι φίλοι του ένάστρου ούρανο νά παρακολουθήσουν τά άκόλουθα φαινόμενα.

ΟΥΙΣ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ

Την περίοδον αυτήν, τόν έσπερινόν ούρανόν κοσμοούν οι καλλίτεροι άστερισμοί και οι λαμπρότεροι άστέρες. Εύθως μετά την ένארξιν του λυκόφωτος προς τό ανατολικόν μέρος του όρίζοντος προβάλλεται ο άστερισμός του 'Ωρίωνος με τους τέσσαρας (τετράπλευρον) λαμπρούς άστέρας και με τόν Τελαμώνα εις τό μέσον, που σε πολλές έπαρχίας τόν όνομάζουν σιδηροσίαν.

Όλίγον κατωτέρω λάμπει ο Σείριος (α Μεγάλου Κυνός), που

είναι ο λαμπρότερος έξ όλων των άπλανών άστέρων του ούρανο. Είς τόν άστερισμόν αυτόν ευρίσκεται ο "Ήλιος τόν 'Ιούλιον-Αύγουστον, έξ ού και ή ζέση της περιόδου εκείνης λέγεται κυνικά καύματα. Όλίγον άριστέρα του Σειρίου λάμπει ο Προκύων και βορειότερον φαίνονται και διακρίνονται εύκόλως οι Δίδυμοι (Κάστωρ και Πολυδεύκης). Περι τό Ζένιθ λάμπει ο άστερισμός του 'Ηνιόχου με την λαμπράν και έρυθρωπήν Αίγα, και ο άστερισμός του Ταύρου με τόν ευδιάκριτον Λαμπαδιαν.

ΠΛΑΝΗΤΑΙ

Έκτός όμως των λαμπρών άπλανών έντύπων κάμνουν και 4 άλλοι λαμπροί άστέρες που φωτίζουν προς τό Ν.Δ. μέρος του

ούρανο. Αυτοί είναι πλανήται:

Εύθως μετά την έναρξιν του λυκόφωτος προς Δ. είναι ή 'Αφροδίτη, κοινώς καλουμένη "Εσπερος. Άνωθεν αυτής είναι ο "Άρης, μικρότερος κατά τό μέγεθος. "Επεται ο Ζεύς λαμπρότερος του "Άρεως και εις την πραγματικότητα μεγαλύτερος της Γης κατά 1300 φορές και μετ' αυτόν έρχεται ο Κρόνος που προκαλεί έντύπων έναιρετικήν ο δακτύλιος ή μάλλον οι δακτύλιοι που τόν περιβάλλουν, και οι όποιοι φαίνονται με τό τηλεσκόπιον.

Ο 'Ερμής είναι δύσκολον να παρατηρηθώ κατά τόν μήνα τούτον. Είναι και αυτός έσπερινός άστήρ και περί τό τέλος του μηνός, βλέποντας με προσοχήν προς Ν.Δ., θά ήτο ίσως δυνατόν να παρατηρηθώ.

ΚΟΜΗΤΑΙ

Θά ένθυμούνται οι άναγνώσται της "Νεολαίας" ότι τόν περασμέ-

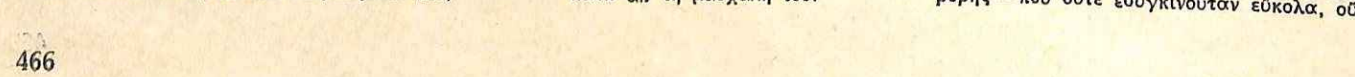
νο χρόνο είχαμε πολλούς κομήτας. Δηλαδή 14 τοιούτους. "Επεριμέναμε 6 και μάς ήλθαν 14, μερικοί τών όποιων ήσαν όρατοί και με τό γυμνό μάτι. Εφέτος οι άστρονόμοι περιμένουν 8 τοιούτους. Πιθανόν όμως να μάς έλθουν και πολλοί άλλοι που δεν τους περιμένουμε, άλλα δεν είναι άπίθανον να έλθουν πολύ ό λίγοι. Πάντως θά πληροφορούμεν έγκαιρώς τους άναγνώστας.

ΕΚΛΕΙΨΕΙΣ

Τό 1940 θά έχωμεν δύο εκλείψεις του 'Ηλίου, άλλα καμμία δεν θά φανή από την Ευρώπη, άρα και από την 'Ελλάδα. Η μία θά γίνη την 7 'Απριλίου, και ή άλλη την 1 'Οκτωβρίου. Σεληνιακαί εκλείψεις θά γίνουν δύο, άλλα τό περίεργον είναι ότι θά είναι άόρατοι από όλον τόν κόσμο. Τούτο είναι φαινόμενον σπάνιον.

Ο ΑΣΤΡΟΝΟΜΟΣ

ἡ δὲ ψυχή σου οὕτως εὐοχκνέουσαν εὐκολα, οὕτως

467

Ο ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ

ΚΑΙ ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΟΣ

Ποιος θα μπορούσε ποτέ να φαντασθή ότι ένας από τους ήρωϊκότερους και σεμνότερους αρχηγούς της Έπαναστάσεως, ο ένδοξος γόνος του Σουλίου Μάρκος Μπότσαρης, ήταν συγγραφέας, και μάλιστα λεξικογράφος!

Και το γεγονός παίρνει τα όρια της εκπλήξεως αν σκεφθώ κανείς ότι ο Μάρκος Μπότσαρης ήταν αγράμματος, όπως ήταν και η πλειονότης των ηρώων που έπαιξαν τον ρόλο του πρωταγωνιστού της Έλληνικής Ελευθερίας. Τό δείχνει καθαρά και η παρατιθεμένη πανομοιότυπος υπογραφή του.

Δεν μπορούσε βέβαια να είναι και καλύτερη με τη λίγη ανάγνωσι και γραφή που είχε διδαχθεί στα παιδικά του χρόνια από τον αγιασμένο καλόγηρο, τον Σαμουήλ, που άργότερα ανατίναξε στον

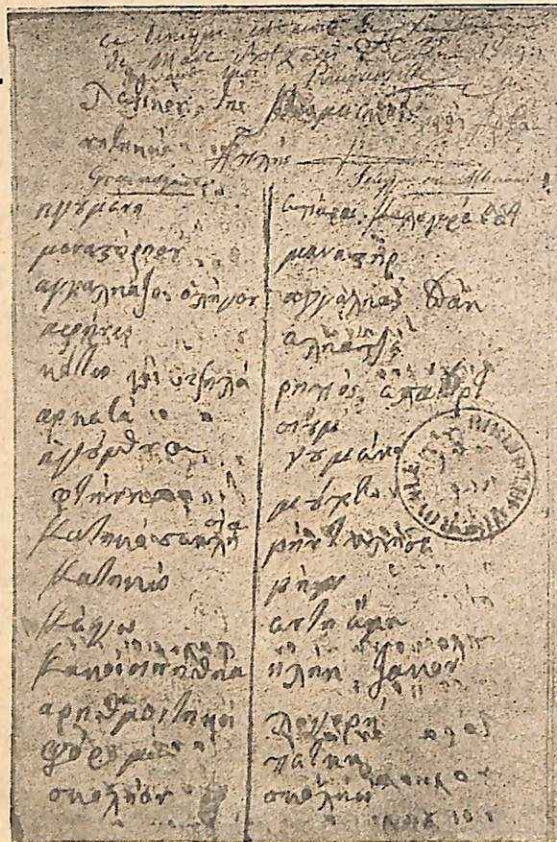
αέρα το Κοδύκι και έγραψε μία από τις ήρωϊκότερες και ένδοξότερες σελίδες του απελευθερωτικού μας αγώνος.

Παιδί ακόμα, δεκατριών περίπου χρονών, ο Μάρκος Μπότσαρης, εκπαιδεύεται με τους δικούς του και καταλοιπούς συμπατριώτες του και καταφεύγει στην Κέρκυρα, για να αποφύγουν τη δουλεία του Άλφιασά.

Εκεί ο Μάρκος Μπότσαρης παρακολουθεί και συντρέχει τον πατέρα του στους μακρότατους αγώνες του κατά του Άλφ. Δίπλα όμως από τον έξοχο και ανδρείο πολεμιστή βαδίζει και σκέπτεται ταυτοχρόνως γενικότερα ο συγγραφέας.

Δεν παραβλέπει τους αδελφικούς δεσμούς που από αιώνων ώδηγησαν εις κοινόν αγώνα Έλληνες και Άλθανούς. Ζητάει να συσφίγξη μ' ένα καθολικότερο τρόπο τους δεσμούς αυτών και αρχίζει, αυτός ο αγράμματος σχεδόν, τη σύνταξι λεξικού «Της Ρωμαϊκής και Άρβανητικής Άπλης» όπως τὸ επιγράφει ο ίδιος.

Τὴν εποχή ακριβῶς εκείνη πέρασε από την Κέρκυρα ο από τοῦ 1805

Πανομοιότυπον τῆς πρώτης σελίδος τοῦ αὐτογράφου λεξικοῦ τοῦ Μάρκου Μπότσαρη

διορισθεὶς γενικός Πρόξενος τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως στὰ Ἰωάννινα Φραγκίσκος Rouquerville. Εἶναι γνωστὴ ἡ δράσις τοῦ φιλέλληνος διπλωμάτου καὶ συγγραφέως τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ὁ ὁποῖος συν-ετέλεσε κατὰ πολὺ εἰς τὴν Δύσιν διὰ νὰ γνωρίσουν καὶ νὰ ἀγαπήσουν τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Rouquerville ἐγνώριζε τοὺς Σουλιώτες καὶ τὸ γενναῖον ἔργον τῆς ἀπελευθερώσεως πού εἶχαν ἀναλάβει καὶ δὲν παρέλειψε κατὰ τὴν ἐκ Κερκύρας διέλευσίν του νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς ἐπιφανεστέρους ἐκ τῶν φυγάδων, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ τὸν Μάρκο Μπότσαρη, τὸν συγγραφέα τοῦ Ἑλληνο-αλβανικοῦ Λεξικοῦ, τὸ ὁποῖον καὶ πῆρε μαζί του, πιθανῶς ἀναλαβὼν τὴν ἐκδόσιν του.

Ἀργότερα, μετὰ 10 χρόνια περίπου, ὁ Rouquerville δωρίζοντας τὸ πολῦτιμον τοῦτο χειρόγραφον εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῶν Παρισίων ἐβεβαίωσεν ἐν υπογράφῃ: «Τὸ Λεξικὸν τοῦτο ἐγράφη διὰ τῆς χειρὸς τοῦ Μάρκου Μπότσαρη ἐν Κερκύρᾳ τῷ 1809 ἐνώπιόν μου».

Τὸ Λεξικὸν εἶναι δίστηλον καὶ χω-

ρίζεται διὰ μιᾶς καθέτου γραμμῆς σὲ κάθε σελίδα. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην στήλην ὑπάρχουν αἱ ἀπλᾶι Ἑλληνικαὶ λέξεις, εἰς δὲ τὴν δευτέραν αἱ ἀντίστοιχοι Ἀλβανικαὶ γραμμέναι μὲ Ἑλληνικὰ στοιχεῖα. Στὴν ἀρχὴ δὲ κάθε σελίδος ἡ ἐπιγραφὴ ΛΕΞΙΚΟΝ ἢ ΛΕΞΙΚΟΝ ΔΙΓΛΩΣΣΟΝ ἢ ΔΙΓΛΩΣΣΟΝ.

Ἡ σημασία τοῦ ἔργου τοῦ Μπότσαρη δὲν εἶναι μόνο φιλολογικὴ. Πολὺ μεγαλύτερη εἶναι ἡ βαρύτης τὴν ὁποῖαν ἔχει τὸ ἀπλὸ αὐτὸ λεξικὸ ἀπὸ ἀπόψεως Ἑθνικῆς.

Ὁ κάθε Σουλιώτης αἰσθανόταν ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον εἶχε μέσα του ἀπὸ ἀπόψεως μορφώσεως, ἔστω καὶ στοιχειώδους, ἦταν Ἑλληνικόν. Ἡ γλῶσσα δὲ αὐτῆς τοῦ ἔθνους, μετὰ τοῦ ὁποῖου ἐπὶ αἰῶνες ὀλοκλήρους εἶχε ζυμωθῇ ὁ Ἀλβανισμός, εἶχε καταστῇ ἡ κρατούσα γλῶσσα τῶν Σουλιωτῶν. Δὲν ἔγραψε λοιπὸν ὁ Μπότσαρης τὸ Λεξικὸν χάριν φιλολογικῆς εὐχαριστήσεως καὶ ἀσχολίας, οὔτε γιὰ νὰ διδάξῃ εἰς τοὺς συμπατριώτας του τὴν Ἑλληνικὴν. Τοῦτο θὰ ἦταν ἄλλως τε περιττὸν γιὰ τοὺς διγλωσσούς Ἑλληνοαλβανούς τῶν Σουλιωτικῶν ὁρέων, οἱ ὁποῖοι, ὅπως καὶ οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἐξελληνισθέντας Ἀλβανούς, εἶχαν μίαν μὲν καὶ τὴν αὐτὴν Ἑθνικὴν ἰδέαν, διπλὴν δὲ γλῶσσαν, θὰ ἔλεγε κανεὶς, ἀπαράλλακτα σὰν τὸ δικέφαλον αἰετὸ τοῦ Βυζαντίου πού εἶχε δύο κεφαλὰς ἀλλὰ σῶμα ἓνα.

Ἄλλος λοιπὸν ἦταν προφανῶς ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἔννοια τοῦ ἐνδόξου προμάχου τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας.

Εἰς τὴν ἀγαπημένην του πατρίδα, τὴν ἀθάνατη Ἑλλάδα, γιὰ τὴν ὁποῖα ἔμελλε νὰ θυσιασθῇ, ἤθελε νὰ παράσῃ τὴς πολῦτι-
μες ὑπηρεσίας του, ὅχι μόνον ὡς στρατιώτης, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς φτωχικῆς του πέννας νὰ παρασκευάσῃ καὶ διαδώσῃ μερικὰς στοιχειώδεις καὶ ἀναγκαῖας γνώσεις τῆς Ἀλβανικῆς εἰς τοὺς Ἑλλήνας μᾶλλον, παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τοὺς Ἀλβανούς, διὰ τὴν μέλλουσαν νικηφόρον συνεννόησιν καὶ σύμπραξιν Ἑλλήνων καὶ Ἀλβανῶν εἰς τὸν Ἑθνικὸν ἀγῶνα.

Κ. Ι. Βέρρ.

ΦΑΝΑΡΙΩΤΑΙ

Ἡ λέξις «Φαναριώτης» πῆρε στοὺς νεωτέρους χρόνους τὴν ἔννοια τοῦ ἀριστοκράτου. Ἀκόμα καὶ τώρα, ὅταν λέμε πῶς ὁ δεῖνα εἶναι «Φαναριώτης», ἐννοοῦμεν ἓνα ἄνθρωπον ἀπὸ εὐγενικὴ γενεὰ καὶ ἀνώτερη κοινωνικὴ τάξι.

Στὴν πραγματικότητα ὅμως «Φαναριώται» ἔκαλοῦντο, μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἀκόμη δὲ καὶ πρὶν, οἱ καίτοι μιᾶς παραθαλασσίας συνοικίας τῆς Πόλεως, τοῦ «Φαναρίου», πού βρισκόταν ἀπέναντι ἀπ' τὸν Τουρκικὸ Ναύσταθμον.

Ἀνθρώποι, κατὰ τὸ πλεῖστον φτωχοὶ, μετῆρχοντο, οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς κοινὰ ἐπαγγέλματα.

Περισσότερους ψαράδες, βαρκάρηδες, παπουτσήδες, ἢ ραφτάδες συναντοῦσε κανεὶς ἐκεῖ, παρὰ δασκάλους ἢ γιατροὺς.

Πῶς ὅμως αὐτὴ ἡ φτωχικὴ καὶ ἀσημὴ συνοικία ἀπέκτησε τέτοια φήμη, ὥστε νὰ θεωρητῇ, ἀργότερα, μιᾶς ἀριστοκρατικῆς γειτονίας;

Ὁ λόγος αὐτῆς τῆς ἐξελίξεως ἴσως φανῇ σὲ πολλοὺς παράξενος, πάντως ὅμως εἶναι ἀληθινός.

Τὴν αἰγλή τῆς τὴν ὀφείλει στὴ νεολαία τῆς.

Εἶναι παρατηρημένο καὶ ἱστορικῶς ἀποδεδειγμένο πῶς μιὰ κοινωνία δὲν μπορεῖ νὰ προοδεύσῃ ἂν ἡ νεολαία τῆς δὲν εἶναι ὑγιὲς καὶ ἀνεπτυγμένη, σύμφωνα μὲ τὰ ἔθνικα ἰδεώδη.

Τὰ παιδιὰ εἶναι οἱ ρίζες ἀπ' τίς ὁ-

ποῖες θὰ ξεπεταχθῇ μιὰ μέρα τὸ ἔθνικὸ σύνολο.

Τὸ Φανὰρι εἶχε τὴν τύχην νὰ φιλοξενῇ τὰ Πατριαρχεῖα καὶ τίς μεγάλες Σχολές, ὅπου ἡ νεολαία τοῦ γένους ἔπαιρνε μιὰ ἐπιμελημένη μόρφωσι. Ἐκτός ἀπ' τὰ ἑλληνικά, κύριον καὶ πρῶτον μάθημα, ἐδιδάσκοντο καὶ δύο ἢ τρεῖς ξένες γλῶσσες, ἰδίως τὴν Γαλλικὴν καὶ Ἱταλικὴν, κατηρτιζόντο δὲ καλὰ στὰ ἐμπορικά.

Τὰ ἐφόδια αὐτὰ ἦταν σπουδαῖα, γιὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνη.

Σὰν ὅμως ἡ Ὑψηλὴ Πύλη πληροφορήθη πῶς ὁ αὐτὴ τῇ φτωχικῇ συνοικίᾳ τῶν μικροεπαγγελματιῶν μπορούσε νὰ βρῇ ἀνθρώπους μορφωμένους καὶ ἠθικοὺς — ἡ ἠθικὴ ἦταν τὸ κύριον στοιχεῖο τῆς ἀντροφῆς — προτίμησε νὰ χρησιμοποιοῖ τὰ παιδιὰ τῶν Φαναριωτῶν.

Στὴν ἀρχὴ ὁ τίτλος τοῦ διερμηνέως ἦταν ἀσημῶτατος, ἰσοδύναμος μὲ τοῦ σημερινοῦ «γραφεῖα».

Τὸ 1669 ὅμως, κατὰ πρότασιν τοῦ τότε «γραμματικοῦ» Παναγιωτάκη, ἡ θέσις ἐγίνε μόνιμη καὶ ἀρχισε νὰ λαμβάνη σημαντικὴ σπουδαιότητα.

Ὁ Παναγιωτάκης ἢ Παναγιώτης, ὅπως τὸν λένε πολλοὶ ἱστορικοὶ, ἦταν ὁ πρῶτος Ἑλλήν μόνιμος διερμηνεὺς τοῦ Διᾶνλου. Ἐξαιρετικὰ μορφωμένος, συγχρόνως δὲ καὶ συγγραφεὺς πολλῶν θρησκευτικῶν βιβλίων, ἐξετίματο ἐξαιρετικὰ ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

Πατριώτης μὲ ὅλη τὴν σημασίαν τῆς λέξεως καὶ πιστὸς ὀρθόδοξος Χριστι-

ανός, ὑπεστήριξε μὲ φανατισμὸ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν.

Τέτοια δὲ ἦταν ἡ ἐκτίμησις πού εἶχαν γι' αὐτὸν οἱ Τούρκοι, ὥστε τοῦ παρεχώρησαν πολλὰ προνόμια, μετὰ τῶν ὁποίων ἓνα σπουδαιότατον: τὸ νὰ τρέφῃ μακρὰ γενεὰ, διάκρισις ἐξαιρετικὴ, γιὰτὶ ἔτσι ἐξωμοιοῦτο μὲ τοὺς Μουσουλμάνους ἀξιωματοῦχους.

Μὲ τὸν καιρὸ ὅμως οἱ διερμηνεῖς ἐπέτυχον καὶ ἄλλας παραχωρήσεις. Ὅπως, λόγου χάριν, νὰ βγαίνουν ἐφιπποὶ σὰν τοὺς Τούρκους τιτλοῦχους καὶ ἄλλα πολλά.

Ὑστερα ἀπὸ χρόνια δὲ ἡ θέσις αὐτὴ ἐξειλιχθῇ σὲ μεγάλῃ περιωπῇ, ἰδίως ἀπ' ὅτου δημιουργήθηκε ὁ θεσμὸς τοῦ Διερμηνέως τοῦ στόλου. Αὐτὸς συνόδευε τὸν ἀρχιναύαρχο τοῦ τουρκικοῦ στόλου ὅταν κατέβαινε στὴ Μεσόγειο, γιὰ νὰ εἰσπράξῃ ἀπὸ τὰ διάφορα τελωνεῖα τῆς Αὐτοκρατορίας τὰς προσόδους τῶν φορολογίων. Ἦτο δὴλ. ἰσοδύναμος μὲ θησαυροφύλακα, γιὰτὶ οἱ εἰσπράξεις ἀνέβαιναν εἰς ἱλιγγιώδη ποσά.

Ὁ τίτλος ὅμως τοῦ Διερμηνέως, σιγά-σιγά ἀρχισε νὰ μὴν εἶναι ἀρκετὸς γιὰ τοὺς Φαναριώτες. Ἡ φιλοδοξία τοὺς εἶχε κεντηθῇ, εἶχαν δὲ καταλάβει πῶς χάρις στὴ μόρφωσί τους μπορούσαν νὰ βασιλεύσουν μέσα στὴ γενικὴ τότε ἀμάθεια.

Οἱ βλέψεις τοὺς στράφηκαν στὶς ἡγεμονίες τῆς Βλαχίας καὶ τῆς Μολδαβίας.

Θέλησαν νὰ γίνουν ἀρχόντες καὶ τὸ κατάρθωσαν χάρις στὴν ἀναμφισβήτητὴ ἀξία τους.

Καὶ ἔτσι βλέπουμε, ἀπὸ ἀσήμους γονεῖς, χάρις στὴ συστηματικὴ παιδαγωγίαν τῆς νεολαίας, δημιουργήθηκαν ἡγεμονικὲς οἰκογένειες.

Β. Ν. Νικολετόπουλος

ΤΟ ΚΩΣΙΜΟ ΤΗΣ ΠΗΤΤΑΣ ΣΤΗΝ Π.Δ.Θ.Π.

Τὸ κέφι ἦταν τὸ χαρακτηριστικὸ τῆς γιορτῆς τῆς Βασιλοπτητῆς στὴν Περιφερειακὴ Διοίκησι Ὡλέων Πρωτεύουσος! Κέφι, χαρά, γέλια!... Οἱ καλεσμένοι βρῆκαν μέσα στὴ θαλπωρὴ τῶν αἰθουσῶν τῆς Διοικήσεως, πού τίς ἔκανε πῶς ζεστὴς ἡ παρουσία τοῦ Ἀρχηγοῦ μας μὲ τὴν κυρία Μεταξά, τὴν ξεκοῦρασι.

Σὲ κάτι τέτοιες περιστάσεις συντροφος τῶν καλεσμένων εἶναι ἡ... ἀνία καὶ ἡ ἀκεφιά!... Στὴν Περιφερειακὴ καὶ οἱ πῶς βλοσυροὶ ἀφήκαν τὸ χαμόγελο καὶ γλυκάνη τὸ πρόσωπό τους καὶ οἱ ἄλλοι ξέσπασαν σὲ γέλια ἀκράτητα!...

Ὁ Ἀρχηγὸς γελοῦσε, γελοῦσε διαρκῶς μὲ τὰ ἀστεῖα τῶν κοριτσιῶν, καὶ ἐνοίωθε καὶ αὐτὸς τὴν ἱκανοποίησιν τῆς ἐπιτυχίας τοῦ μεγάλου τοῦ ἔργου!... Γιατὶ πραγματικὰ ἡ γελαστὴ ἀτμόσφαιρα πού δημιουργήθηκε στὴν γιορτὴ τῆς περασμένης Τρίτης στὴν Περιφερειακὴ Διοίκησι Ὡλέων εἶναι ἀκριβῶς ὅ,τι ἔδωσε τὴ ζωὴ, τὴν αἰσιοδοξίαν στὰ ἄλλοτε μαρμαζωμένα, τὰ κατσούφικα, τὰ ψόφια παιδιὰ τῆς λεγόμενης Ἑλληνικῆς Νεότητος!...

Ἄς εἶναι!... Ἡ γιορτὴ ἀρχισε μὲ τὸν ὕμνο τῆς Νεολαίας καὶ τὰ κάλαντα.

Ὑστερα μπῆκε ὁ Ἅγιος Βασίλειος, πού πίσω ἀπὸ τὴ μάσκα τοῦ κρυδὸταν ἡ δις Τζάβα, ἡ ὁποία ἀπήγγειλε σατυρικοὺς στίχους πού γράφτηκαν τῇ συνεργασίᾳ πολλῶν λογίων τῆς περιφερειακῆς!...

Μεταξὺ ἄλλων εἶπε καὶ ἓνα τετράστιχο, χαρισμένο στὴν κ. Γλυκοφρύδη:

Ἄδικα σῶνεται ἡ καρδούλα σου μικρούλα μου, σὲ βεβαίω στενοχωρίσαι εἰς μάτην τὸν ἔχουμε καλά τὸν ἀντρα σου γιὰ Γλυκοφρύδη

καὶ ὅχι ἀγαπητὴ γιὰ... γλυκομάτην!

Ἀλλὰ ὁ ἅγιος Βασίλειος τὰ ἔψαλε καὶ τῆς κυρίας Περιφερειακῆς:

Τὶς διατάγεις δὲν κρατῇ ἡ Διοικήτριά μας γι' αὐτὸ καὶ ὁ Μπόμπης βόσκειται ὀλημερίς μπροστὰ μας.

Μ' αὐτὰ εἶναι ἀνθρώπινα καὶ τὸν θνητὸν καὶ ἰπρίσια

Μπέλλα, Μπόμπης καὶ Μπέλτσια!...

Στὰ ραντεβού τῆς ἀκρίως μὲ ρολοὶ στὸ χερί σὰς δίνει αἰφνης ραντεβό! τ' ἀπόγευμα στὶς ἑσπάρες

πάτε τὴν περιμένετε ἀπὸ τὸ μεσημέρι καὶ καταφθάνε βιαστικὰ μὲ ὥρα ἐκκοιτιστά! ἰσάρες.

Ἐπίσης παραλαβαίνει καὶ τὸν κύριον Τόγκαν, τὸν διευθυντὴν τῆς ψυχαγωγίας τῆς Περιφερειακῆς καὶ συγγραφέα τοῦ βιβλίου τῶν παιγνιδίων...

Καὶ κατέληξε μὲ τοὺς ἐξῆς στίχους!...

Στὸν ἀρχηγὸ μας εὐχομαι χρόνια πολλά νὰ ζήσῃ καὶ τὸ μεγάλο ἔργο του νὰ ἐξασκοῦσθῃ!

Εἰς τὴν Ε.Ο.Ν. καὶ ὅλ' ἀμορφία καὶ φημ!... τὴν ἑσκούσμεν εὐχόμεσθε νὰ προχωρῇ πάντοτε τιμημένη

στὸ δρόμο πού τῆς ἀνοίξετε ὀδηγῇ τὴν Πατέρα καὶ Ἀγίουστον τὴν ὀλόφωτη καὶ ἀξέχαστη ἡμέρα!...

Ὁ Ἀρχηγὸς ἔκοιμε κατόπιν τὴν πῆττα μὲ τυχερὴ τὴν Α.Β.Υ. τὴν Πριγκίπισσα Φρειδερίκη, εἰς τὴν ὁποῖαν ἔτυχε τὸ χρυσο νόμισμα!...

Μικρὰ κοριτσάκια τραγουδῶσαν μπροστὰ στὸν Ἀρχηγὸ καὶ ἔπειτα ἔγινε δεξίωσις εἰς ἄλλην αἶθουσαν τῆς ὁποίας οἱ τοῖχοι ἦσαν γεμάτοι ἀπὸ γελοιογραφίες, γεμάτες χιούμορ, φρεσκάδα, πνεῦμα καὶ σάτιρα!...

Στοὺς προσκεκλημένους προσεφέρθη συμπάνια μὲ ἐκλεκτοὺς μεζέδες καὶ ὁ Ἀρχηγὸς ἔφυγε ὑπὸ τίς ἐπευφημίας τῶν κοριτσιῶν εὐχαριστημένος.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὰ κορίτσια διαωγάνωσαν καλὰ τὴ γιορτὴ τους. Ἄς εἶναι καλὰ καὶ τοῦ χρόνου!...

Ἕνας θεατῆς

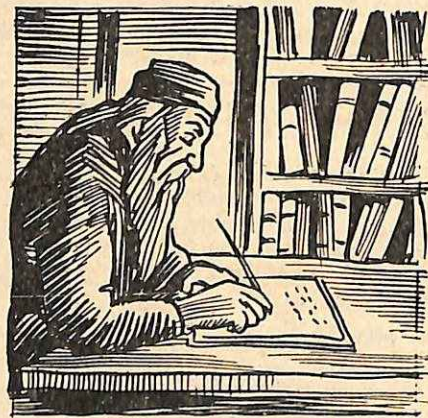
Δέν είναι εύκολο να μιλήσει κανείς για Βιβλιοθήκες των μοναστηρίων, χωρίς να είναι ειδικός. Βιβλιοθήκες που επί ένα αιώνα εξακολουθούσαν να κινούν αμείωτο το φιλέρευνον ενδιαφέρον του Ευρωπαϊκού επιστημονικού κόσμου, που περιλαμβάνουν χιλιάδες χειρόγραφα μαζί με άλλες σπανιότητες άρχεύτες έκδοσεις, και που ή ύλη τους ακόμα καλά-καλά δεν έχει έρευνηθεί. Γιατί αν μετά την ιστορική εξέρευνήσι της από τον καθηγητή του Πανεπιστημίου Σπυρίδωνα Λάμπρο, που θεωρήθηκε σαν ανακάλυψη νέας Πομπηίας, ο ως τότε νομιζόμενος «θαμμένος θησαυρός» χαρακτηρίστηκε οριστικά ως στενά εκκλησιαστικού περιχομένου, και φροῦδα ή έλπίδα πως μπορούσαν να βρεθούν πλέον άγνωστα τυχόν αραχία κείμενα, όμως χίλια δυό ζητήματα επί μέρους και γενικότερα, της 'Ιστορίας του Βυζαντίου, θα μπορούσαν να καθοριστούν, με την πολύτιμη για μας τους μεταγενεστέρους συνήθεια που είχαν οι κάτοχοι τους μοναχίς ν' αναγράφουν άπάνου στά ξωφύλλα, σύγχρονα τους γεγονότα, ανέκδοτα και χρονικά. Δέν θά ξεχάσω ποτέ τη συγκίνησι που με κατέλαβε όταν διάβαζα άπάνου στο ξωφύλλο ενός χειρογράφου της Μονής Βατοπεδίου, την άπλη πληροφορία, που εξέφραζε όλη την κατάληξι που δοκίμασαν οι πατέρες των 'Αγιορείτικων μοναστηρίων και γενικότερα ο 'Ελληνικός κόσμος από την πτώσι της Κωνσταντινουπόλεως: «Αυτή τη στιγμή μάθαμε πως έπεσε ή Πόλις». Ούτε πάλι τη χαρά, όταν πρωτόθρισκα πληροφορίες από χειρόγραφα της Μονής του 'Αγ. Νικάνωρος της Ζαμπόρδας της περιφέρειας Βενιζίων των Γρεβενών για την άγια μορφή του νεομάρτυρος Κοσμά: «1776. 'Ενθύμιον τον καιρόν, όπου βγήκε ένας άσκητης θαυμαστός και άγιος άνθρωπος και δίδαξε τον κόσμο και πολλούς έβαλλε εις θεογνωσίαν και κανείς δέν τον εγνωρίζει από τί μέρος και από τί τόπον, και τό δυομά του Κοσμάς, όλίγον κοντακιανός και μελαχροινός και τά γένια του μαύρα και δασιά» κί' άλλη: «1778. 'Ενθύμιον όπου βγήκεν ένας άσκητης τό όνομά του Κοσμάς μοναχός και έδίδαν όν όλον τον κόσμο». Ο τρόπος του τόσο θαυμαστός όπου ήταν όπου ο κόσμος έτρεμε, και έβαλεν πολλούς και τους έκανε καλόψυχους και γράφω δι' ένθύμιον. 1778. Μαΐου», ή άλλες που μιλούσαν για ιστορικά γεγονότα ή για συμβάντα μετεωρολογικά, με κείνο τον λακωνικό και τόσο γοητευτικό στην παραστατικότητα του λόγο. «1745. Αυτον τον χρόνον έστειψαν τά νερά και λακκώματα και βρύσες και σταμάτησαν οι μύλοι παντού, σ' όλον τον κόσμο και ήταν μεγάλη δυστυχία από άλευρι, και πήγαιναν μία και δύο μέρες εις άλλον τόπον και άλεθαν και πάλιν δέν εύρισκαν. Στην ακρίβεια έφώησαν και τά πρόβατα και τά γίδια και τά άλογα κί' έγώ τά έγραφα δι' ένθύμιον» ή «1754 έγινε άμάχη με τους άγνδες εις τό Γρεβενόν και κάψαν τό Βαρόσι και

ΟΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ

όλο τό κάστρο, και σκοτώθηκαν 190 νομάτοι 'Αρβανιτάδες» ή «εις τον καιρόν από μάλωσαν οι Γεροντάδες με τό Μουλά-Χουσεϊν τον υίο από τον 'Οσμάν-άγά. Και τότε έκάησαν τά 'Ιωάννινα μαζί με τό Δεσπότη και σέθηκαν εις τον κύρ-Πασιά και εις τον Μπραΐμ Μπέη και τους έβγαλαν από τό Ζαπτιλίκι. 1785».

Και μόνον αυτά; 'Εδώ μέσα στά μοναστήρια υπάρχει ύλικό για θεολόγους, για δημοσιονόμους, για φιλόλογους, για γλωσσολόγους, για ιστορικούς, για μουσικούς, για αρχιτέκτονας, για καλλιτέχνες για αισθητικούς. Και όμως μάταια οι ευπαιδευτοί πατέρες των Μοναστηρίων που διεφύλαξαν—από τη στιγμή τουλάχιστο που πήραν συνείδησι της αξίας της—με άπαράμιλλο ζήλο την έννική αυτή παρακαταθήκη, περιμένουν τους 'Ελληνες έπιστημονες και ειδικούς. «'Ερχονται οι Ευρωπαίοι και εργάζονται εις τάς Βιβλιοθήκας μας και οι δικόι μας μεταβαίνουν εις την Ευρώπην και παίρνουν τά ίδια μας» γράφει με παράπονον εις φίλον του ο σοφός Ιατρός, μοναχός 'Αθανάσιος (πρώην Σπυρίδων ο Καμπανός) ο Λαυριώτης. Κί' είναι τό παράπονο όλων των μοναχών που βλέπουν τους Ευρωπαίους να καταφθάνουν κάθε χρόνο και να περισυλλέγουν μέχρι ψιχίου ό,τι αυτοί προώρισαν για τό 'Ε-

θνός. Γιατί εδώ υπάρχει θαμμένος σπόρος για πολλούς θερ' σμούς. 'Ολόκληρο τεχνικό έπιτελείο που θά δούλευε επί χρόνια, μόλις θά μπορούσε να φέρι σέ πέρας τό κολοσσιαίο έργο του. Οι εργασίες αυτές που σκοπό τους θά είχαν να έρευνήσουν έξαντλητικά αυτά τά χριστιανικά και βυζαντινά μουσεία ως παρακαταθήκη, ως παράδοσι και ως ζωή, θά μπορούσαν να φέρουν μιάν άληθινή αναγέννησι στη μέχρι σήμερα παρασιτοόσα 'Ελληνική τέχνη και έπιστήμη. 'Αλλά άς προχωρήσουμε στο θέμα μας.

***

'Η πνευματικώτερη άπασχόλησι ενός θίου θεωρητικού όπως ο μοναχικός, ή-

ταν ανέκαθεν ή άναγνώσις. Δέν είναι λοιπόν καθόλου παράξενο πως μέσα στά μοναστήρια περισσότερο από κάθε άλλο συνεχίστηκε ή παράδοσι των μεγάλων 'Αλεξανδρινών βιβλιοθηκών, όπου διάφορα από παντού συρρέουν χειρόγραφα, στενά εκκλησιαστικής ύλης, για σοβαρές θεολογικές μελέτες ή για πνευματική τέρψι και ψυχική σωτηρία των μοναχών. 'Αλλά κί' αυτές οι ίδιες Βυζαντινές μονές, λόγω της καθιστικής ζωής των μοναχών ένωρίτατα αποθαίνουν σπουδαία κέντρα άντιγραφής. 'Η μεγάλες Λαύρες της Αιγύπτου και της Συρίας μπορούν να υπολογιστούν ως πολυσήμαντες και πρωταρχικές έστίες του Βυζαντινού πολιτισμού, που συντηρούσαν άληθινά εργαστήρια άντιγραφής χειρογράφων και πολλών άλλων ειδών τέχνης. Κατά τους Μεταϊουστινιανούς χρόνους, και κυρίως μετά την 'Αραβική κατάκτησι, οι έκπολιτιστικοί αυτοί πυρήνες μετατοπίζονται προς τη Μ. 'Ασία, με κέντρο την Κωνσταντινούπολι, από την οποία μεταπηδά κατά τον 10ον αιώνα ή ώργανωμένη πλέον αυτή μοναχική δραστηριότης εις τον 'Αθα, ο οποίος ήταν πεπωμένο να γίνη και ή ιερά μέχρι σήμερα του πολιτισμού αυτού κειμηλιοθήκη.

'Ηδη από ένα έγγραφο του 9ου αιώνας αναφέρεται μία μικρά συλλογή χειρογράφων βιβλίων και σέ άλλο της Μονής «Ευλουργού» (1141) μία λίγο μεγαλύτερα. Εύθες άμέσως αρχίζει ο καταρτισμός και ή χρήσις ειδικών βιβλιοθηκών, που ή πρόσδος κί' ο πλουτισμός των σέ χειρόγραφα αυξάνει άδιάκοπα με την πάροδο του καιρού, ως που φάνηκε ή τυπογραφία.

Με την επικράτησι της, όλος αυτός ο με τόσο κόπο συλλεγμένος πλούτος καταντά δύσχρηστος με τον καιρό και εις τό τέλος άχρηστος εις τους πατέρας.

'Εκτεθειμένος λοιπόν στην ύγρασία των κατάκλειστων βιβλιοθηκών των μονών, στις συχνές λόγω της πολυκατοικήσεως πυρκαϊές, κί' ακόμα, άς τό ποούμε, στην άμάθεια των τότε πατέρων, που τον μεταχειρίζονταν όπως ήταν πιά γι' αυτούς ύλη άχρηστη, για τους φούρνους των, την περίφραξι των δυνάμεων τους, για τό ψάρεμα, και άλλες ακόμα πιο παράξενες βιωτικές τους ανάγκες, κατά δέ τους σκοτεινούς χρόνους και τη φιλοχρηματία των μοναχών υπέστη τρομακτικές καταστροφές και απώλειες που δέν μπορούν καν να υπολογισθούν. Μονάχα στη Συνοδική βιβλιοθήκη της Μόσχας είναι εξακριβωμένο πως υπάρχουν περί τους 500 χειρογράφους 'Αγιορείτικους κώδικες, κί' είναι γνωστό πως ο Κώρζον διηγείται, κυνικάτα, την καλή φουνισιά που έκανε από πολυτίμους άγιορείτικους κώδικες, καθώς και την κατάστασι εις την όποιαν βρήκε τις περισσότερες βιβλιοθήκες ο Λάμπρος, ο όποιος μεγάλως συνέτεινε για τη φροντίδα και έπιμέλεια που δείξαν

(Συνέχεια στή σελίδα 480)

Από τά παλιά χρόνια ως σήμερα

Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ

Ο σημερινός πόλεμος έδωσε πλατύτερη δράσι στη γυναίκα. 'Αγγλίδες, Γερμανίδες, Γαλλίδες, Φινλανδές και στους πρώτους μήνες του πολέμου και Πολωνέζες, προσέφεραν και προσφέρουν υπηρεσίες, που μπορούν περιφημα να ίσοζυγίσουν, με τις υπηρεσίες των μαχομένων στρατών. 'Ως τά προχθές ακόμα ξεύραμε, ότι οι γυναίκες μόνο ως νοσοκόμες μπορούνε να χρησιμεύσουν στον πόλεμο, σκορπώντας με τις υγειονομικές φροντίδες τους και με τό τρυφερό χαμόγελο της καλωσύνης τους, τό βάλαμο της παρηγορίας σ' εκείνους, που πληγώθηκαν για την τιμή της πατρίδος. Μά αν ρίξωμε μία ματιά στά παλαιότερα χρόνια της ιστορίας της ανθρωπότητος, βλέπουμε πως και τότε οι γυναίκες πολεμούσαν σαν άνδρες και χρειάστηκε να επικρατήσουν συνήθειες και έθιμα, όχι τόσο ευνοϊκά, για τη δράσι της γυναίκας, για να την περιορίσουν, για να πνίξουνε κάθε πρωτοθυουλία της, κάθε ώραϊον και ευγενικό ήρωισμόν της... Ποιος δέν θά θυμάται από την ιστορία τη δράσι της 'Αρτεμισίας, στην έν Σαλαμίνα ναυμαχία, ποιος μπορεί ποτέ να ξεχάση τη δράσι της Μπουμπουλίνας και της Τζαβέλλαινας και τόσοων άλλων ήρωϊκών γυναικών της νεωτέρας έλληνικής ιστορίας; Ποιος δέν θά έτυχε να θαυμάση τά κατορθώματα και την πολύτιμη συμβολή της 'Ιωάννας Ντ' 'Αρκ στη Γαλλία, τον καιρό που ή Γαλλία έπολεμούσεν; 'Αργότερα ή δράσι της γυναίκας στον πόλεμο περιωρίστηκε στά νοσοκομειακά καθήκοντα μόνο.

Στην αρχαία εποχή έξ άλλου, μοναδικό παράδειγμα νοσοκομειακής περιθαλψέως από μία γυναίκα αναφέρεται από τον 'Ομηρο, στην «Ιλιάδα» (Ε. 381). Διηγείται εκεί ο 'Ομηρος ότι ή θεά της άμορφιάς ή 'Αφροδίτη, θέλοντας να σώση τό παιδί της τον Αινείαν, που τον κατεδίωκεν ο Διομήδης δέν έσκέπασε με τό πέπλο της και τον άπομάκρυνε από τό πεδίο της μάχης.

Η ΓΡΙΠΗ

(Συνέχεια έκ του προηγουμένου)

'Ιδιαιτέρως δέ αγαπά τις άμυγδαλές, τους πνεύμονας και τον έντερικόν σωλήνα, χωρίς, έννοείται, να άφήση ήσυχο και κανένα άλλο όργανο. 'Ας μη μάς φαίνεται λοιπόν παράξενο όταν άκούμε, γριππώδης έγκεφαλίτις, γριππώδης ένδοκαρδίτις, νεφρίτις, διότι τά έλεεινά αυτά μικρόβια έγκαθίστανται στά όργανα αυτά και δημιουργούν τάς επικινδύνους επιπλοκάς που αυξάνουν τους θανάτους έκ γρίπης. 'Η γρίπη μεταδίδεται έκ ανθρώπου εις άνθρωπον με την άμιλία, τό πτάρνισμα και τον βήχα και

Σε μία στιγμή όμως ή 'Αφροδίτη έπληγώθηκε στην παλάμη από τό δόρυ του Διομήδη, που προωριζότανε για τον Αινεία. 'Η 'Ιρις τότε ανέλαβε τό έργο της νοσοκόμου-τραυματιοφρέως. Καί άφου έδανείσθηκε από τον 'Αρη τό άρμα του, μετέφερε την 'Αφροδίτη στον 'Ολυμπο, όπου ή μητέρα της ή Διώνη της έπλυνε και της επέδεσε τό τραύμα.

***

'Αργότερα στον μεσαίωνα, βλέπομε τις πυργοδέσποινες να σχίζουν τις πο-

Οι Φαλαγγίτισσες άσκούνται κανονικά εις τά όπλα του πολέμου.

λυτελείς τουαλέττες τους, για να έπιδέσουν τραύματα των ίπποτών, που έπληγώνονταν κατά τις μονομαχίες. Στην πατρίδα μας, όταν στά 1877 ήταν να γίνει έπιστράτευσι, ή Βασίλισσα 'Ολγα ανέλαβε την προεδρία του συσταθέντος τότε στην 'Ελλάδα 'Ερυθρού Σταυρού και άμέσως πολλές 'Ελληνίδες έτρεξαν να έγγραφούν μέλη, για να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους, προς περιθαλψιν των τραυματιών.

όχι όπως νομίζουν με τον άέρα. 'Επίσης ή γρίπη προσβάλλει εύκολώτερα τους αδυνάτους και μικρούς οργανισμούς.

'Ο καλλίτερος λοιπόν τρόπος προφυλάξεως από της γρίπης είναι ή άποφυγή συνωστισμών, των άσθενών και ή τόνωσις του οργανισμού με άφθονη και θρεπτική τροφή. Τά άλλα μέσα, που μεταχειρίζονται ως προληπτικά της γρίπης, μαντόλ, κάφουρα κλπ., είναι άχρηστα και μάς θυμίζουν τον μεσαίωνα, που τά περιέργα και άστεία προληπτικά μέσα έναντίον της γρίπης έδωσαν άφορη νά γίνουν τά ώραιότερα ευφυολογήματα και γελοιογραφία.

Τό μικρόβιο της γρίπης δέν έχει άνακαλυφθή ακόμη παρ' όλας τάς προσπάθειάς των έρευνήτων. Τοτό όμως άς μη φαίνεται παράξενο, όπως και για του καρκίνου κ. ά., διότι δέν

'Επίσης στην έπιστράτευσι του 1886, πολλές 'Ελληνίδες έσπευσαν να δηλώσουν ότι ήταν πρόθυμες ν' αναλάβουν τό έργο της περιθαλψέως των τραυματιών του πολέμου.

Κατά τους πολέμους όμως του 1912 και 1913 και στους κατοπινούς πολέμους, οι 'Ελληνίδες έφάνησαν άντάξιες των γενναίων προγόνων τους, αποδείχνοντας ότι θερμάνει τά στήθη τους ο ίδιος πατριωτισμός, που έθέρμαινε και τις καρδιές των αρχαίων Σπαρτιατιδών.

***

Στον σημερινόν πόλεμο ή δράσις της γυναίκας είναι περισσότερο άποδοτική. 'Ο γυναικείος βοηθητικός στρατός δέν χρησιμεύει σήμερα μόνον στην υγειονομική υπηρεσία, αλλά άντικαθιστά στά δημόσια και δημοτικά γραφεία, στά πολεμικά εργοστάσια και στίς στρατιωτικές ακόμα υπηρεσίες τον μαχομένο πληθυσμό της έμπόλεμης χώρας. 'Ετσι, χάρις στην πλατύτερη δράσι της γυναίκας, οι στρατοί δέν στερούνται ενός μεγάλου άριθμού πολεμιστών, όπως συνέβαιναν άλλοτε, όταν οι έπίστρατοι ήταν υποχρεωμένοι να παραμένουν στά διάφορα γραφεία, τηλεγραφεία, ταχυδρομεία, σιδηροδρομικά έταιρεία και στίς βοηθητικές ακόμα υπηρεσίες του στρατού. 'Ολους αυτούς μάλιστα, που έμεναν μακριά από τη ζώνη των πολεμικών έπιχειρήσεων, τους έλεγαν παλαιότερα περιφρονητικά: κουραμπιέδες. Με τη σημερινή πολεμική δράσι της όμως ή γυναίκα κατήργησε τους κουραμπιέδες του στρατού και με την άφοσίωσι της στο ιερό καθήκον της πατρίδος, απέσπασε την ευγνωμοσύνη της χώρας της. Οι έπερχόμενες γενεές θά θυμούνται μ' εύλάβεια τη δράσι τους και θά την τοποθετούν κοντά στη δράσι εκείνων που πασχίσαν για τη δόξα και την τιμή της πατρίδος.

'Αδ. Παπαδήμας

υπάρχει δυσκολώτερο πράγμα στην ιατρική από την ανακάλυψι των μικροβίων. Για να βρεθή πρέπει να χρωματισθή καταλλήλως, ώστε να ξεχωρίζη στο μικροσκόπιο, αλλά πως; Δέν έβοθήσθη άκόμη ή τύχη, διότι περί τύχης πρόκειται, άφου τά περισσότερα μικρόβια άνεκαλύφθησαν τυχαίως. 'Επειτα πολλά μικρόβια είναι έξαιρετικά μικρά, ώστε δέν φαίνονται διά συνήθους μικροσκοπίου, όνομάζονται δέ αυτά διηθητός ίός. Φαίνεται λοιπόν ότι αυτά τό μικρόβιο της γρίπης υπάγεται σ' αυτή την κατηγορία. 'Αφου λοιπόν δέν έξέρουμε ποιά είναι τό μικρόβιο της γρίπης, πως να έξέρωμε και τό φάρμακό; 'Ιδού λοιπόν γιατί συνιστάμε για τό συνάχη μαντήλια και μόνον μαντήλια. Στο έπόμενο θά μιλήσωμε για τάς διαφόρους μορφάς της γρίπης.

Γ. Μπαμπούρης
Παιδιάτρος

Για να μαθαίνετε

Ακροστιχίς.

Τά άρχικά γράμματα τών κάτωθι ζητούμενων λέξεων, αποτελούν πόλιν τής 'Ελλάδος:

1) Μούσα, 2) Ποταμός τής Γερμανίας, 3) 'Όρη τής 'Ασίας, 4) Νήσος του Σαρωνικού, 5) 'Όρος τής Βαλκανικής, 6) Νομός τής Ν. 'Ελλάδος, 7) 'Ιερά πόλις, 8) Νήσος τών Κυκλάδων.

Μ. Κ. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ

Αίνιγμα

'Από πόλι τής 'Ελλάδος άν πετάξης ένα γράμμα όργανο ευρίσματος θά προβάλη έν τώ άμα.

Ν. Α. ΞΟΥΡΑΦΑΣ

Κρυπτογραφικόν.

12345671894 = Ποιητής
3456231 = 'Επιστήμη
6268594 = Ποταμός
6271864 = 'Απώλεσε κάτι πολύτιμον.

1234564 = Πολύ καλός
34564 = 'Υπάρχει στα πλοία

1831 = Πληθίς
921 = Θεά

Γ. Γ. ΚΑΡΚΑΝΗΣ

Μαγική εικών

—Τό μεσημέρι μέ τήν καμπάνα νάρθης στό σπίτι νά φάμε μαζί 'Αντιγόνη. Θά σου έχω και κάτι έκτακτο.

—Τί;
—Τό φρούτο που σου είπα.

ΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚ. ΑΣΚΗΣΕΙΣ

'Από τής 1ης Φεβρουαρίου γίνονται δεκτά πνευματικά άσκήσεις άνευ περιορισμού. Οί άναγνώστες μας μπορούν νά μας στέλνουν άκροστιχίδας, κρυπτογραφικά και γενικά, πάσης φύσεως πνευματικές άσκήσεις, έχοντας ύπ όψιν των τά έξης:

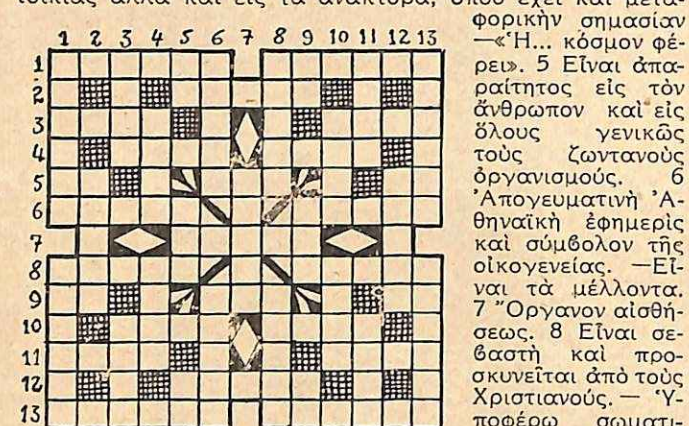
1) Αί άσκήσεις πρέπει νά είναι λίγαι και διαφόρων ειδών. Νά αποφεύγονται τά τρίγωνα, τά τετράγωνα, οί άστέρες και γενικά τά σχήματα.

2) Αί λύσεις πρέπει νά γράφονται καθαρά, κάτω ή δεξιά από τά άσκήσεις. Μη γράφετε ποτέ από τάς δύο όψεις του χαρτιού.

Τά σταυρόλεξα έξ άλλου, πρέπει νά είναι τετράγωνα, μέ λίγα μαύρα τετραγώνια και αυτά σκοπισμένα, κατά προτίμηση μέγεθος 9x9, 10x10, 11x11. Αί λύσεις θά γράφονται μέ μολύδι, επάνω στο σταυρόλεξο.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ

'Οριζοντίως: 1 Χρόνος ρήματος. 3. Διεξάγεται εις δύο σημεία τής Εύρώπης. 4 'Υπάρχει εις τάς λαϊκάς κατοικίας αλλά και εις τά άνάκτορα, όπου έχει και μεταφορικήν σημασίαν.

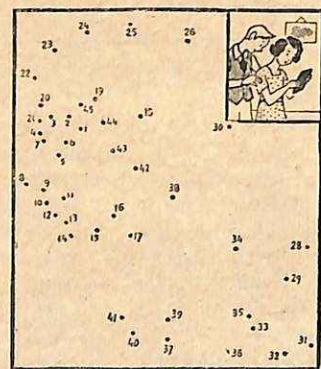

χικώς. 9 Είναι ως επί τό πλείστον άνάλατος... 11 Τά μη δυνάμενα νά άποχωρισθουν, τά συνδεδεμένα άρρήκτως μεταξύ των.

Καθ'έτως: 1 Τοποθετείται εις τά παράθυρα. 3 'Αποτελεί τό κέντρον τής κινήσεως των πόλεων και μάλιστα των χωριών. 4 Πικρόν χόρτον. — Δέν είναι παιδι ούτε γυναίκα... 5 Ποταμός τής Εύρώπης, διαρρέων πολλά κράτη. 6 Είναι ή ανδρεία, ό σεβασμός, ή φιλαλήθεια, ή εργατικότητα και κάθε τι άλλο. — Προσπαθεί νά την επιτύχη ό ιατρός (όνομ.). 7 Τίτλος 'Αθλησσανού φυλάρχου. 8 'Ομοίων διαστάσεων. — Πίνονται... 9 Μέταλλον τό όποιον χρησιμοποιείται εύρέως εις τήν βιομηχανίαν. 11 Είναι άπαραίτητος εις τόν στρατιώτην, αλλά και εις κάθε πολίτην. Εις ατήν υπεβάλλοντο οί άρχαίοι Σπαρτιάται, από πολύ μικράν ηλικίαν.

Δ. Ξ. ΓΕΡΜΑΝΙΤΗΣ

'Η εικών.

'Ο Κωστάκης και ή Μαρία έβλεπαν ένα ώραίο θι-βλίό μέ εικόνες. Σε μία σε-λίδα παρατήρησαν μία ώραία εικόνα, από τήν όποία μπο-ρείτε νά βρής και σεΐς.

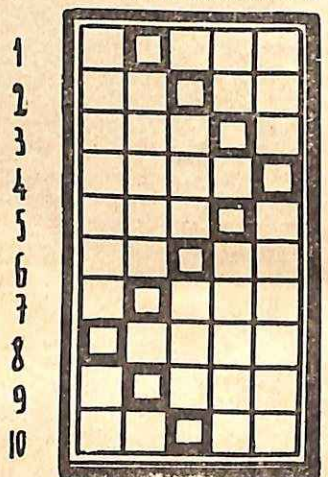
Γιά νά επιτύχετε δέν έ-χετε παρά νά ενώσετε μέ τό μολύδι σας τίς κουκίδες του σχεδίου, από τόν άριθμό 1 μέχρι του 45. 'Εξαι-ρετικώς, όταν φθάσετε στο 26 θά τραβήξετε γραμμή στο 28 και έπειτα συνέχεια στους άλλους αριθμούς.

Δικτυωτόν.

'Οριζοντίως: 1) Στή θάλασσα είναι λευκός, 2) Γέλασμα, 3) Μέ ατήν άνεβαίνουμε στο σπίτι μας, 4) Θεά τής Σοφίας, 5) Γίνεται στα δικαστήρια και δίδεται στα σχολεία και στην Ε. Ο. Ν., 6) 'Αφθονεί εις τούς πόλους..., 7) 'Υμνος, έπαινος, 8) Τό φαίνόμενον που λυώνει ό πάγος, όταν είναι ζέστη, 9) Φωτιστική ύλη.

Διαγωνίως, εις τά τονιαμένα τετραγωνίδια: 'Ενσαρκώνει τάς έλπίδας του Νέου Κράτους.

Μ. Ε. ΜΑΤΣΑΚΗΣ

Πλήρη ενθυμία

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

'Η μητέρα: Τοτό, δέν ντρέ-πεσαι νά μη διαβάξης; Δέ βλέ-πεις τά ελαφράκια σου; 'Η θεά σου δέν τούς είπε ποτέ νά διαβά-σουν.

'Ο Τάκης: Βλέπεις; Κάν'το λοιπόν και σύ.

ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ

—Πατέρα γιατί ένώ είμαι με-γαλύτερος από τό Νίκο, έχω τά γενεθλιά μου ύστερα άπ' αυτόν, που είναι μικρότερος;
—Γιατί ύστερα;
—Βέβαια, ό Νίκος τό Μάη και γώ τόν 'Οκτώβριο!...

ΑΠΟΡΙΑ.

'Ο μικρός Τάσος, άκούοντας πώς τό τελευταίο βαγόνι του τράνου είναι επικίνδυνο στις έκ-τροχιάσεις, έρωτά.
—Γιατί τό βάζουν λοιπόν;

ΣΥ ΕΙΠΑΣ...

— Δέ μου λές, Μάριε, ποιά εί-ναι ή πρωτεύουσα τής Τουρκίας;
—Μά τόσο πρμα δέν έρείς καυμένη; Τόν πρώτο βλάκα που θά ρωτάσεις θά σου τ'έλεγε.
—Μά γι' αυτό κι' έγώ ρώ-τησα σένα!

ΣΑΦΗΣ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

—Πού κάθεται, Πέτρο;
—Στο άδελφού μου.
—Κι' ό άδελφός σου;
—Μαζί μου.
—Κι' οί δύο σας;
—Μαζί!

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ

'Ο Νίκος χτυπάει τό γαΐδαρό του.
—Τί τόν χτυπάς έτσι; τόν πα-ρατηρεί κάποιος.
Κι' έκρίνουν:
—Σέ παρακαλώ νά μην έπεμ-θαίνης στα οικογενειακά μου!

ΤΟ ΟΝΟΜΑ...

'Ο Παύλος πήγε για πρώτη φορά στο σχολείο.
—Και πώς λέγεται ό δάσκα-λός σου; τόν έρωτούν.
—Κύριος! άπαντά ό Παύλος.

ΤΟ ΓΙΑΤΙ...

Μιλούν για τούς δρόμους τών 'Αθηνών:
—Γιατί λέγεται Λεωφόρος Συγγρού;
—Γιατί στη λεωφόρο αυτή γι-νονται πολλές συγκρού...σεις!

Δυσκολεύονται

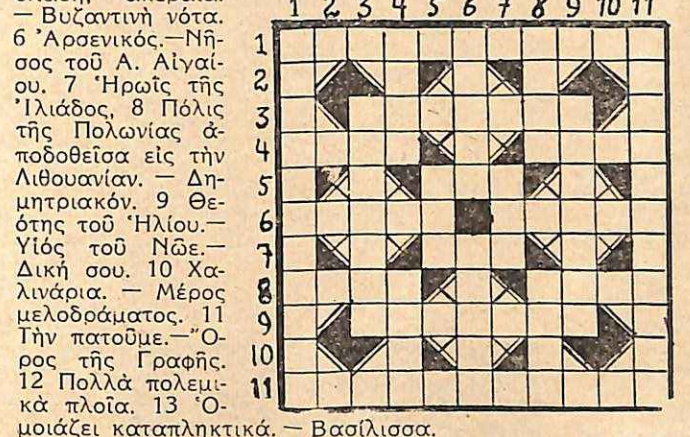
Συναρμολόγησις.

'Αντιγράψατε τά μέρη του σχεδίου μέ διαφανές χαρτί, μαυρίσατέ τα και έ-πειτα κόψτε τα μέ τό ψα-λίδι. 'Εάν τά συναρμολογή-σετε καταλλήλως, θά πα-ρουσιασθή ή εικόνα που φαίνεται άνω δεξιά. Μέ τήν διαφοράν ότι ή εικόνα θά είναι λευκή. 'Η συναρμολό-γησις θά γίνη δηλαδή κατά τοιοϋτον τρόπον, ώστε νά σχηματισθή στή μέση ένα κενό, τό όποιον θά όμοιά-ζη μέ τήν άνω δεξιά εικόνα.

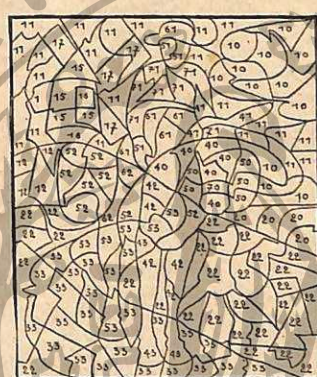
ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ

'Οριζοντίως: 1 'Ιερά πόλις τών Μουσουλμάνων. — 'Εορτάζει τήν 25ην Νοεμβρίου. 2 Πτωχά. 3 'Ο... του ποταμού. —'Ομοιοκαταληξία, 4 Τό φορούν οί γυναίκες στην πλάτη τους. — Μήνας (δημ.). 5 Μικρά νήσος (αίτ.) — 'Α-θλαστή, άκέραια. — Βυζαντινή νότα. 6 'Αρσενικός. — Νή-σος του Α. Αιγαίου. 7 'Ηρωίς τής 'Ιλιάδος, 8 Πόλις τής Πολωνίας άποδοθείσα εις τήν Λιθουανίαν. — Δη-μητριακόν. 9 Θε-ότης του 'Ηλίου. — Υίός του Νώε. — Δική σου. 10 Χα-λινάριον. — Μέρος μελοδράματος. 11 Τήν πατοϋμε. —'Ο-ρος τής Γραφής. 12 Πολλά πολεμι-κά πλοία. 13 'Ο-μοιάζει καταπληκτικά. — Βασίλισσα.

Καθ'έτως: 1 Γυναικείον όνομα (δημ.). — Χαρακτη-ρίζεται από τό κόχλασμα του νερού. 2 'Ητο ή Θεά 'Α-φροδίτη. 3 Είδος δένδρου χρησιμοποιούμενον εις τήν επι-πλοποιαν. — Καρφί. 4 'Επαρχία και κομόπολις τής Κε-φαλληνίας. — 'Η ανάδοχος (δημ.). 5 Μόριον τής υποτακτι-κής. — Καινά. — Προτάσσεται του όρκου (δημ.). 6 Δέν έ-χει παιδιά (καθαρ.). — Τροφή των ζώων. 7 'Οστούν του ανθρώπινου σώματος. 8 'Αμαρτία (δημ.). — Τά τείχη των 'Αρχ. 'Αθηνών. 9 Δύο όμοια φωνήεντα. — Καταστρεπτικόν διά τά ένδύματα έντομον. — 'Υποθετικόν. 10 Μέρος του λόγου. — 'Αγγελιαφόρος των Θεών. 11 Γένος πτηνών τά όποια έθεωρούντο ιερά από τούς άρχαίους Αίγυπτους. — 'Ηρως του 'Ομήρου. 12 Είναι σωματικός και ψυχικός. 13 Πολύτιμος λίθος. — 'Εχει και ή Ε.Ο.Ν. τό ίδιόν της (πληθ.).

Χρωματίσατε.

ΠΩΣ ΤΟ ΕΓΓΩΡΙΖΕ:

—Γιατρέ, που είναι τό σηκότι μου;
—Γιατί μέ ρωτάς;
—Γιατί μέ πονά...

Παιδικόν πνεύμα.

Στό έστιάτοριο:
—'Ακόμα, παιδί μου, αυ-τά τά παϊδάκια; Μιά ώρα τά περιμένω!
—'Αλήθεια; Τί γρήγορα που περνά ή ώρα!

'Ο άρρωστος, στο χει-ροϋργο:
—Είναι δύσκολη αυτή ή έγχείρησις, γιατρέ;

—Γιά σας διόλου. Θά σας κοιμήσω και δέν θά αισθαν-θήτε τίποτα. 'Ενώ για μέ-να...
—Τί;
—'Εγώ θά ζω σε μία δι-αρκή άγωνία, γιατί αυτή ή έγχείρησις άποτυγχάνει 99 τοίς έκατόν.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

'Η Μαρία γράφει στην Κατίνα:
«Δέν σου γράφω πολλά, γιατί πρέπει νά μελετήσω. Αύριο μέ περιμένουν δύο διαγωνισμοί».

'Η Κατίνα στη Μαρία:
«...Και καλή επιτυχία στους δύο διαγωνισμούς που σε περιμέ-νουν αύριο».

Ποικίλη άκροστιχίς.

Τό 1ον γράμμα τής πρώ-της λέξεως, τό 2ον τής δευ-τέρας, τό 3ον τής τρίτης κ. ο. κ., αποτελούν όνομα ή-ρωος, ό όποιος θά μείνη αιώνια εις τάς ψυχάς των 'Ελλήνων.

1) Πόλις τής Πελοποννή-σου, 2) Δέν είναι πόλις, 3) Κάνει δροσερό νερό, 4) Κά-τοικος 'Ασιατικού Κράτους, τό όποιον έπολέμησε κατά τήν αρχαιότητα μέ τήν 'Ελ-λάδα, 5) 'Ο υίός του 'Α-γαμέμνωνος, 6) Περίφημος 'Ελλην ποιητής, 7) Δια-σχίζει τάς έρήμους, 8) Πο-λεμά, 9) Συνήθως είναι θε-ατρική, 10) 'Απαραίτητος εις τάς μαδιότας, 11) Χώ-ρα τής 'Ελλάδος, 12) 'Η-ρωας του 1821.

Μ. Ε. ΜΑΤΣΑΚΗΣ

Τρίγωνον.

***** 1η σειρά: Πε-ρίφημος άθλη-τής. 2α σειρά: Μωρία, 3η σει-ρά: 'Ανάδοχος (δημ.). 4η σει-ρά: Ν ή σ ο ς * * * * *

των Κυκλά-δων. 5η σειρά: Ούτε όλιγώ-τερος, ούτε περισσότερος. 6η σειρά: Γένος έντόμων τής οικογενείας των Κισι-δών. 7η σειρά: Δύο όμοια φωνήεντα. 8η σειρά: Σύμ-φωνόν.

Χ.

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 14ου ΦΥΛΛΟΥ

'Ακροστιχίς: Γερμανία, (Γρανικός, 'Ελλάς, Ρήμα, Μάντι-κας, άρτος, Νορθηγία, 'Ιόνιον, 'Αργος). Αίνιγμα: Εύρωτας (εϋ-ρο-τας). Μαγ. Εικών: Κότα (ΚοΚΟ-ΤΑ κη). Κρυ-πτογραφικόν: Λαδύρινθος, 'Αθανάσιος, βάρος, βαρύς, νοθε, σάβανον, Σάββας, άδως, Συρία, 'Ασσυρία, λύρα, αίνος, Σάρρα. 'Ασθήρ: Κέφαλος, Στράβων, Πάραλος, 'Αλσασία. Ναι ή 'Ο-χι; 1 Ναι, 2, 3 'Οχι. Τετρα-γώνιον: 'Αλας, λάδι, άδήν, Σινά. Μαγικά Εικόνες: 'Ο χορευτής φαίνεται εις τό άνω δεξιά μέρος τής εικόνας. 'Η άπο-κρυβήσας, στη ρίζα του δένδρου, άν άναποδογυρίσετε τήν εικόνα. Γνωρίζετε: 1300, ό Παπα-γεωργίου, στο Νόμο Σεργών. Σταυρόλεξον: 'Οριζοντίως 1 άρα, 2 Ζέας, 3 άναγνώσις, 4 να, 5 ίον, 6 τί, 7 'Ασία, 8 ήνια, 9 τό, 10 Ε(Λ)Α(Σ), 11 ράσα, 12 κάτω, 13 ές, 14 κτώ, 15 ΙΔ(Η), 16 αλθιπική, 17 σας, 18 ήδη. Καθέτως 3 άνα, 11 Ρέα, 1 άνάσσεις, 19 Ρα, 20 'Ιός, 21 θά, 22 άνία, 23 άκρίς, 24 νό, 25 τό, 26 ήνη, 12 Κώπη, 26 ές, 27 νάα, 28 ΙΔ, 29 αϊτιατική, 30 Σία, 31 άδη.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κίνησις Περιφερειακῶν Διοικήσεων

ωτάτου Μητροπολίτης Βρεσθένης κ. Γερμανός, ὁ Ἐπιτελάρχης τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως Ε.Ο.Ν. καὶ ὅλα τὰ ἀνώτατα καὶ ἀνώτερα στελέχη τῶν Διοικήσεων, τῶν ἐδρευουσῶν εἰς τὰς Ἀθήνας, καθὼς καὶ τὸ προσωπικὸν τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως.

Εἰς εἰδικῶς διακοσμημένην τράπεζαν ὁ Ἀρχηγὸς ἔκοψε τὴν πῆτταν, ἐνφ' αἱ χορῶδαι καὶ ἡ μουσικὴ ἐξετέλουον ὠραιότατα μουσικὰ τεμάχια. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐκεῖ παραμονῆς τοῦ ὁ Ἀρχηγὸς συνυμνεῖ μετ' ἑνᾶ ἑκαστον τῶν παρευρισκομένων συνδιασκεδάζων μετ' αὐτῶν.

Περὶ ὥραν 9ην, μετὰ τὴν ἀνάκρουσιν τοῦ Ἐθνικοῦ μας Ὕμνου, τοῦ ὕμνου τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ τῆς 4ης Αὐγούστου, ἀνεχώρησεν ἐκείθεν, ὑπὸ τὰς ἐνθουσιάζουσας ἐπευφημίας τῶν παρευρισκομένων.

ΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΛΕΣΧΗΣ

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Ἀρχηγὸς μετέβη εἰς τὴν Πανεπιστημιακὴν Λέσχην, ὅπου, ὅπως καὶ ἄλλοι, ἔλαβεν ὡρὰν ἡ ορθὴ τῆς Βασιλοπότητος, εἰς τὴν ὅπου ἀνέστησαν οἱ Ὑπουργοὶ κ. κ. Παπαδόπουλος καὶ Κριμπίας, ὁ Μητροπολίτης Βρεσθένης, ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου μετὰ τῶν καθηγητῶν καὶ πλῆθος φοιτητῶν καὶ κόσμου. Κατ' αὐτὴν ὡμίλησαν ὁ Πρόεδρος τῆς Λέσχης κ. Γαλανός καὶ ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς αὐτῆς κ. Λάμπρου. Ἀκολούθως ἔλαβεν τὸν λόγον ὁ Ἀρχηγὸς εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

«Σεβασμιώτατε, κύριοι Συνάδελφοι, κύριε Πρύτανη, κύριοι Καθηγηταί, κύριοι καὶ κύριοι, Ἐκφράζω τὴν χαρὰν μου διὰ τὴν παρουσίαν σας ἐδῶ, ἡ ὁποία ἀποδεικνύει τὸ ἀμέριστον ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον ἔχετε διὰ τὸ κέντρον αὐτὸ τοῦ ἀγαπητοῦ μας φοιτητικοῦ κόσμου.

Κύριε Γαλανέ, κύριε Λάμπρου, σὰς εὐχαριστῶ πολὺ διὰ τὰς εὐμενεῖς σας κρίσεις δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὸ ἔργον μου καὶ σὰς συγχάριζω διὰ τὴν πρόδον τῆς Φοιτητικῆς Λέσχης καὶ διὰ τὰς ἀντιμεταστάσεις προσπαθείας, τὰς ὁποίας καταβάλλετε, ὅπως προαχθῇ τὸ κέντρον αὐτὸ εἰς ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλύτερον βαθμὸν.

Καὶ τώρα σεῖς, ἀγαπητοί μου φοιτηταί καὶ φοιτήτριαι, σὰς εὐχομαι διὰ τὸ 1940 πρῶτον μεγάλᾳ ἰδανικᾷ, ἀ-

Φαλαγγίται Λαγκαδικίων ἀσχολούμενοι εἰς τὴν καλλιέργειαν.

νευ τῶν ὁποίων δὲν ἤμπορεῖτε νὰ ζητήσετε, ἀκμαῖον φρόνημα, πλήρη ἐπιστημονικὴν ἐπίδοσιν καὶ πρόδον, ψυχὴν ρωμαλέαν, κάθε εὐτυχίαν, κάθε χαρὰν καὶ ὕψαιον καὶ διὰ σὰς καὶ διὰ τὰς οἰκογενεῖας σας, καθὼς ἐπίσης σὰς εὐχομαι καὶ εἰρήνην, ἀλλ' εἰρήνην τιμίαν, ὑπερῆφαν, Ἑλληνικὴν εἰρήνην. (Χειροκροτήματα καὶ ζητωκραυγαί).

Αἱ ἐκδηλώσεις τῶν παρευρισκομένων πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀρχηγοῦ ὑπῆρξαν πρωτοφανεῖς.

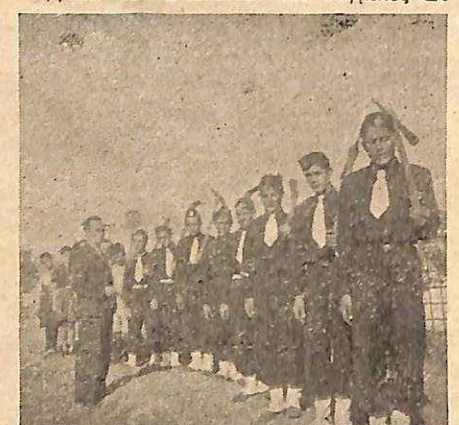
ΚΟΡΩΠΙ.—Παρουσία τῶν κοινοτικῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν, τοῦ Γεν. Γραμματέως τῆς Νομαρχίας Ἀττικοβοιωτίας κ. Ἀντωνοπούλου, τοῦ Γυμνασιάρχου κ. Πετρίτη, ἐκοπή εἰς τὸ Κορωπὶ ὑπὸ τῆς Διοικητικῆς ὀφλίσκει κ. Μπότση ἡ πρωτοχρονιάτικὴ πῆττα τοῦ Σχηματισμοῦ Ε.Ο.Ν. Κορωπίου.

Τοὺς προσκεκλημένους προσεφώνησε ἡ τοπικὴ Διοικητρία δις Ραϊνιώτων ὁ δὲ Γεν. Γραμματεὺς τῆς Νομαρχίας κ. Ἀντωνοπούλου ὡμίλησε περὶ τῶν σκοπῶν καὶ τῶν ἐπιδιώξεων τῆς Ε.Ο.Ν.

Ἡ ὅλη ἐορτὴ ἔληξεν ἐν μέσῳ ζωηρᾶς εὐθυμίας καὶ ἐγκαρδιότητος ὑπὸ τὰς ζητωκραυγαῖς καὶ τὰ χειροκροτήματα ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΔΡΑΜΑ.—Εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν Φαλαγγιτῶν καὶ Σκαπανέων τοῦ Τάγματος Στ.

Φαλαγγίται Μακρονέας Π. Δ. Ροδόπης, κατὰ τὴν ἀγροτικὴν ἐξόρμησιν.

ταγρῶν ὡμίλησε βαθμοφόρος τῆς Περιφ. Διοικήσεως περὶ τῶν σκοπῶν τῆς Ἐθνικῆς ὀφλίσκει Νεολαίας.

—Ὁμιλίαν παρηκολούθησαν ἐπίσης οἱ Φαλαγγίται καὶ Σκαπανεῖς τῆς 243ης καὶ 281ης Φαλαγγος.

—Τὰ Τμήματα τῆς Περιφ. Διοικήσεως ἐξακολουθοῦν τὴν καλλιέργειαν διαφόρων ἐκτάσεων, αἱ ὁποῖαι ἔχουν παραχωρηθῇ εἰς τὴν Ε.Ο.Ν.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ.—Ἐνας λόχος Φαλαγγιτῶν καὶ μία δὴς Φαλαγγιστῶν τῆς Ὑποδιοικήσεως Μεσολογγίου προέβησαν εἰς τὴν ἀναβάσιν λόφου τινὸς παρὰ τὴν τοποθεσίαν «Ἅγιος Σωμῶν».

Ἡ ἐορτὴ ἐγένετο μετὰ πάσης ἐπισημότητος, παρουσία τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως καὶ πλῆθους κόσμου.

Τὸ σύνθημα τῆς φυτεύσεως τῶν δένδρων ἔ-

δωσεν ὁ κ. Γενικὸς Ἐπόπτης μετὰ τὸν ἀγασμὸν φυτεύσας τὸ πρῶτον δένδρον.

ΛΑΜΙΑ.—Προσεφέρθησαν εἰς τὴν Ε.Ο.Ν. Φθιωτιδοφωκίδος παρὰ διαφόρων κοινοτικῶν τῆς ὥς ἀνω περιφέρειας, ὡς καὶ παρὰ διαφόρων ἰδιωτῶν 160 στρέμματα καὶ 500 τετραγωνικά μετρά καλλιεργησίου γῆς εἰς διαφόρους τοποθεσίας τοῦ νομοῦ πρὸς καλλιέργειαν καὶ τῶν ὁποίων τὰ εἰσοδήματα νὰ διατεθῶσιν ὑπὲρ τῶν σκοπῶν τῆς Ε.Ο.Ν.

ΚΗΦΙΣΣΟΣ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ.—Ὑπὸ τῆς Περιφ. Διοικήσεως Ὡθλέων Ἰωαννίνων ἀπεστάλησαν εἰς τοὺς Ἀκρίτας 250 φανέλλαι, 250 ζεύγη κάλτσες, εἶδη ρουχισμοῦ, φρούτα, μολύβια, βέβλα, δοντόπαστες, προσφῖτα, γλυκὰ καὶ σιγάρα. Ὁ λαὸς ἦσαν πρὸς ἐκδοχὰς διενεργηθέντος μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως.

ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ.—Ὑπὸ μελῶν τῆς Περιφ. Διοικήσεως Ἀρρένων Θεσπρωτίας ἐπαρτήσαν διὰ αὐτῶν ἀκαλιτικοὶ αἱ κατὰ τὴν ἐκτάσει:

Εἰς Ἡγουμενίτσαν 7 στρέμματα, εἰς Ἀγιάιν 6, καὶ εἰς Φιλιάτες 24 στρέμματα. Ὁμοίως ἡ ὥς ἀνω Περιφ. Διοικητὴς προσέβη εἰς τὴν σύστασιν φυτωρίων καρῶν, καὶ ἀμυγδαλῶν χρησιμοποιοῦσας πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τοὺς σχολικοὺς κήπους.

Ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς Θεσπρωτίας ἀφίχθεις εἰς Φιλιάτες μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου τοῦ παρεῖχεν εἰς τὴν ἀποστολὴν τῶν Φαλαγγιτῶν διὰ τὰ σύνορα τὰ συλλεγόμενα δῶρα τὰ προοριζόμενα διὰ τοὺς Ἀκρίτας μας.

Ἡ Ἀποστολὴ ἀνεχώρησε διὰ τὰ σύνορα πληρῆς ἐνθουσιασμοῦ καὶ ὑπὸ τὰς ζητωκραυγαῖς τῶν κατοίκων.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

ΛΑΡΙΣΑ.—Αἱ Φαλαγγίτισσαι τῆς Ὑποδιοικήσεως Λαρίσης μετὰ προθυμίας προσέφεραν τὴν συνδρομὴν τῶν διὰ τὴν πώλησιν εἰσιτηρίων μίας διαλέξεως ὑπὲρ τῆς Δημοτικῆς βιβλιοθήκης. Ἐπίσης πολλὰ συναγωνίστρια ἔλαβον μέρος εἰς τὸν ἔρανον ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καὶ τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων Σκαπανέων καὶ Φαλαγγιτῶν ἐβήσαν τὰ κάλαντα ὑπὲρ τῶν μαθητικῶν συσσιτίων συγκεντρώσας αὐτὸ ποσὸν τῶν 6.000 δραχμῶν.

Τὴν πρωΐαν τῶν Χριστουγέννων ἐγένετο ἡ ἐορτὴ τοῦ Χριστουγεννιάτικοῦ δένδρου εἰς τὴν ὅπου παρευρέθησαν οἱ πρόξιοι τῶν μαθητικῶν συσσιτίων. Τὰ δῶρα τοῦ δένδρου τὰ προσέφεραν μέλη τῆς ὀφλίσκει καὶ συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ δώσουν τὴν χαρὰν σὲ πολλὰ πτωχὰ παιδάκια.

Ἐπίσης ἀξέπαινος εἶναι ἡ χειρονομία δμάδος μικρῶν σκαπανισσῶν, αἱ ὁποῖαι ἰδοῦσαι τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Περιφερειακῆς Διοικητικῆς καὶ τῆς ὀφλίσκει ἐγένετο νὰ γένῃ διὰ τὰ μαθητικά συσσίτια ἀπεφάσισαν νὰ προσφέρουν καὶ αὐτὲς κατὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν.

Πρὸς τοῦτο διωργάνωσαν ἔρανον μεταξὺ τῶν καὶ τὸ συλλεγόν ποσὸν παρέδωσαν εἰς τὴν Περιφερειακὴν Διοικητρίαν ἥτις καὶ κατέθεσε τοῦτο ἐπ' ὀνόματι τῆς Νομαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς Μαθητικῶν Συσσιτίων.

Τὸ ἐπιτελεῖον τῶν Διοικήσεων Ἀρρένων καὶ Ὡθλέων Ε.Ο.Ν. Χίου, ἔχον ἐν τῷ μέσῳ τὸν Γενικὸν Ἐπόπτην Νομάρχην κ. Θ. Ἀθανασίου.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κίνησις Περιφερειακῶν Διοικήσεων

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΤΡΙΠΟΛΙΣ.—Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἀρχηγοῦ γιὰ τὴν ἐντατικὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, βρῆκε καὶ στὰ Παλούμια τῆς Γορτυνίας τὸν ἀντιπαλὸν τοῦ Φαλαγγίται καὶ Σκαπανεῖς ἐκαλλιέργησαν καὶ ἔσπειραν μετὰ βρώμην πού τοὺς παρέωρησεν ὁ δημοδιδάσκαλος κ. Ἰωάν. Τσιώκος, ἔκτασι 10 στρεμμάτων.

Παράλληλως ἐκαλλιέργησαν μετὰ κουκιά καὶ πειραματικῶς μίαν μικρὴν ἔκτασι μετὰ σιτάρη ὁλοκληρῶν τὴν ἔκτασι τοῦ σχολικοῦ κήπου.

Μετὰ ἐνθουσιασμὸν ἀπερίγραπτον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τοῦ πρῶτου οἱ Φαλαγγίται μας ἐφύτευσαν 300 δένδρῳλια ἀπὸ τὸ φυτώριον τοῦ σχολικοῦ κήπου, ἥτοι ἀμυγδαλεῖς, κουκουναριεῖς καὶ πεύκα.

ΣΠΑΡΤΑ.—Δὲν εἶναι πλέον τρόπος τοῦ λέγειν οὐδὲ κατὰ συνθήκην ἐγκωμιαστικὴ φημολογία, ὅτι ὁ Μεταγυουσιανὸς Κυβερνήτης ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἐμπνέῃ καὶ νὰ δημιουργῇ θέλησιν καὶ ὀργασμὸν ἐκεῖ πού δὲν ὑπάρχει. Τὸ τελευταῖον ἐθνεγερτήριο ἀλλοτρίον τοῦ Μεγάλου Ὁριαθευτοῦ περὶ κινητοποιήσεως τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων διὰ τὴν διασφάλισιν τῆς αὐτοκράτειας τῆς Χώρας ἐπρόκαλεσεν ἀληθινὸν ἐθνικὸν συναγερμὸν διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐμπνευσμένης ἐκκλησίας καὶ ὡς ἀντίπαλος εἰς τὸ σάλπισμα ἠκούσθη ἡ ἀξίαν τοῦ χωρικοῦ καὶ ἡ σκαπάνη τοῦ φαλαγγίτου μέχρι τῆς τελευταίας γωνίας τῆς Ἑλληνικῆς γῆς.

Πιστοὶ εἰς τὰ παραγγέλματα τοῦ Ἀρχηγοῦ οἱ Φαλαγγίται καὶ Φαλαγγίτισσαι τοῦ Γυμνασίου Μολῶν ἐξώρμησαν διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὡπληλῆς πατρικῆς ἐντολῆς καὶ ἐπεδόθησαν εἰς τὴν ἐξμετάλλειον τῶν περὶ τὸ Γυμνασιακὸν Γυμναστήριον ἀκαλλιεργητῶν χωρῶν. Ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ διδασκτικοῦ προσωπικοῦ ἤρχισαν τὴν ἐντατικὴν καλλιέργειαν δέκα ἐπὶ δόκιμων στρεμμάτων ἀνεκμεταλλεύτου ἐκτάσεως. Ἡ καλλιέργεια ἐγένετο μετὰ ἐνθουσιασμὸν καὶ ἐξετέλεσθη καὶ ἐκτελεῖται μετὰ ὅλας τὰς συγχρόνους ἐπιστημονικὰς οἰοκαλλιεργητικὰς μεθόδους.

Εἰς τὴν Περ. Διοίκησιν Ἀρρένων Λακωνίας προσεφέρθησαν παρὰ διαφόρων ἰδιωτῶν 45 στρέμματα πρὸς καλλιέργειαν, τῶν ὁποίων

Φαλαγγίτισσαι τῆς Ὑποδιοικήσεως Ε.Ο.Ν. Ἐπιδαύρου Λιμνῆς καλλιεργούντες διὰ αὐτοπαράγωγῶν τὰ ἀνεκμεταλλεύτους περὶ τὸ Γυμναστήριον ἐκτάσεις.

τὰ εἰσοδήματα νὰ διατεθῶσιν ὑπὲρ τῆς Ε.Ο.Ν. Λακωνίας.

ΝΑΥΠΛΙΟΝ.—Ἡ 31η Δεκεμβρίου ὑπῆρξε διὰ τὰς Σπέτσας μίᾳ ἡμέρᾳ ἐξαιρετικῆς ἐορτῆς, καὶ τοῦτο, χάρις εἰς τὴν Ε.Ο.Ν.

Ἀπὸ τῆς 10ης πρωΐνης τμήματα τῶν Σχηματισμῶν μας Ἀρρένων καὶ Ὡθλέων, μετὰ ἐπὶ κεφαλῇ τοὺς κ.κ. Διοικητὴν τῶν Σχηματισμῶν Δαμ. Μαρτιόλην καὶ τὸν συνεργάτην Φαλαγγισμὸν τῆς Ε.Ο.Ν. Διοικητὴν τῆς Ὑποδιοικήσεως Χαροφυλακῆς Σπετσῶν Κων. τινὸν Δημητρίον, (Ἀνθ)στὴν τῆς Χαροφῆς, περιήλθον τὴν νῆσον ψάλλοντα τὰ κάλαντα ὑπὲρ τῆς Ε.Ο.Ν.

Οἱ κάτοικοι ὑπεδέχοντο τὴν Νεολαίαν μας μετὰ ἀφάνταστον ἐνθουσιασμὸν δίδοντες προθυμῶς τὸν ὅλον τὸν χρόνον. Τὸ σύνολον τῶν εἰσπραξέων ἀνῆλθε, παρ' ὅλην τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν, εἰς τὸ ποσὸν τῶν 5.000 δραχμῶν διατεθεισῶν διὰ τὴν ἀγορὰν ἀθλητικῶν εἰδῶν τῶν Σχηματισμῶν μας.

Τὸ ἀπόγευμα διεξήχθη εἰς τὴν μεγάλην αἶθυσαν τοῦ Καφενείου Γιαννέλη ἡ ἐορτὴ τῆς Βασιλοπότητος τῶν Σχηματισμῶν μας.

Συμφώνως μετὰ τὸ καταρτισθὲν πρόγραμμα τῆς τελετῆς τὴν ὅλην μ. μ. ἤρχισεν ἡ προσέλευσις τῶν Ἀρχῶν καὶ τοῦ κοινοῦ. Τὰ πλῆθη κατέκλυσαν τὴν αἶθυσαν ἀσφυκτικῶς ὥστε τμήματα τῆς Ε.Ο.Ν. νὰ εὐρίσκοντο ἐκτὸς ταύτης.

Μετὰ τὸν ἀγασμὸν ἀνεγνώσθη ἐμπνευσμένη ἡμερησία διαταγὴ τοῦ κ. Διοικητοῦ τοῦ πέρας τῆς ὁποίας ἐκάλυσαν ζητωκραυγαῖς ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως, τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ ἐ-

Ἀπὸ τὴν ἐορτὴν τοῦ τιμᾶτος Ε.Ο.Ν. Ἀκράτας.

κόρησαν οἱ βασιλοπότητες τῶν Ἀρρένων καὶ Ὡθλέων μέσῳ ζητωκραυγῶν τῶν Σχηματισμῶν μας καὶ τοῦ κοινοῦ. Προσεφέρθησαν εἰς τὴν ἀναμνηστικὰ ἀκολουθίαν δὲ ἑλάνος χωρῶν λαϊκοὶ χοροὶ. Ἐπικολούθησεν ἐμπνευσμένη ὁμιλία τοῦ Τετραρχοῦ κ. Καρατσάκη τοῦ πέρας τῆς ὁποίας ἐκάλυσαν παρατεταμένους χειροκροτήματα, ἀκολουθῶν δὲ ἐκλήρωσεν τὸ Λαγεῖον τῆς Ε.Ο.Ν. ἀποτελούμενον ἀπὸ τρία ὄρατα σερβίτια. Ἡ ὅλη ἐορτὴ διεξήχθη ἐν μέσῳ ἀτμοσφαιρᾶς φανταστικῶν ἐνθουσιασμῶν καὶ ἐκδηλώσεων. Ὁ Διευθυντὴς Σπετσῶν κ. Λαγῆς, αἱ Ἀρχαὶ τῆς Νήσου, ὅλος τέλος ὁ κόσμος δὲν ἐπαυον ἀπὸ τοῦ νὰ ἐκδηλώνονται ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως μας, τοῦ Ἐθνικοῦ μας Κυβερνήτου καὶ τῆς Ε.Ο.Ν.

Γενικῶς ἡ ἐορτὴ πού μας ἐχάρισεν ἡ Ε.Ο.Ν. θὰ μείνῃ ἀληθινότης. Διεπιστώθη τὸ μέγεθος τῆς ἐνότητος ἐνός ἐθνικοῦ συντελεσθέντος ἐργασίας καὶ ἐξεδηλώθη κατὰ τὸν πανηγυρικώτερον τρόπον ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ τῆς ἱστορικῆς νήσου πρὸς τὸν Δημιουργὸν τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ τῆς Ε.Ο.Ν.

Τὴν ἐπομένην 1ην τοῦ Νέου ἔτους 1940 ἐτελέσθη, πρωτοβουλία τοῦ κ. Δημάρχου, δοξολογία εἰς τὴν Μητρόπολιν μας εἰς τὴν προσήλθεν ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ οἱ Σχηματισμοὶ Ἀρρένων καὶ Ὡθλέων.

ΤΑΝΗΣΙΑ

ΚΕΡΚΥΡΑ.—Οἱ Φαλαγγίται τῆς Ε.Ο.Ν. Κερκύρας εἶχαν τὴν εὐγενὴ πρωτοβουλίαν νὰ ἐνεργίσουν μετὰ τῶν ἔρανον τοῦ ὁποίου τοῦ προῖον νὰ διατεθῇ κατὰ τὰς ἐορτάς τῶν Χριστουγέννων εἰς πτωχὰς οἰκογενεῖας ὑπὸ τῶν ἰδίων τῶν Φαλαγγιτῶν.

Ὡτὼ τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων ἐπιτροπὴ Φαλαγγιτῶν ὑπὸ τὴν Διὰ τὸν Γραφεῖον Διαφωτίσεως, ἐπεσκέψθη τὰς ὑποδεχόμενας ἀπορφύρας οἰκογενεῖας καὶ διένειμεν ἀνά 50 δραχμ. εἰς ἑκάστην οἰκογένειαν.

Ἀνεξαρτήτως τοῦ ποσοῦ τῆς παραχωρηθείσης

βοηθείας, ἡ πράξις αὕτη τῶν Φαλαγγιτῶν μας εἶναι ἀξία παντὸς ἐπαίνου, διότι οὕτω ἐδείξαν ἐκτὸς τῶν ἄλλων τὰ φιλόφρονά των αἰσθηματα ἀπέναντι τῆς πασχούσης τάξεως τῆς Κοινωνίας.

ΚΡΗΤΗ

ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ (Κρήτης).—Ἡ Περιφ. Διοικητὴς Ἀρρένων Ἡρακλείου ἐπρωτοστάτησεν εἰς τὴν ἐν γένει ἀναδασωτικὴν κίνησιν τοῦ νομοῦ, χιλιάδες δὲ λάκκων ἠνοίχθησαν, τῶν ὁποίων ἡ δένδρφυτεύσις ἐγένετο ἐν ἐπισήμῳ τελετῇ τὸν παρελθόντα μῆνα.

ΡΕΘΥΜΝΟΝ.—Ἡ Περιφ. Διοικητὴς Ὡθλέων Ρεθύμνης ἀπέστειλε διὰ βαθμοφόρου τῆς εἰς τὸν Συνοριακὸν Τομεᾶ ἐξήκοντα (60) φανέλλες, 18 εἰσώφρακα, 83 ζεύγη κάλτσες, 43 πουλόβερ καὶ 50 κασκόλ, ἵνα διανεμηθῶν εἰς τοὺς γενναίους φρουροὺς τῶν συνόρων μας.

—Ἐορταστικὴν ὄψιν εἶχε κατ' ὅλην τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν τὸ Ρέθυμνον. Σημαιοστολιστὸς ἡ πόλις τῶν ἡρωικωτέρων παραδόσεων ἐώρτασε τὴν συμπλήρωσιν διετίας ἀπὸ τῆς ἡμέρας κατ' ἣν ὁ ἐμπνευσμένος δημιουργὸς τῆς 4ης Αὐγούστου ὑπέβαλε πρὸς ὀπαγογραφίαν εἰς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα μας τὸν ἀναγκαστικὸν Νόμον, δι' οὗ ἡ Ἑλληνικὴ Νεότης, τὸ ἄνθος καὶ ἡ ἐλπίς τοῦ ἔθνους, ἀποτελοῦσε ἐν ἐνστάει ὄψιν, μίαν ἀτελείωτον φάλαγγα διεπομένη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος πεπαιργίας, δηγούμενῃ δὲ καὶ ἐμπνεομένη ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐθνικῶν ἰδεῶν.

Τὴν 6.45 π.μ. ἡ μουσικὴ τοῦ Δήμου καὶ οἱ ἀσπιγκταί τῆς 259ης Φαλαγγος Ε.Ο.Ν. Ρεθύμνου ἐσημάνον τὸ ἐθνικόν. Τὴν 10ην π. μ. ἐγένετο ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ δοξολογία χοροστατούσης τοῦ Θεοφιλοτάτου Ἐπισκόπου Ρεθύμνου καὶ Ἀδελφότητος κ. Ἀθανασίου μετὰ τοῦ κλήρου τῆς πόλεως καὶ παριστάμενων τοῦ γενικοῦ Ἐπόπτου Ε.Ο.Ν. Νομάρχου μας κ. Ἀθ. Παπαθανασίου, τοῦ Περιφερειακοῦ Διοικητοῦ Ε.Ο.Ν. Ἀρρένων κ. Γ. Μαζαράκη μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου τοῦ, τῆς Περιφερειακῆς Διοικητικῆς Ε.Ο.Ν. Ὡθλέων κ. Πολυέωνος Παπαθανασίου μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου τῆς, τῶν κ.κ. Δικαστικῶν, τοῦ κ. Δημάρχου Ρεθύμνου κ. Τ. Πέτρου, τοῦ κ. Πέτρου Μανουσακί μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, τοῦ κ. Διοικητοῦ τοῦ Συντάγματος, τῶν κ.κ. Ἀξιωματικῶν τῆς Χαροφυλακῆς, τῶν κ.κ. Διευθυντῶν τῶν Τραπεζῶν Ἑθνικῆς, Ἀθηνῶν, Ἐμπορικῆς καὶ Κρήτης, τοῦ κ. Προέδρου καὶ τῶν μελῶν τοῦ δικηγορικοῦ Συλλόγου, ἀπάντων τῶν Δημοσίων καὶ Δημοτικῶν Ὑπαλλήλων, τῶν κ.κ. Προέδρων τῶν διαφόρων Σωματείων μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῶν, τῶν κ.κ. ἀντιπροσώπων ἑξῶν Κρατῶν καὶ πλήθους κόσμου.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς δοξολογίας ὁ Διευθυντὴς τοῦ III Ἐπιτελείου Τραπεζῶν τῆς Ε.Ο.Ν. Συνεργάτης κ. Ἰωάννης Α

